

קונטרס

„זבחו זבחי צדק“

שלוש תשובות

בו יבואר ענין התקנה הקדומה המוזכרת בפוסקים

(והי' נהוג כמעט בכל תפוצות ישראל ל' הד"ח)

להצריך שני שובי"ם עומדים זה ע"ג זה רואים ומשגיחים שהוכשר
כרת וכהלכה מתחלתו ועד סופו (עיין תקנת רע"א בסוף הקונטרס).
עם כל המסתעף להלכה ולמעשה

☆ ☆ ☆

הו"ל בחמלת ה' עלי בזכות אבותי ורבתי הק' זי"ע

הק' שלום יודא גראס

רב דקהל „מגן שאול“ האלמין ור"מ בישיבה וכולל „בית ישעי"ו"
ברוקלין ניו יארק

בעהמח"ס: חינוך ישראל סבא (מדריך לחינוך הבנים והבנות), מדריך לצניעות,
מנחת יהודה, מנוחת שלום (על חומר איסור „חלב עבוי"ם" ו„סימילאק"), נפש
ישעי"ו על מאכלות אסורות (ה"ח), גדולי יהודה (על הלכות ציצית), קדושת בנות
ישראל (על הלכות יחוד), מזוהת שלום (על הלכות מזוהה) וש"ס:

בלאאמור"ר הרה"ג הצי' מוהר"ר ישעי"ו זאב גראס זצ"ל. נכד השרף מסטרעליסק, ר'
יעקב קאפיל חסיד, ט"ז, ב"ח, תו"ט, רש"י, ולמעלה בקורש עד דוד המלך עה"ש.

נרפס פה ברוקלין בשנת תשל"ו

ועתה יוצא לאור בהוצאה חדשה מתוקנת ומוגהת עם מפתח

ע"י תלמידי הישיבה והכולל „בית ישעי"ו"

„מכון להוראה בשחיטות ובדיקות“

— ברוקלין יצ"ו • שנת תשל"ח —

— ההכנסה מוקדשת לטובת הישיבה והכולל —

הוצאת

פאבר'שינג — אמונה —

הרוצה להשיג הספר הזה יפנה אל המוציא לאור:

Copyright © 1977

כתובת המחבר :

Rabbi Sholom Y. Gross
4711 — 12th Ave. Apt. a-5
Brooklyn, N. Y. 11219
436-8086



כל הזכויות שמורות

Printed in the United States of America

דפוס אופסט "מוריה"
MORIAH OFFSET CO.
160 JOHN STREET
Brooklyn, N. Y. 11201
(212) 852-4141

פתח השער

רעיוני על ראשו סליקו הרבה פעמים דאולי נכון למנוע עצמי מלהדפיס ולהפיץ דברים הנוגעים להלכה כי כבר הורינו חז"ל במתק לשונם במקום גדולים אל תעמוד והגם שהאמת כי אינני נמנה עם הגדולים מחברי ספרים חקרי לב ובעלי תריסין אשר קטנם עבה ממתני, עכ"ז הרשות נתונה לפעוטים כמוני להשמיע דעתם ברבים בפרט כי מורה עלה על ראשי לעבור על דברי אדוני החסידים רבינו יהודה החסיד זצ"ל אשר דעת שפתיו ברור מללו בספר חסידים סי' ת"ק בזה"ל: שנגזר על האדם כמה ספרים יעשה וכו', וכל מי שגלה לו הקב"ה דבר ואינו כותבה ויכול לכתוב הרי גוזל מי שגלה לו כי לא גלו לו אלא לכתוב וכו' עכ"ל. וזמנין באפרקסתא דענייא תשכח מרגניתא, ועכ"פ יהי לתועלת לבני גילי.

וכאן אני רואה חובה לעצמי להדיע בשער בת רבים שכל המעיין בספרי לא יסמוך להורות הלכה למעשה עפ"י דברי טרם שיעיין בספרים המובאים בספרי ובשערי ספרים העוסקים במקצוע זה וישקול במאזני שכלו מה לקרב ומה לרחק. ומיני ומיני יתקלם עילאה, ופוק חזי מני גברי רבה דקא מסהדי על עצמם מגודל ענוותנותן שלא יסמכו על דבריהם אף שהאירו כל הגולה בדבריהם המאירים כספירים בכל פנה ומקצוע של תורה וא"כ מה יענו אן יתמי דיתמי אבתרייהו.

וזה לשון הפמ"ג (באשל אברהם סו"ס ל"ב) לא יסמוך עלי שום אדם בשום דין, וח"ו אל יעלה על לב כך, רק לעורר לב המעיינים באתי והמעייין לאחר העיון יבחר כפי מה שנראה לו כו' עכ"ל הק', וכן כתב הגאון בעל בית מאיר בהקדמה על צלעות הבית וז"ל כבר מסרתי מודעה שלא כתבתי דברי להורות ועתה שונה עלי הכותב לעכב שחלילה לא ירום איש את לבו בשום הוראה עלי כו' עכ"ל הק'.

וע"ע בפרמ"ג בהקדמתו לאו"ח המליץ בעד המחברים שאפילו רק איזה גרגרים טובים מציל על כל הספר. ועוד כ' הפרמ"ג כי לפעמים ימצא בספר קטן מה שלא נמצא בראשונים, כאשר הניחו לו מקום להתגדר וכו' עיי"ש. וכן כ' הגאון בעל חו"ד זצ"ל בהקדמתו לספר תורת גיטין בשם מאמר החכם שדבר אחד טוב אשר ימצא בספר כדאי שיגיץ על כל הספר ע"כ.

והגאון בעל שו"ת מאיר נתיבים ז"ל בספרו סוד יכין ובועז פרק ח' כ' (בצוואה לבניו) בזה"ל להתאמץ לחדש במשנה דבר קטן או גדול ולרשום במכתב כסדר, כצייד השולה דגים מן הים משכח רברבי שקיל משכח זוטרי שקיל עכ"ל.

ואף כי בעוה"ר אדם אין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא ובמה יתרצה עבד אל אדוניו מכל מה שעבר עליו מעודו במחשבה דיבור ומעשה כי אין לנו לא ביהמ"ק ולא קרבן שיכפר בעדנו ואין לנו כהן ונביא שיתפלל בעדנו, וע"כ אין לנו שיור רק התורה הזאת המגין ומכפר על כל חטאות עוונות ופשעים כידוע דברי הוזה"ק באדרא: שבזמן שביהמ"ק הי' קיים כשאדם הי' מקריב קרבן הי' מתכפר לו, וכשאדם כותב מה שלמד איוו חידוש הכתיבה הזו עולות לו במקום קרבן עכ"ל. וכבר מובא בשם הוזה"ק בס' ברית עולם על הס"ח ובספר פלא יועץ באות חידוש.

ועל אותן המלעיוזין ומלעייגים ומאריכין לשונם בדברי לעג וקלס על מחברי ספרים חדשים אעתיק מדברי הגדולים מה שכתבו לסתום פי המסתחינים והמקטרגים, וכידוע מאמר החכם הוי זנב למחברים ואל תהא ראש למדברים. וז"ל הפרמ"ג בהקדמתו שאלו המליזין ומדברים על מחברים ספרים והם אינם בני תורה הוא „מקנאת איש מרעהו" עיי"ש.

ועיין בס' ליקוטי עצות בערך תלמוד תורה אות מ"ו וז"ל, יש כמה ספרים עכשיו וכן עתידין להיות עוד ספרים וכולם צריכים להעולם ואסור להלעיג על שום אחד מהם מאחר שכל יסודו ובנינו הוא עפ"י תורתנו הק' וכו' אבל הספרים שהולכים עפ"י תורה הק' שקבלנו מסיני כולם יקרים מאוד וכולם צריכים להעולם ולכל המלעיג על שום אחד מהם ח"ו הוא נידון בצואה רותחת וכו', עד שישוב ע"ז בתשובה שלימה ויתקן זאת ויהי' נחשבים בעיניו כל הספרים הק' ההולכים עפ"י יסודות התוה"ק עיי"ש. וידוע מה שכ' הרא"ה בהקדמתו לס' החינוך וז"ל, אך אמרתי מי יתן ותהי מחשבתי נטרדת בזה כל הימים ולא תפסול ולא תפגום במזומות עמל ועול. עיי"ש בדבריו הק' כי נעמו. ומאת ה' אשאל עזר שלא אטה מדרך האמת ולא אכשל בדבר הלכה ח"ו.

וכפי פרושות לשמים בהודאה על העבר על חיבורי הראשונים שיצאו כבר לאור ה"ה ספרי „נפש ישע" על מאכלות אסורות כמה חלקים, וס' „מנחת יהודה" על חומר איסור „חלב עכו"ם" ו„סימילאק", גידולי יהודה על ה' ציצית, דבר משה על מכשולות שונות, חינוך ישראל סבא על עניני חינוך, מדרין לצניעות על עניני צניעות, מנוחת שלום הדרכה לכשרות, קדושת בנות ישראל על עניני איסור הליכות נשים לרופאים והמסתעף, שלום חסידי הערות על ספר חסידים, מזוות שלום על הלכות מזוזה, שמאוד מצאו חן בעולם התורני ובעיני כל רואי' למעלה מדרך הטבע ותפלתי על העתיד שגם הקונטרס הלזה ושאר כ"י המוכנים לדפוס בקרוב ימצאו חן בעיני אלוקים ואדם, ויתגלגל זכות הרבים ע"י, ואחת שאלתי מאת ד' שאזכה לישב באהלה של תורה מתוך נחת והרתבת הדעת ויתקיים בנו מקרא שכ' לא ימיש ספר התורה הזה מפין ומפי זרע וזרעך מעתה ועד עולם, ונוכה לראות כל יו"ח עוסקים בתורה ובמצות ובמעשים טובים מתוך נחת עביג"צ בב"א.

כה דברי, חד מועירי דחברייא, כותב וחותם ביום ג' לסדר,, ד' היה נא מצליח דרכי' שנת תשל"ז לפ"ק.

הק' שלו' יהודה גראס
בלאמו"ר הרה"ג הצ' מוהר"ר
ישעי' זאב גראס זצ"ל



מזמור לתודה

איתא במדרש (ב"ר פע"ט) על הפ' ויחן את פני העיר וכו', הד"א שאדם צריך להחזיק טובה למקום שיש לו הנאה ממנו. ופה מקום אתי לפרוע מעט מחובי ולהכיר תודה וברכה בעשיית הספר הזה לטובת נשמת כ"ק אבי עטרת ראשי אאמו"ר הרה"ג צ' מוה"ר ר' ישעי' זאב גראס בן הרה"צ ר' משה אלי' זצ"ל, נפטר בחצי ימיו כ"ט חשון בשנת תשכ"ג, נשמתו בגנוי מרומים, והקדיש כל ימיו לטובת הכלל בעניני צדקה וחסד והרבצת התורה"ק, ועשה קיבוץ וריבוץ ופעלים לתורה, והתמסר בכל נימי נפשו, וכדי לבצע מחשבתו בנה כמה בתי מדרשות ומקוה וישיבה ות"ת ופנימי' וכו', בעיר חיפה בא"י, ועלה לו במסירות נפש ממש לא יאומן כי יסופר כידוע לידידיו ולתלמידיו בארצה"ק ובארה"ב, לבד מעשיו הכבירים עשה מעשים רבים וטובים להצלת מאות ילדים מהעברת הדת בידי המסיתים, והי' ביתו פתוח לרווחה לאלפים מאחבנ"י. כ"ק אדמו"ר מסאטמאר שליט"א, התאכסן שם כמה פעמים בנסיעותיו לא"י, יה"ר שלא יבוש המעיין ולא יקצוץ האילן.

ווקיני הרה"צ ר' משה אלי' בן הצ' ר' חיים אליעזר הנ"ל, בנה ג"כ כמה מקוואות בא"י במקומות הנדחים והיה בעל מכניס אורח גדול וכו', ואביו מוהר"ר חיים אליעזר בן הרה"ח ר' אלי' היה ביתו פתוח לרווחה, והרבה מצדיקי הדור התאכסנו אצלו. הרה"צ ר' אלי' הנ"ל היה דר בסאבאטש והיו אחד עשר אחים והיו מקורבים מאוד אצל הצה"ק הייטב לב זלה"ה. וביותר אצל הצה"ק בעל דברי חיים מצאנו זלה"ה.

אבי הרה"צ מוה"ר ר' ישעי' זאב ז"ל הי' חתן הרה"ג הצ' מוהר"ר זאב וואלף מוטצען שו"ב מאראד, ובסוף ימיו הי' בא"י שו"ב מוהל מומחה ומלמד בישיבת יטב לב דסאטמאר בירושלים עיה"ק, בן הרה"צ ר' שלום מוטצען, בן הרה"צ ר' אברהם חיים מוטצען, שהיה תלמיד רבינו משה סופר זצ"ל מפרעסבורג בעל החתם סופר, והיה דיין ומו"צ בק"ק האלמין (עיין אודותיו בספר שם הגדולים דגדולי הגר ובספר זכרון צדיקים). נפטר ביום ה' ניסן, ויש אומרים ביום ד' רחול המועד פסח שנת תרנ"ב לפ"ק, היה בן ר' יצחק שטעמפעל (מוטצען) שהיה דיין ומו"צ בק"ק באניהאד יצ"ו, והיה גאון מופלג והניח אחריו הרבה חידושים בכ"י, ולמעלה בקודש הי' חוטרים ממשפחת

מוטצען שנקראו על שם עירם ק"ק „מיטץ" יצ"ו, מחמת מעשה שהי', כי פעם נגזרה גזירה על כל יושבי העיר להפיר דתם ר"ל, והמשפחה הנ"ל היתה היחידה שעמדו בפרץ ואמרו ניהרג ואל נעבור את פי ה', וכאשר נתבטלה הגזירה ב"ה אז ניתן להם שם על שם העיר לגאון ולתפארת ולמוכרת נצח.

הרה"צ ר' זאב מוטצען הנ"ל היה חתן הרה"צ ר' יעקב שלמה גאלדשטיין זצ"ל שהיה מכפר באלאגא, אשר תבר גזיזי דברדא בימי השלגים וטבל, והיה בעל מכניס אורח גדול וגומל חסדים לכל והיה גאון גדול וחסיד מפורסם. נסתלק כ"ח אלול שנת תרצ"ה, היה בנו של הרה"צ ר' מאיר משה בן הרה"צ ר' דוד צבי שהיה דר בכפר קיש קאפאש, והגאון בעל מראה יחזקאל שהיה רב במדינת זיעבען בערגען כשסבב את המדינה היה שובת אצלו בכל שב"ק, והמשפחה היתה נקראת בשם כל משפחת קדושים.

ולמעלה בקודש הנם צאצאי רבינו אורי מסטרעליסק הנקרא בפי כל השרף מסטרעליסק, ר' יעקב קאפיל חסיד, ט"ו, ב"ח, רבינו עובדי' מברטנורא, תוס' יו"ט, ולמעלה בקודש עד גזע דוד המלך ע"ה.

* * *

ועל הטוב תזכר אמי הצנועה החשובה יראת ה' היא תתהלל מרת אסתר שתחי', בת הרב הגאון וכו' מו"ה זאב וואלף מוטצען ז"ל שו"ב מאראד, שנפטר ח' תמוז שנת תשט"ו. אנא ה' האריך ימי' בטוב ובנעימים ותזכה לראות נחת מבנים ובניי בניי עוסקים בתורה ומצות עד בא לציון גואל במהרה בימינו אמן.

מנשים באוהל תבורך בברכה משולשת לזוגתי האשה החשובה והצנועה מרת טויבא תחי' לאוי"ט, בת חותני הרה"ג מו"ר חיים אלוי' ביטמאן שליט"א, על השתדלותה בכל עוז להיות לי לעזרה להוציא את מגמתי לאורה, ושמחה מאוד לראות אותי פנוי ללימוד התורה"ק ולכתוב חידושים, וללקט ליקוטים. תחי' משכורתה שלימה מעם ה' אלקי ישראל, ונזכה יחד לגדל בנינו הנחמדים והנעימים לתורה לחופה ולמעשים טובים, ה"ה יעקב ישעי' זאב, מרים ברכה, אברהם חיים אלימלך, חיי' שרה פיגא, פעריל מלכה, ניסן משה, דוד, ואביגדור שיחיו לאורך ימים ושנים טובים. אנא בשם תשמרם מכל פגע ומחלה, ותחזנה עינינו מהם רב נחת דורות ישרים יבורך לתפארת אבותינו הקדושים.

ופה מקום אתי להביע תודתי וברכתי לאנשי קהלתי קהל „מגן שאול" ד„האלמין", ובפרט לאברכי הכולל „בית ישעי'" המיוחד להוראה בשחיטות ובדיקות בברוקלין, כולם אהובים שומרי תורה ואוהבי חסד, שעזרו לי הרבה להדפסת הספר הזה וכן שאר הספרים, וכן לכל המצטרפים עמהם במלאכת הקודש - יברכם ה' בכל משאלות לבם לטובה.

**הסכמות ומכתבי עידוד שנדפסו ב„נפש ישעי“ ב' חלקים
ובקונטרס „מנחת יהודה“ ח"ו מספרי נפש ישעי על
מאכלות אסורות, ועוד.**

**מגאוני וצדיקי וקדושי הדור, אנשי כנסת הגדולה, בישיבה של
מעלה, עמודי העולם, ראשי סנהדראות, אשר כל בית ישראל
נשען עליהם, וכגחלי אש דבריהם, ואלה שמותיהם:**

(ע"פ א"ב)

הרב אליהו זלאטניק זצוקללה"ה

רב וחבר הביד"צ של העדה החרדית בירושלים עיה"ק

הרב דוד הלוי יונגרייז זצוקללה"ה

רב וחבר הביד"צ של העדה החרדית בירושלים עיה"ק

הרב ישעי' ישי הכהן גרינפעלד זצוקללה"ה

רב ומח"ס מלונדון

הרב ישראל יצחק הלוי רייזמאן זצוקללה"ה

רב וחבר הביד"צ של העדה החרדית בירושלים עיה"ק

הרב שמחה בונם גרינבערגער זצוקללה"ה

ראב"ד דק"ק פרעשבורג יע"א. ברוקלין נוא יארק

הרב שמעון ישראל פאזען זצוקלה"ה

כ"ק אדמו"ר משאפראן, ברוקלין נוא יארק



הרב אברהם יצחק קאהן שליט"א

כ"ק אדמו"ר שליט"א משומר אמונים בירושלים עיה"ק

הרב אברהם מאיר איזרעאל שליט"א

אבדק"ק הוניאד

הרב אפרים אליעזר הכהן יאלעס שליט"א

אב"ד דפילאדעלפיא רבתי

הרב אברהם מ. ברייטשטיין שליט"א

ספרא דדיינא בעדה החרדית בירושלים עיה"ק

הרב חיים אלי' שטערנבערג שליט"א

רב ור"מ ביהכ"ס וישיבת „מחזיקי תורה“ חיפה

הרב יוסף גרינוואלד שליט"א
כ"ק אדמו"ר שליט"א מפאפא ברוקלין נוא יארק

הרב יחזקאל גרובנר שליט"א
רב בדעטרויט

הרב לוי יצחק גרינוואלד שליט"א
אב"ד דקהל ערוגת הבושם, ברוקלין נ.י.

הרב משה פיינשטיין שליט"א
ר"מ תפארת ירושלים, נוא יארק

הרב משה שטערן שליט"א
אבדק"ק דעברעצין ברוקלין נוא יארק

הרב נפתלי הירצקא העניג שליט"א
אבדק"ק שארמאש, ברוקלין נוא יארק

הרב רפאל זילבער שליט"א
אבדק"ק פריימאן, ברוקלין נוא יארק

הרב שלום הכהן ווייס שליט"א
אבדק"ק אוהעל, ברוקלין נוא יארק

הרב שלמה האלבערשטאם שליט"א
כ"ק אדמו"ר שליט"א מבאבוב, ברוקלין נוא יארק

הרב שמואל יודא פאנעט שליט"א
אבדק"ק דעעש, ברוקלין נוא יארק

הרב שמעון זאב מיללער שליט"א
אבדק"ק אראד, ברוקלין נוא יארק



משה שטערן

אב"ד דעברעצין ונייהייזל יצ"ו

בעהמ"ח שו"ת באר משה ה"ח

כלאמור הרא"ש, בעמ"ח ספרי גפי אש

ומליצי אש וש"ס

ברוקלין יע"א

בעזרי"ת

אל מע"כ ידידינו הרב המופלא ומופלג בהפלגת חכמים ונבונים זי"ר יפר"ת לחם מלחמת ה' בגבורה כש"ת מו"ה שלו' יהודה גראסס שליט"א. אחרי תת שלו'.

בשמחה שמעתי שמע"כ הד"ת נ"י עוסק במלאכת הקודש להוציא לאור עולם קונטרסים גדולים וקטנים בענינים העומדים על הפרק אצלינו וראשם מגיע השמימה. ובחר ללקט ציצים ופרחים מספרי רבותינו גדולי הראשונים עד אחרון שבאחרונים במצות שבנ"א דשים בעקביהם שזנחתי בימים אחרונים באין מובן איך ולמה, כגון מצות מזוזה שהכל קונים מסותרים שבעוה"ר רובם, אם בעזרי"ת אין כולם, קונים מהבא בידיהם ומוכרים לאחינו בתור כשר עצהיו"ט, ורחמנא שזיב לן כמעט כל המזוזות פסולין, וכן ציצית כמעט אין אדם חוקר ודורש אחריהן מי עשאן ואיך עשו אותן ומבטן מי יצאו והמכשלה גדולה. וגם לרבות במאכלי אסורין שנמסרו כשרותן לידי בעלי כיסין ובכל זווית יפנה ואין דורש ומבקש וכצאן לטבח יובל הכל נכנסין ומי יודע מה הן אוכלים, וכבר נשאלתי על מקומות אלו שאחר חקירה ודרישה נודע שהאכילו בכלים אסורים אם מי שנכשל שם צריך לעשות תשובה ככל אוכל איסורין בשוגג או דינם כאונס כיון שסמכו על ההשגחה, וביררתי בתשובה באריכות דינים ככל הנכשל בפשיעות כי חלילה לסמוך על השגחתם. ויפה עושה הד"ת נ"י לצעוק על דבר זה ולעורר לב אחינו בני"י שיזרזו עצמן להדר בעניני' אלו בזהירות יחירה ואל יסמכו עצמם על הודעה בעלמא. וגם בעניני שחיטה ובדיקות לקט מחשו' גדולי המורים דברים מועילים טובים ונכונים אמת לאמיתם.

ומה ששאל ממני בענין אכילת אגוז (וואלנאט בלשון המדינה) בימי הקיץ, האמת אני כי לפלא בעיני שגם חרדים לדבר ה' אוכלים אגוז בימי הקיץ וידענא מבית אבי מורי הגאון הצ"ח זצ"ל שמעולם לא אכלנו אגוז משבועות עד הוש"ר מאגוזים הישנים מחשש מילבן וכן נהגו אחריו כל שיראת שמים נוגע ללבם ופלא בעיני שכאן במדינת ארצה"ב שחשש המילבן הוא ק"ו בן ק"ו מיוראפ, גם יראים ושלמים אוכלים אגוז. ואלו שנהגו היו לאכול אגוז בין שבועות להוש"ר היו מעבירין אותם באש כדי לשרוף המילבן אם היו באגוזים. ודע דאכילת אגוזים שונים כמו אגוז סתם (וואלנאט בלשון המדינה) או „קעשענאטס" או „היזלנאטס", „פינאטס" וכיוצ"ב מטוגנים בשמן (געפרעגלט) שאוכלים במדינתנו מאוד צריכים להיות נזהר שיהיו מטוגנים בשמן כשר כי יש חשש גדול בלא"ה והעיד לפני עד נאמן שבעיני ראה איך שהיו במקום אחד מטוגנים אגוזים בשומן (בחלב) שהוא בול הרבה יותר משמן.

ומה שסומכין על השגחת א. יו. רחמנא שזיב לן מהאי דעתא דהלא אין בעלי הא. יו. נוהגים בדרך רבותינו ואבותינו הק' זכ"ע ואיך נסמוך עליהם, שומו שמים איך ירדנו מאה ואלף מדרגות לאחורנית?
ועוד צריכים להיות נוהר לסנן הטעע היטב היטב אם מבשלים טעע מהעלטה פוד טעע שאינם בכיסים, מהאי טעמא דנמצאים בהם מילבין אם מונחים חדשים חדשים בחנויות, וכן קמח אורז (רייז) וכיוצ"ב.
עכ"פ ההתעוררות בענין הכשרות הכרח מאוד וכמעט מוכרח,, כאויר לנשימה" ושכרו כפול מן שמיא, כי כל ענין כשרות והשגחת מאכלים הבאים לתוך מטבח כל איש ואיש הוא מכאיב לב, ה' יעזרינו למען שמו לעשות ולחקן מה דאפשר לתקן ואם לא אפשר אצל ההמוק עם כי כבר דשו בדבר וכהיתר דמיא להו עכ"פ נתקן גודא אצלינו יוצאי יוראפ אחר המלחמה אחר הגירוש הנורא בצער גדול ועגמת נפש מכל מה שאנו רואים סביבותינו, אחתום בצפי' לחסדי ורחמי ה', בכלל ובפרט

ימי הסליחות שנת תשל"ה לפ"ק פה ברוקלין יצ"ו

משה שטערן



הרב אברהם מאיר איזראעל אבד"ק הוניאד

ב"ה

ג' לס' לעשות את החקים האלה ואת המשפטים

תשל"ה לפ"ק ברוקלין תצ"ו.

התוה"ש וכת"ס לכ' ידידי הרה"ג המופלג בהפלגת נבונים, קנקן חדש מלא ישן, ספרא וסייפא וכו' מוה"ר שלי' יהודא גראסס שליט"א.
אחדשה"ט וש"ת, אתמול החזרתי למעכ"ת נ"י במעטף מיוחד את הגלינות קו', גדולי יהודה" על הלי' ציצית ו, מזוחת שלי" על הלי' מזוזה ו, קדושת בנות ישראל" על ה' יחוד ו, שמחת שלי" על עניני חתונות ו, דבר משה" הלכות נחוצות ו, חינוך ישראל סבא" על עניני חינוך הבנים והבנות ואת קונטרסו הנפלא,, זבחו זבחי צדק" על הלי' שחיטה ובדיקה, ולמרות עתותי המצומצמות, אהבתי לאמרי יושר ודברי אמת דחקה את זמן מנוחתי, נדדתי שנת מעיני ומעפעפי תנומה, ועברתי כמעט על כל דבריו בקונטרסיו הנ"ל, ומצאתי בהם דברי חפץ, דברים בעתם ובמקומם, לעורר את לב אחב"י החרדים לדבר ה', על פרצות הזמן, שנפרצו פה בפרוץ המרובה על העומד, ובעוה"ר אין איש שם על לב, ומה טוב ומה נעים שמעכ"ת ידידי נ"י לקח עליו את המעמסה להתריע בתוך המחנה על הפרצות הגדולות שפרצו בבית ישראל, בכל שטחי החיים הדתיים, ע"י איזה בעלי כיסין שרק אל הבצע עיניהם, ועושין מעשה זמרי ומבקשים שכר כפנחס, ועינינו הראות את גודל ההפקרות השוררת בינינו בכל העיניים, כמו עבודת

הקודש סת"מ, בכשרות תפילין ומזוזות, שנודע בשער בת רבים שרובם פסולים ר"ל, וכן במצות ציצית נתרבו המכשולים, וכמו שזכיתי לשמוע כ"פ מפ"ק קדוש ישראל מרן הגאון"ק מסאטמאר שליט"א, שיש ליוהר מאד בענינים אלו, שלא יצאו כל ימיו שלא הניח תפילין מעולם, ולא קיים מצות ציצית השקולה ככל המצות שבתורה מימיו, ועוד זאת בעניני השחיטה במדינתנו זו רחבה כארץ מדה, והמשובשת בגסו"ת, כל אחד רודף אחר בצעו להרבות בשר שחוטה בהוצאות מעוטות, להגדיל הרוחים, ועי"ז רבו המכשולים בזה גם אצל שלומי אמוני אחב"י התרדים הי"ו, וה' ירחם.

וראיתי שהאר"י בענין השחיטה ובדיקה שתהי' במעמד ב' שובי"ם וכמ"ש בזה בתבו"ש טובים השנים מן האחד, וכבר ראיתי שתקנו תקנה זו בדורות שלפנינו (עי"י ס' מזבת אדמה דף ק"א מדפי הספר, וכן בתשו' מראה יחזקאל (גלינא) ס"י מ"ד, ועוד). והענין הוא, דבהמה בחי' בחזקת איסור עומדת, ולש"י הרא"ש בכלליו בפ' הנזקין דבאיתחזיק איסורא אין עד אחד מתירו, וכ"ה שי' הרשב"א בתשו' סי' תתל"ז, וכבר האר"י בזה ק"ז בעל דרך יבחר בקו' יד אמונה שלו בסו"ס שו"ת דרך יבחר, והגאון בעל פרמ"ג אשר כל בית ההוראה נשען עליו בפתחתו להל' שחיטה (ד"ה שורש החמישי) כ' דאף באדם כשר ומוחזק, אינו נאמן להפך החזקה, ועי"ע בזה בתשו' שו"מ תליתאי ח"א סי' קס"ד, ופשוט שכל המשנה בזה ידו על התחתונה.

והנה ידידי הרב נ"י יצא ללחום נגד מכשולות אלו מבלי חת מפני איש, במסירת נפשו ממש, ויצא ללקט ציצים ופרחים מספרי רבותינו הראשונים והאחרונים, וכל יקר ראתה עינו לברר וללבן עינים אלו על בוריין, לעורר את לב אחב"י שיהי' נוהרים בהם, ולבלתי תת המשחית לבא אל בתיהם להשחית ר"ל.

ובפרט בעניני שחיטה וכשרות, שכבר יצאו לו מוניטין בעולם בספרו הבהיר „נפש ישעי" על מאכלות אסורות שהופיע לפני איזה שנים, ונתקבל בעולם התורה בחן ובחסד, ולא נשא פני איש באבירות לב, בלתי לה' לבדו, וכמ"ש רבינו הרז"ה ז"ל בהקדמתו לס' המאור עה"פ ובבא משה לפני ה' לדבר אתו לסיר את המסוה עד צאתו (שמות ל"ד ל"ד) שהסיר מסוה הבושת והענוה לבחון האמת עיי"ש, ועד"ז אמרתי בס"ד לפרש הא דאי' במס' אדר"ן פרק מ' הרואה ר' יוחנן בן נורי בחלום יצפה ליראת שמים, ונלאו הספר' ז"ל למצא פשר דבר דמ"ש ריב"נ משאר גדולי המשנה בענין יראת שמים, וי"ל דהנה מצינו דר' יוחנן ב"נ הי' מחמיר גדול בעניני נו"ט, ובענין זה לא הכיר פנים לאיש, וכדאי' בתוספתא (פ"ד דמס' בכורות) בהאי עובדא דפרתו של בית מנחם שהכשירה ר' עקיבא, ואמר להם ר' יוחנן בן נורי, האכילכם רע"ק נבילה, והגע בעצמך שהטיח מילים חריפים אלו, בוטים כמדקרות חרב, נגד רע"ק רבם של כ"ד אלף תלמידים, ומגדולי חכמי המשנה, שקבעו הלכה כמותו, הלכה כרע"ק מחברו (ולדעת כמה פוסקים, אף מחבריו, עיי' טו"ז או"ח סי' קס"ז סק"ד, ועוד) וגבי ד' נכנסו לפרדס, העידו עליו שרע"ק נכנס בשלו' ויצא בשלו' (חגיגה י"ד ע"ב) ואי' בשם האריז"ל שרע"ק השיג שער הנו"ן משערי בינה, ועל שר' יוחנן ב"נ הי' ס"ל שפרה זו שהכשירה רע"ק אסורה היא, לא נשא לו פנים, והרהיב עוז בנפשו

להכריז עליו האכילכם רע"ק נבילה, ולא שם על לב התנגדותם של המעוררים, שיעוררו עליו ע"ז גדולי דורו ותלמידיהם וכוזו יבוזו לו ע"ז, אבירת לבו זה לשם שמים מורה על גדול מדת יראת שמים שבו, שבקנאתו למדת האמת לא נשא פני איש, ואף פני גדול דורו וכנ"ל, וע"כ מי שראה פניו בחלום יצפה ליראת שמים, שהיתה מדתו של ר' יוחנן בן נורי, והבן.

וע"כ ידי תיכון עמו שיפוצו מעיינותיו חוצה, ומובטחני שספרים אלו ימצאו חן ושכל טוב בעיני אלקים ואדם, לקרב לבות בני ישראל לאביהם שבשמים, לגדור גדר, ולבנות חיל וחומה בעד פרצות בני עמינו, להעמיד הדת על תלה, בדרך אבותינו ורבותינו ז"ל, מאורי דור ודור, ולהיות ממזכי הרבים מתוך נחת והרחבה גדולה, עד שנוכה כולנו יחד לראות בישועה האמיתית בביאת גו"צ בב"א.

כעתירת ידידו הדוש"ת מלונ"ח
הק' אברהם מאיר איזראעל
אבד"ק הוניאד

נ.ב.

הערותיי על ספרו היקר אשלח לו אי"ה בקרב הימים, כי לע"ע אין בידי לסדר אותם מפאת הפנאי, ועם מעכ"ת ידידי נ"י הסליחה.

כן יש לנו עוד כמה מכתבים מגודלי זמנינו הי"ו, ומחמת הוצאות הדפוס לא הצגנום כאן. והרוצה לעיין באלו הנם כתובים בשני חלקים הראשונים של נפש ישע"י וג"כ בחלק ו'. ולמותר הכפל.



הקדמה

יתברך הבורא וישתבח היוצר שהחיינו וקימנו והגיענו לראות קונטרס ראשון מחיבורי „זבח וזחי צדק“ יו"ל כלול בהדרו, חיבורי זה כולל שאלות ותשובות בעניני שחיטות ובדיקות, אשר ישמש „במדריך ומורה דרך“ במקצוע חשוב הזה, והגם שכבר אין חסרים חיבורים בעניני שחיטות, אמנם לא הרי החיבור הזה כהרי שארי החיבורים, כי שארי חיבורים המדברים מעניני שחיטה ובדיקה נוגעים לכאורה רק להשובי"ם ולמורי הוראות אשר להם משפט הבחירה מה לקרב ומה לרחק, משא"כ חיבור הזה מיוסד על עניני שחיטה הנוגע בעיקר להמוני עם שידעו גם הם עצות ואופנים איך להזהר שלא להכשל ח"ו בהרבה חששות השייכות בשחיטה שאינה ראוי, וקונטרס זה מיוסד בעיקר לעורר ולהדריך לבבות בני ישראל די בכל אתר ואתר לייסד להם בתי שחיטות, כפי שהי' נהוג בכל תפוצות ישראל אשר מעולם.

ופה המקום לעורר לבות בני ישראל קדושים מגודל הזהירות ואחריות המוטל על כל אשר ימלא ידו למלאכת הקודש ועל כמה הררים התלויים בשערה, הוא סומך על השו"ב והתועלת בזה למען ידעו טרם בא אוכל לפיהם, האם כשר הוא באמת וכמה חששות גדולות שהי' יכול להיות על בשר הזה אילו הי' התרשלות והיסח הדעת כל שהוא.

וו"ל סה"ק מנחת יוסף בהקדמתו: והנה עד כה נתבאר בדרך כלל מחומר מאכלות אסורות. ועתה יבוא דרך פרט מחומר עניני השחיטה ומרוממות ענינה כאשר הי' על צד ההכשר והראוי ואיך שבאו לחיקון הבע"ח כמו שבא זכרונו בסה"ק הבאים בסוד ה'.

וו"ל ספר הקנה אחרי שהאריך לבאר כי כוחות החיצונים חפצם ותשוקתם לדבק בישראל עם קדוש להיותם מקורבים להיכלות הפנימים הקדושים מקור התענוגים והעידונים העליונים. לכן הזהיר ד' לישראל להבדיל בין הטמא ובין הטהור ואפילו בהמה הטהורה כו' בידך לקרבנו ולטהרו ע"י שחיטתך ואכילתך וכו' ומי הצדיק שאימתו מוטלת על כל הבהמות כו' אבל העז פנים והחוטא אין לו לכלות ולאכול כל אשר נשמה באפו ואפי' שזה צורתו אדם וזה צורתו בהמה מי יודע אם למחר יתחלפו הצורות ותהי' אתה בהמה כו' ומה עושים בני השחיטה לוקחים הסכיץ ביד רמה ועומדים על הבהמה בקומה זקופה והבהמה מוטה ובוכה ומוסרת עצמה כי אין כח בידה ואותו אכזרי אינו מביט בכפיית הבהמה כו' והבט וראה מרבינו הקדוש שנתיישר שלא חס על העגל כו' ויביאו לשחוט גם הם כמותה ע"ש באורך והובא בשבט מוסר פל"ו וסיים שם דהעולה

מזה שצריך השוחט להיות צדיק גמור שלא יפגום צלם אלקים דאל"כ נדמה לבהמה ונמצא שוחט בהמה לבהמה ואותה שחיטה נקרא לבהמה מיתה משונה משא"כ בהיותו צדיק והגון שנקראת שחיטתו תיקון שהעולה ע"י למדריגת בע"ח מדבר ובפרט אם יש מגולגל בה איזה נפש [וית"ל תפלה ע"ז].

ולכן בעת בואו לשחוט יראה בעצמו כאילו מה שעושה להבהמה הוא לתועלתה להושיעה מצערה שיושבת בגוף בהמה וכרופא הזה שמצער החולה בהקזות ורפואות. וז"כ הכתוב בכל אות נפשך תזבח ככוונה לתקן איזה נפש אם נתגלגל לבהמה וזה בכל אות נפשך כשם שאתה מתאוה בנפשך שאם תתגלגל לבהמה שימצא לנפשך שוחט ראוי והגון גם אתה עשה כך. וגם כיון דהשוחט ממזל מאדים יתן הודאה להקב"ה בכ"י שמתחיל לשחוט שזכהו בחלק ישראל להצילו מלהיות שופך דמים ועושה מצוה ומקבל שכר ע"ז. גם יתנהג בעצמו ברחמנות בכל דבר יותר מכל אדם בכדי לגבור על מזלו המחייבו להיות אכזרי וכיון שמרגיל עצמו במדת רחמנות גם כשישחוט יראה כמרחם [גם יראה לשום עינו ולבו על דרכיו ומחשבותיו לבלתי רם לבבו מאחיו להכניס בלבו התפארות וגודל לבב אם עזרהו ד' שהוא אומן ומומחה ושוחט מהיר. כי גם בכל אדם אמרו שהוא שורש כל המדות רעות כנודע מספה"ק. ק"ו בשו"ב וביחוד בעת שהולך לשחוט בל יקלקל בהבלי מחשבתו כל קבל די רוח יתירה ב"י וברמות רוחא דנקטי' אז ראו נא בפלאות אמנותו נגד זולתו כי אין זה מתקן אלא מקלקל ח"ו כי תועבת ד' כל גבה לב אפי' לא נתגאה אלא בלב נקרא תועבה וכתיב זבח רשעים תועבה [שמעתי] וגם כיון שעזר ד' סר מעליו כמאמרם אין אנו והוא יכולים לדור כו' בקל יוכל להכשיל את הרבים ח"ו ולא ידע ואשם. וישים אל לבו אז הלא ד' נותן לי כח לעשות חיל ואם יסור ברגע ההוא השפעת חיותו ממני אתבטל מציאותי כמ"ש ואתה מחי' את כולם ומחדש בכל יום כו' ועל כל נשימה תהלל ואיך אתגאה בכח שאינו שלי ויראה שיעשו הדברים שורש בלבו בהרגלתו לאט לאט במדה זו להכיר ערכו והשפלתו לפני קונו והבא לטהר מסייעים אותו מלמעלה ובפרט בזכות הרבים. וכשיזכיהו ד' לקרב לפי ערכו למדה זו לא יצא מכשול מתח"י כי ד' אתו כמאמרם את דכא וכן בעת בדיקתו יכניע אז לבו ודעתו לפני ד' שיעזרהו שלא יטעה בהוראה להכשיר האסור כי אם יתגאה לבו בכוונתו להראות לפני זולתו חריפותו ואומנותו עזר ד' דסר מאתו כנ"ל [וכ"כ בשע"ת לר"י] וכיון שאין לו עזר ד' לא יוכל לכויץ הלכה לאמיתה שע"ז נאמר סוד ד' ליראיו [סנהדרין ק"ו] דייקא. וזה כוונת הפסוק באיוב ו' י"ג האם אין עזרתה ב"י [שאיין לו עזר ד' וממילא] ותושי' נדחה ממני ח"ו ויזכינו ד' שאהי' נאה מקיים [עיין סוף קידושין]. ואם נתנבלה איזה בהמה ע"י ידאג ויצטער מאוד שמא עון שבידו גרם זה ואולי יש שם נפש מגולגלת ויתפלל להקב"ה על צער נפש ההוא ויפשפש במעשיו גם יתפלל לד' שבשר הנשחט ע"י יפול ביד ישראל כשר שיתמתק ע"י הברכה וכמו שהובא בתרידים מעשה נורא

וכמה מעלות השו"ב הי"א וסר מרע שאינו נקרא מוציא נפשות אלא מתקן נפשות ומכניסם למקומם ומאכיל לישראל דבר טהרה המזכך הנשמה ומשמחה בשבתות ויו"ט שאין שמחה אלא בבשר והדבר בהפכו ח"ו ע"ש באורך. ועוד בס' הקנה במק"א ראיתי בחור נחמד שחט פר שור ואחריו עז וצעקו גם שניהם כי הרגישו במיתתם ולא הספיק לבדוק אחד מהם ומת. ע"כ סתום פיך ולשונך שלא להקל בהוראות טרפה כי טומאה כשעורה מטמא גוף גדול. ועוד האריך מחמשה הל"ש עפ"י סוד איך שמטמאים נפש האוכלת ונפש המגולגלת בבהמה ההוא ע"ש. (ועי' בספרי נפש ישעי' ח"א עמוד רי"א באריכות).

ובס' הגלגולים כ' נפש הבהמה יורדת מהשור ועופות מנשר והוא סוד קרבן כו' ולפעמים יודמן במזונות בהמה ונקרבת לשורשה ואף אם אין בהנפש המגולגלת מ"מ הוא מתקן ניצוצות שנשארו עשוקים כו' וזהו סוד ע"ב טרפות וכשרות בהמה הנאכלת לאדם בשרה נדבק בבשר אדם ונתקנה ומוס אין בה לפוסלה ואז ניצוץ הקדושה שבה מתקרב יותר אל הקודש כשנאכל לאדם ישר וי"א ע"ש [באוה"ח פ' שלח י"ד ט' עוברי אנשי אמת שחקרו על מה לא עשה ד' שיתקיימו בלא מאכל והנה לפניך מין ברי' שמוזנה רוח. ואם הי' כן הי' ישראל נפנים לתורה ומצות וכ' כי כל עיקרי הנבראים של ניצוצי הקדושה הן הנה המתבררים באמצעות המאכלים והם נקראו לחם עם ד' ע"ש].

ועי' בס' חסד לאברהם מעי' ב' נהר מ"ז האריך בסוד הגלגול כי ימצא סודו גם בבהמה והיינו רשעים שחייבים מיתה יתלבשו בשור או שה וטובחין אותו ונחשב לו מיתה והריגה עד ירצה ד' עונו וברצות ד' דרכיו תתלבש בבהמה כשרה להקריב ע"ג המזבח ואם הי' נפש רשע שאינו הגון ע"ג המזבח הי' עושה שם מום קבוע ושוחט אותה ברגיל בסכין בדוק ומתטהר ומתלבנת כו' עד בשחיטת כשרה ויש מתגלגל בבהמה ונעשים נבילה בסכין פגומה או נמצאים טרפה וזה קשה לגלגלו מן הקודם. והמלאך הממונה ע"ז הוא שר הנפשות והוא מלמד זכות על נפשות ישראל ומתאוה לבל ידח ממנו נדח וע"ז נאמר בכל אות נפשך תזבח להשלים סוד הנפש הזאת המתאוה שלימות הנפשות כלם.

ובמעין ד' נהר כ"ז הביא ג"כ שמלבישים הנפש בחי' או בהמה ואם ישר בעיני הקב"ה תהי' לאכול אדם. ובמ' ה' נהר י"ד שכאשר יגיע זמן הקצוב ונתקן אותה הנפש אז תהי' מותרת לאכילה. ואם עדיין לא נתקנה אסור לאכול משחיטתה כי יתילד בה סמני טרפה ונקרא טרפה כי עדיין הוא מבלעת בתוכה שאינה יכולה לצאת כמו תטרף הבלוע בפי החי' ולזה אנו שוחטים את הבהמה בסכין כשר בלי פגימה כדי שלא ירגיש המות שכל דיני השחיטה וה' דברים המפסידים אותה הם מסודרים בסוד גדול שע"י הדינים אילו והסכין בדוק יהי' ראוי לקרב לאכילת אדם להדמות לבשר אדם והוסיף לבאר איך כל הדינים העוברים במיתתו וחיבוט הקבר ועוד עונשים כ"כ עובר על הבהמה כי כשמלאך

המות שוחט אותו אם הוא צדיק שוחטו בסכין כשר וא"ל בסכין פגום ועד ש"ד ע"ש ואם בנהר ל"ב ביאר ענין סוד השחיטה וה' דברים הפוסלים אותה.

ועי' בס' הגלגולים (פ' ל"ח) דהמתה מאל"י הוא הטומאה הרציצה הממונה עד"ז ומן הטעם הזה שחיטת א"י נבילה והאריך בטעמים עפ"י סוד והכל לחיקוק נפש האדם ע"ש ואל תדמה בדעתך כי הגלגול הנפש בבהמה הוא מהדברים שאינם מצוים ולעיתים רחוקים ראה מ"ש האריז"ל [הובא בס' מדבר קדמות להחיד"א ז"ל אות ג'] כי רוב הדור בגלגול שעבר הי' בבהמות זולת השרידיים אשר ד' קורא ואם בדורו כך עאכו"כ בדורות אלו.

ובס' עמק המלך שער תקוני ת' פ"ו כ' וז"ל ואם יקשה לך היאך אפשר להביא גלגול אדם בבהמות וחיות טהורות או טמאות צריך אתה לדעת כי כל הבהמות והחיות והעופות יש להם נפש יורדת ונשפעת עליהם מהחיות הנושאות את המרכבה אם טהורה היא נשפעת ממרכבה הקדושה ואם טמאה היא נשפעת מסט"א כי כמו שיש בקדושה כן יש מרכבה טמאה וצורות חיות ובהמות טמאות נושאות אותה כי זלע"ז כו' ולפעמים נמצאת שם נשמת אדם רשע שבצוענותיו נתחייב להתגלגל בבהמה וח"י ובוה יבואר סוד הקרבן וכו' וזהו סוד הטרפות והכשרות כי הבהמה אשר נאכלת לאדם כשר נדבק בשרו בבשרה ונתקנת והבהמה אשר ימצא בה טרפות סימנא מלתא היא שאין בה ניצוץ טהרה וקדושה והמאכילה לישראל שלא מדעת נדבק בו סט"א ח"ו ולכן נענש המאכיל מדה כנגד מדה להתגלגל בכלב שהוא אוכל נבילות כי הוא גוזל אותו שנאמר לכלב תשליכון אותו וכעובדא דציפורי [ואם שחט בסכין פגומה מת במגיפה אותיות פגימה] ואח"כ יתגלגל בבהמה טהורה ולא יזכה לשחיטה הגונה אליו אלא נמסר ביד השוחט ויצא נבילה מתח"י מדה כנגד מדה שנאמר שופך דם האדם באדם ההוא עצמו דמו ישפך. אמנם הבהמה אשר היא טהורה ונשחטה בהכשר ומום אין בה שהיא ראוי' לפוסלה או ניצוץ הקדושה שבה מתקרב יותר אל הקודש כשנאכלת לאדם הכשר וכ"ז קבלתי איש מפי איש מפי אליהו הנביא ז"ל ע"ש.

ובס' ליקוטי האריז"ל עונש המאכיל טרפות לישראל מתגלגל בעלה אילן והרוח בא ומגלגלו והוא צער גדול שהעלה נופלת לארץ ונחשב לו למיתה ממש וזהו סוד והעלה נבל וסוד כי תהי' כעלה נובלת ע"ש ועי' בס' שיעור קומה להרמ"ק במאמר שית אלפי שנין הוי' עלמא ובאות גלגל שם.

את כל הדברים האלה מהחייב להשו"ב לשום עליהם מחשבותיו ולבו להיות נגד עיניו תמיד, כי מקדושי ישראל נאמרים, דברייהם אמת וקיימים וישים נוכח אלקים דרכו אשר ישמרהו משגיאות, ויהי' מעשיו רצוים, ולאשר ידוע אשר השו"ב הרבה פעמים בנסינות המה עומדים הן בעת העמדת הסכין ש"ש אשר לפעמים אנשים עומדים לו מימינו ומשמאלו וימהרו עליו לאמור כלה מעשיך. וכמה ארכן הוא זה, אשר יתמהמה בבדיקתו, גם יתנו דופי באומנותו [וידוע כי זה אינו כלל ביד השו"ב שלפעמים העיכוב מהחול מאבן המשחזת ופגימה קטנה

כשהוא בעומק צריך עמל גדול לחקנה וצריך סעד גדול בהתחזקות הלב לבל ירך לבבו ויעיז פניו מול העומדים עליו לבל יחת מהמונם ויבדק בנחת ובמתן כדינו עד שיבורר לו היטב שעברה הפגומה מכל וכל] ומכ"ש בעת בדיקת הריאה אש עומדים ככפירים עליו ויתנו עליו בקולם אשר מקבל עליו אחריות אשתו ובניו וחיותם תלויה בהכשר הבהמה. ולפעמים באמת כן הוא אשר ההפסד יעלה לסך רב ויד השו"ב באמצע בהבחנות ואמדנות כהררים בשערים התלויים בשערת והבנת הלב. ואז צריך לשמור נפשו מאוד לכונן דעתו ולבו לבל ינטה ח"ו מדרך האמת ויערוך את אשר לפניו חומר הנושר כאשר נת' ובמה נחשב ענייני' דבריה' נגד גדול ונושא הענין הרובץ עליו. ואם כי לפעמים יבזוהו בדבריה' ויאמרו כי מחמיר הנהו ומטריף בחנם או כי אינו מחשיב ממון ישראל או אינו אומן וכדומה אף כי לפעמים אזיל סומקא כו' הלא ישים נגד עיניו דברי הר"מ והובא בסעיף הראשון מאו"ח ואל יתבייש כו' וישים אל לבו שממ"ה הקב"ה עומד עליו ורואה מעשיו כו' ויקיים בנפשו מאמר ר' עמרם חסידא מיטב דכסופתינן בהאי עלמא מכסופא דעלמא דאתי ושמעתי מאאמו"ר ששמע מהגאון הצדיק מוהרא"ל זצ"ל אבד"ק ע"פ בנפשינו נביא לחמינו כו' כי באדם יש ב' נפשות בהמיית ושכליית, ובב' הנפשות נביא לחמינו וזה נתקיים בהשו"ב והמורים בקהלות הקטנים כאשר שמעתי מהם אש ע"כ מהראוי לכפול ולשלש הדברים הנ"ל שישרש אמונת אומן בלבו ודעתו שלא יקבל שינוי ותמורה שאפילו כל הרוחות שבעולם לא יזוהו ממקומו ובחינתו בזה אם יצאה ההוראה והשערתו להימין או להשמאל בלי שום נטי', כאשר יערוך ויכונן דיעו ושכלו טרם יוצא לאור משפט בזכות לבו מטוהר רעיוניו עפ"י קו האמ' לפי דעתו כי גם אחרי כן כאשר יגמור עניניו לא יקבל שינוי ותמורה רק לבו ורעיוניו נכונים עליו ולא יתעצב אל לבו ולא יפלו פניו [ואין הכוונה בכ"ז לאלה אשר לבו שלם עליו יען כי אין יר"ד תקוע בלבו להיות נותן אל לבו להיות חרד וזהיר ולהכיר בקשיות העבודה וגודל חומר העניין ככל מה שנתבאר עד עתה. אך לאנשים אשר יר"ד במ אך בעת בואו לנסיון בעצמו אינו מרגיש ומחפש בלבו צדדי היתרים אשר אח"כ יתיישב אשר לא עלה עפ"י שורת הדין ומטרת האמת]. סימנא מלתא הוא אשר נעשה עפ"י דיעה ישרה ומכוונת בקו היושר המכריע.

וע"ד שפי' האלשיך [בשמואל א' כ"ד ה'] בפ' ויך לב דוד אותו על אש כרת את כנף שאול. כי זה עשה לבחינה אם יהיה לבו נוקפו ע"ז הוא לסימן אשר עבירה הוא בידו ולא כמאמר אנשיו שדנהו לשאול כנמצא במחלתת וע"כ כאשר הכהו לבו ויאמר אוי לי כי נגעתי כו'. כי היצה"ר אינו שולט רק בשעת מעשה אשר יראה לו צדדי היתרים ולא כן אח"ז. ועד"ז שמעתי בברכות שבת אל אדון כו' שיש לרמוז ג"כ על חכמי הדור וע"ד המד"ר [בראשית ו'] א"ר אלפא אילו הצדיקים כו' שמחים בצאתם, כשיוצאים מעבודתם, כמו שששים בכואם, מפני שעושים בשעתם באימה רצון קוניהם, וע"כ לא יקבל אח"כ שינוי ותמורה וע"כ יראה להתיישב היטב קודם הוראתו לשום נגד עיניו פחד ד'

ואימתו מיום התוכחה כי קרוב יום הדין ומי יכילנו מי יודע מה יוולד יום אם יוכל לתקן עוונתו ח"ו [וקבלתי מעשה מהרב ר' שמעון מ"צ מווילנא זצ"ל שנכשל פ"א בהוראות ט"נ והלך עם משרתו באמצע הלילה בכל חוצות ווילנא עד שבא לשם ודפק שצריכה לספור מחדש ז"נ ושמע משרתו שההוראה הי' על יום המחרת והתחיל לצעוק למה חרדתם עלי כל החרדה באמצע הלילה כיון שיש שהות למחר. א"ל מי יודע מה יולד יום אולי לא יחזירו לי נשמתי בלילה ח"ו וחיכיתי עד אור הבוקר ומצאתי עון שלא אוכל לתקנו] וידוע מאמרם לעולם יראה דיין כאלו חרב מונחת [בדרך צחות י"ל ע"ד מאמרם ז"ל חרב בא לעולם על עינוי הדין וכו' חרבה של גהינם להט חרב המתהפכת] בין ירכותיו דווקא הכוונה שהעונש אם יעבור משורת הדין הרי מוכן אצלו בצידו בין ירכותיו בלי המשך זמן וכאילו גיהנם פתוחה מתחתיו דווקא הא גבא והוא טסקא אשר יפול הנופל בלי תקומה ח"ו וע"כ יערוך הדברים בטוב עפ"י שורת האמת שלא יתחרט אח"כ, ומ"מ לא יאמר בלבו א"כ אחמיר ככל הדיעות למען לא אכשל בחומר האיסורים שגדול מנשוא. עי' בשל"ה ד' קנ"ב שכ' ע"ז דא"ז נקרא הוראה להחמיר שלא כדין כמ"ש בברכות ידי מלוכלכות כדי לטהר כו' אלא הי' יגע א"ע כ"כ באם הוא טהור בבירור עפ"י הדין שח"ו לא יטמאנה מחומרא ולאשמעינן בא דכח דהיתרא עדיף [אך ג"ז דווקא כשההיתר ברור לו וכנ"ל] ואפי' לעצמו שהוא מדת חסידות להחמיר דווקא כשיש מקום לחומרא אבל באם הוא מחמת חסרון ידיעות שלא למד זהו נקרא חסיד שוטה ובזה פי' כוונת הג' גדול הנהנה מיגיע כפו שיגע עד שנתברר לו שמתר באכילה יותר מירא שמים שמחמיר ומטריף ע"ש באורך. וע' בס' הפרדס שהובא בפנים בס"א א' אות כ"א.

ואחשבה לדעת זאת שאך למותר הוא להעיר ע"ז אפילו, שלא יסמוך עלי שום אדם להלכה ולמעשה הנוגע להקל באיזה ענין רק להחמיר כי בעוה"ר אנו דרים במקום שכל המחמיר הר"ז משובח, כי כל הרחובות מלאים קלים מקלים שונים אשר מקל"ו יגיד להם כל המיק"ל לישראל נעשה ראש לשואלי"ם, וכל כוונתי בקונטרס הזה רק לתקוני ולא לעוותי ח"ו, השומע ישמע והחדל יחדל ואני את נפשי הצלתי.



תפלה לשו"ב

מספר שבט מוסר פל"ו הנ"ל שנכון לכל שו"ב לכזין בשחיטתו ולומר:

יהי רצון מלפניך ד' א' ואלהי אבותי בעל הרחמים כולם חפץ בתיקון כל נפש החוטאת לבלתי ידח אעפ"י שהרבה להכעיסך ואם שולחה ברשת לרגלה שתלכד בתוך גוף בהמה או חי' או עוף שאני שוחט שתתקן ע"י ברכה שברכתי על שחיטתה וע"י הכשר הסכין כאשר צייתה לעשות. ואעפ"י שאיני כדאי והגון שתתקן ע"י קיום דברך שאני מקיים לברך ולשחוט בסכין מתוקן יתקן אותה להוציאה מכאן אם ישנה ולהחזירה למדריגת אדם כבתחילה כי אינך חפץ במות

הרשע מיתה תכליתית כ"א לבקש לה תיקון לטהר אותה עד ישוב לעבדיך ולקיים תורה ומצות כדי להנחיל ג"ע ולהרבות בשכרה וכיון שכוונתך זו רבון העולמים אל תביט במעשי הרעים שיש בי בשעה זו שאני שוחט כדי שיהי' תיקון מה שנקרא על שמי כדי לזכות את נשמתו שנתת בי כדי שבעת שתצא ממני אל תצא עומה מזכיות. לכן אני מפיל תחינתי לפני כסא כבודך שתעלים את חטאי ועונותי ופשעי בעת ובעונה הזאת כדי שיתתקן על ידי ניצוץ של קדושה אם יש בבהמה או חי' או עוף שאני שוחט. אל הרחמים אתה חפץ לזכות הנשמות ברך המטהר והמתקן את נפשות עמו ישראל.

תפלה לשו"ב בכל יום קודם שרוצה לילך לשחוט מספר ימין משה:
 רבון כל העולמים ואדוני האדונים תן בי כח שאוכל לקיים היום מצות שחיטה בכל חמשה הלכותיה כמש"כ חז"ל הכל כתיקונם ואל יגרום ח"ו מעשי הרעים להיות נכשל ח"ו בשום אחד מן החמשה הלכות כי גלוי וידוע לפניך כי לא במרד ומעל ח"ו מריתי את פיך ודברי מצותיך הקדושים והטהורים כ"א מרוב היצר הבורע בקרבי וכו' לכן געור בו שיסור וילך מאתי ואל יסית אותי עוד להדיחני מעבודתיך ויהי' נא זאת המצוה נחת רוח אליך ואל מלא רחמים אתה קבל ברחמים וברצון את תפלתי אמן.

תפלה אחרת מספר לקיטת יצחק אשר מצא בשם גדול אחד אשר יאמר השו"ב בכל יום:

אנא השם יוצר הכל תפארתך על השמים ועל הארץ כבוד מלכותיך תנצל נפשי היום מן השעות הרעות ותגער בשטן לכל ישריני ואל יעכב שום חטא ועון והרהור רע את המצות עשה זאת, שציונו הקב"ה לשחוט לתקן את שרשה במקום עליון בכל פרטותיה ודקדוקיה ולתקן כל תרי"ג מצות התלויים במצוה זאת ולגרום זיווג מארבע אותיות שם הקדוש ולתקן הנשמות הגלגולים אשר יבואו תחת ידי היום ע"י שחיטה בלי הרהור רע ותעלה לרצון נשמת הגלגולים לפני מי שאמר והיה העולם שצוה המצוה זאת לעורר אהבת דודים אמן.

מה שיתפלל קודם השחיטה, ובאם אין לו פנאי בכל יום אז לא יחסר עכ"פ פעם א' בכל שבוע, (נעתק משו"ת ריב"ם שנייטוך [תלמיד הגאון מו"ה נתן ארלער ז"ל, והגאון בעל בגדי כהונה ז"ל] חיו"ד סימן ו').

רבון כל העולמים, המאציל כל הנאצלים, בורא כל הנבראים, יוצר כל היצורים, עשה כל המעשים, אדון כל האדונים, המשגיח על כל הכלל ועל כל הפרט, ובכח הכ"ב אורות המאירות בכל העולמות, הם כ"ב אותיות התורה, צמצם שכנינתו בהם וברא כל העולמות, ואור אין סוף מתנוצץ עליהם, ובאות זה הם קיימים אחד ואין יחיד כיתודו והוא ממלא אור וחיות בכל שמחן, ואלף אלפי אלפים וריבי רבבות מלאכים ושרפים ומלאכי שנאן ועירין קדישין חיות הקודש משמשים לפניו וסובבים אותו, נורא תהילות עושה פלא, אינו צריך לשום נברא אלא כל הנעשים והיצורים והנבראים ואפילו הנאצלים צריכים לו יתברך, אלא מפני שגדול מאוד גדולתך ורב חסדך ורחמך הרבים עד שאין כח שום נברא

להתפיס אפילו שום תפיסת מחשבה כך, אשר ברצונך הטוב להתגלו' אלוקתך שנקראת רחום וחונן א"א רב חסד ואמת נוצר חסד לאלפים נושא עון ופשע וחטאה ונקה, ועשית אדם ישר לעבוד אותך בלב שלם והשפעתו חיותו מאצילתך ובריאיתך ויצירתך בסוד נרני"ח ונתת לו תורה הקדושה המורה אותנו איך לעבוד אותך, ובאיזה עבודה רצית, ולהתרחק מעבודה זרה נכרי', והנה אתה הוא אדוננו ואני עבדך אפתח פי להתוודות לפניך, שבוודאי רצוני לעבדך בלב שלם, ולעשות ולקיים כל דברי תורתך באהבה וביראה ככתוב בתורה, אמנם השאור שבעיסה הוא היצר הרע המעכב המוטבע בחומר העכור והוא מונע אותי מלעבוד אותך בטהרה ובקדושה, וע"כ אין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא, ואתה צופה מראשית אחרית, על כן ברחמיך הרבים וחסדיך הגדול וחכמתך, עולם בנית לבל ידח ממנו נדח, ע"כ הקדמת תשובה לעולם תרופה למכתו, ובאם יש איזה חסרון ח"ו בתשובתו, מפני גודל הפגם שפגם בעצמו ולא קיבל ע"ע כנכון אלהותך, ולא שב כראוי שיתקן הפגם בעודו בחיים חיותו, אז צריך להתלבן ולהצטרף ולהתקן ע"י סוד הגלגולים ובחכמתך תתברך פעלת כל אלה כדי שע"י התשובה והתיקונים האלו יתעלה נשמתו מדומם צומח חי מדבר, ועוד עם רכוש רב שנפלו בסוד שבה"כ ומעלה כל נצוצי חיות קדושות מהקליפות ועל האיש ישראלי הסבלת את עולך לעשות כל דבר, ואין לשער מרכבות כבודך ואין לפרש עילום שמך.

והנה עני אני וגווע מנוער מה אני ומה חיי שבאתי לשחוט בהמה זו (בהמות האלו) היום לפניך ואמרו חז"ל קשוט עצמך תחילה ואח"כ קשוט אחרים, רעדה וחלחלה אחזתני והנני מודה ומתוודה לפניך על כל חטאתי ועוונתי ופשעי שעברתי ממצות תורתך, ע"כ באתי לבקש ולהתחנן לפניך שתמחול לי ותסלח לי על כל חטאתי ופשעי ומורדי שפגמתי בגלגולים אחרים ומנעורי עד היום הזה, ויהי רצון מלפניך שע"י הלכות שחיטה שצוית וע"י הכשר הסכין שעשיתי כאשר צוית בתורתך הקדושה, שבאם יש איזה ניצוץ בבהמה זו שגורת שתניח בתוך בהמה זו (או עוף זה) שיתוקנו בגודל רחמיך ע"י שחיטה זו שאשחוט כדין התורה, ואעפ"י שאיננו כדאי וראוי והגון שתתוקן על ידי וע"י הברכה שאברך על קיום דבריך שאני מקיים לברך על השחיטה ולשחוט בסכין מתוקן, ע"י אות' המצוה יתקן אותם להוציאה מבהמות האלו אם ישנה ולהחזירה למדרגת אדם כבתחילה, כי אינך חפץ במות הרשע מיתת תכלית, כ"א לבקש לה תיקון ולטהר אותה עד ישוב לעבדיך ולקיים תורה ומצוות כדי להנחיל ג"ע ולהרבו' בשכר', וע"כ הנני אני העני ממעש מבקש מלפניך רכון כל העולמים אל תביט במעשי הרעים אם יש בי עוד בשעה זו שאשחוט היום ולמענך עשה, כדי שיהי' תקומה ותיקן מה נקרא על שמי כדי לזכות את נשמתו שנתגלגל כדי שבעת שתצא ממנו אל תצא ערומה מזכיות, לכן אני מפיל תחינתי לפני כסא כבודך שתעלים ותכסה חטאיו ועוונותיו ופשעיו בעת ובעונה הזאת ויתוקן הניצוץ הקדוש אם יש בבהמה זו (או חי' או עוף), ולהחזירו לשרשו ע"י שחיטה כשירה שאני שוחט היום כי בעל הרחמים אתה, ואתה חפץ לזכות הנשמות, ברוך המטהר והמתקן, והמזכה, והמחזיר, אור נפשות ישראל לשרשם, ברוך הוא, אמן סלה ועד.

זבחו זבחי צדק

שאלה

היות שראיתי שיש הרבה יראים ושלמים חסידים ואנשי מעשה וגם הרבה מפשוטי עם, הגם שמקילים בשאר עניינים הנוגע לחומרות, אעפ"כ מדקדקים ומעוררים גם אחרים לדקדק ע"ז שלא לאכול בשר מזהמה שנשחטה ע"י שוחט אחד יחידי בלי עומד על גבו הרואה ובודק סכינו ומשגיח שישחוט כהוגן, וכמו"כ בצדיקות הריאה מדקדקים שיהי' דוקא שני שובי"ם צודקים את הריאה, ונפשי בשאלתי והנני בצקשתי לברר לי:

(א) המקור לענין הזה, והאם שייך כלל להחמיר בענין כזה אשר לפי ראות העין יש הרבה שאינם מקפידים ע"ז.

(ב) טעם המנהג הזה.

(ג) אם יש לזה מקור גם עפ"י הלכה.

(ד) חומרא זו היא דוקא בזהמות גסות או גם צדקות, ואולי גם בעופות.

(ה) במקום שהשוחטים הם יראים ושלמים ומוחזקים בכשרות, האם גם שם יש מקום להחמיר ע"ז.

(ו) מזה יעשה אדם כשנמצא במקום שאין לו בשר אחר רק מזהמה שנשחטה ע"י שוחט יחידי המוחזק ליי"ש מרבים, וצפרע בשבת ויו"ט שמלוא לאכול בשר.

(ז) במקום שהשוחט מראה סכינו מזמן לזמן להרב המשגיח עליו, גם אז שייך חומרא זו שלא ישחוט לצדו או קיל עפי.

תשובה

שלומים מרובים, כעל וכרביצים, אלק פעמים ככה, לעורך המערכה, אשרי שלו ככה זי"ר יפ"ת וכו' כש"ת ידידי הרה"ג ר' שלמה שווייצער שליט"א צבעהמ"ח ספר "דרכי נועם" הלכות ותפלות לעוברי דרך, ועוד.

אחדשת"ה, באה"ר ואהבת עולם, הנה קיבלתי מכתבו רנוף אהבה, מלא על כל גדותיו בדברי חזוק ועידוד על עניינים שונים לרכי

הכלל והפרט, הנה משכורתו שלימה מאת אביו שבשמים.

וע"ד שאלתו שאלת חכם חזי תשובה, אכתוב מה שעלתה במלודתי בעזרה"ת.

כן דברת ויפה דברת, שיש עעס ומקור גדול לתקנה זו, וכן נהגו כמעט בכל תפילות ישראל וכמו שיבאר בעזרה"ת, ולא לחנם החמיר כ"כ רבינו הגר"א שמועב לאכול מאכלי חלב בשבת ויו"ט מלאכול מצהמה שנשחטה בלי עו"ג וכמו שיבאר הכל בעעמו וממשו דאורייתא. ויש להמליץ ע"ז מ"ק הכתוב לאמור (איוב י"ג, ד') ,,מי יתן טבור מטמא לא אחד" ויל"פ עפ"י הידוע דטבור הוא מדריגה ממדריגות הקדושה (ועיין במשנה בסוף סוטה רפצ"י אומר זריזות מביאה לידי נקיות ונקיות מביאה לידי טהרה וטהרה מביאה לידי פרישות וכו' וצט"ז כ' ע"ב הגירסא אמר רפצ"י תורה מביאה לידי זכירות, זכירות מביאה לידי זריזות, זריזות מביאה לידי נקיות, נקיות מביאה לידי פרישות, פרישות מביאה לידי טהרה וכו' ופרש"י שם נקיות, נקי באין חטא: פרישות, אף מדבר המותר פורש להחמיר על עצמו: טהור, לא ומלבן ועדיף מנקי: ע"כ ועתי"ט בסוף סוטה) והנה בהמה בחייה בחזקת איסור עומדת עד שיוודע לך במה נשחטה (חולין ע'). (והיינו בחזקת אצמיה"ה, לשיטת רש"י בחולין שם ולשיטת התוס' ביצה כ"ה חזקת שאינה זבחה) וע"י מעשה השחיטה אם נולד ספק בכשרות השחיטה עוד מוגרע גרע דהרי קי"ל כמתניא (בחולין שם) דנבילה ומטמאה במשא (ועיין רמב"ם הל' שחיטה פ"א ה"ב ובמגיד משנה שם) וממילא מי שרואה להכשיר הבהמה ולטהרה מידי נבילה שלא חטמא במשא, ולהגיע בעצמו למדריגות הטהרה והקדושה, צט"כ לריך שידע בצירור שנשחטה כהוגן וכהלכתה. והצירור הזה הוא רק ע"י שיהיו שם שני שוב"ס שישיגוהו א' על הצ' שהכל יהי' נעשה ביתרון הכשר ודעת, וז"ש מי יתן טבור מטמא, חדע לך ש,,לא אחד" שלא תסמוך על שוחט א' ולא תאכל רק מה שנשחט ע"י צ' שו"צ, ושמת סכין בלועך אם בעל נפש אחת (ועיין עו"ז יו"ד סי' פ"ג ס"ק ח'). ומאת השי"ת אשאל עזר אנא ה' גל עיני ואצטעה נפלאות מתורתך הקדושה, וחכני לכוון לאמתה של תורה, דרך שקר הסר ממני ותורתך חנני. וזה החלי בעזר אורי וגואלי:

א) בשמ"ח סי' י"ח סעי' ז' כ' וז"ל רק שיצדוק (בדיקת הסכין) מתון מתון ובכונה גדולה בלב פנוי מכל מחשבות והרצה לריך ישוב הדעת ויראת שמים לבדיקת הסכין הלא תראה כי יצדוק אדם פעמים ושלש

ולא ירגיש בפגימה דקה ואח"כ ימלאנה כי הכין לבו באחרונה וזחינת חוש המישוש כפי כוונת הל"ז (ר"י בשערי תשובה — ומוצא בשו"ע סעי' י"ז) ולכן אין למנות ע"ז כ"א יראי שמים ביותר וחרידים על דבר ה' ואינם נבהלים ונחפזים בדעתם ואינם משתכרים שהמשחקים אפילו שלא בשעת שכרות אצריהם כבדים עליהם, ולריכוס הממונים לחקור אחר כ"ז וגם לבדקם אם יש להם הרגשה טובה כשאר בני"א השלימים בדעתם וכל המרצה לבדוק אחר השוחטים צעניינים אלו ה"ז משוזה ע"כ. וכ' בספר מטה אשר שם (צ"ס הרצה פוסקים) דמי שאינו מזכר לבדוק צמתינות ובודק צמחירות נקרא מומר לחיזון כמ"ש בחולין דף ד' מיטרח לא טרח עיי"ש.

ב) ושמ' צסעיף כ' כ' בשמ"ח וז"ל מדינא דגמרא ה' אסור לעבד לשחוט אפילו סכין צדוק ויפה צידו עד שיראנו לחכם אם מפני כבודו דהחכם, ואם מפני זכירות יתירה שיבא הסכין כשר צלי גמגום ואסמכות אקרא דושחטתם צבה, וכל שלא עשה כן היו ממדין אותו, והאידנא צעוונות אין לנו ת"ח ואזיל לי' הטעם הראשון, גם ממניס יראים ושלמים יודעי תורה וזריזים מפני טעם השני (וצשו"ע סעי' י"ז הלשון ולהם מחלו חכמים כבודם ,,כי הם זכירים וזריזים" עיי"ש), וראיתי במקומות החרדים לדבר ה' ממניס שנים ועוצים השנים מן האחד ואיש את רעהו ועזרו ויזכירו, ואפילו אי הו' ת"ח בזמן הזה כבודו מחול לממונים אלו ומה טוב ה' דורות אלו להחזיר הדבר ליושנה למנות א' מגדולי העיר שאליו יובל הסכין לבדוק ע"כ.

ג) והנה מלשון השו"ע שכ' כי הם זכירים וזריזים (ועוד יותר מלשון השמ"ח שכ' יראים ושלמים יודעי תורה וזריזים) מוכיח צשו"ע התניא בקו"א ס"ק ע' (ומוצא בדרכ"ת) שכעת שאין החכם צדק הסכין קודם השחיטה, לריך לדקדק עכשיו מאוד שיבוי השו"צ הממונים זכירים זריזים וידועים ציראת ה', ,,יותר" מהשו"צ שהי' בזמן התלמוד או שיבוי איש ירא שמים ביותר כנ"ל ממונה עליהם לבדוק סכינים לפני השחיטה, אבל אם אינם זכירים וזריזים ויראת ה' על פניהם כ"כ אין להאמינם על צדיקת הסכין יותר מצמי חכמי התלמוד שלא היו רשאים לשחוט אלא אם החכם צדק הסכין עיי"ש. ולכאורה אינו מוצן כ"כ דברי סוכ"ס גם בזמן התלמוד ה' השוחט הנאמן על כל ה' הלכות שחיטה ואנו סומכין על נאמנותו, והי' סגי בצדקת כשרותו, והיום צעצור שנחוסף עוד צדיקת הסכין חמור כ"כ שלריך להיות ירא שמים יותר, וממנ"פ אם אנו מאמינים לו על שאר הלכות שחיטה נאמין לו גם על צדיקת הסכין, ולריך הסבר, ויצוחר להלן אי"ה.

ד) ועכ"פ מלשון השמ"ח משמע דמיירי בשוחטים שהם יראים ושלמים מפורסמים, ועוד יותר מהשו"צ שהי' בזמן התלמוד, ואעפ"כ

סיים ע"ז שראה במקומות החרדים לדבר ה' שממנים שנים וכמו שסיים בטעם הדבר שאעפ"י שהם יראי ה' מרצים ומפורסמים באומנתם אעפ"י "טובים השניים מן האחד ואיש את רעהו יעזרו ויזכירו", והכל לטעם השני שבי' שם מפני שלריך זהירות יתירה שיהא הסכין כשר בלי גמגום, ואז אפי' אי הוי ת"ח בזמ"ז כבודו מחול לממונים אלו, וגם ע"ז מסיק שם דמה עוב ה' בדורות אלו להחזיר הדבר ליושנה שאעפ"י ימנו א' מגדולי העיר שאליו יובל הסכין לצדקו מטעם הא'.

ה) ועיי' צפרמ"ג (ש"ד ס"ק כ"ט) שהביא דברי השמ"ח דה"י ראו' להחזיר הדבר ליושנה, וכ' שם ע"ז וז"ל ואני הגביר ראה עניי בטו"ה רבו המתפרטים ביותר וודאי עוב ה' להחזיר הדבר ליושנה שלא ישחוט השוחט עד שיראה סכינו לחכם בעיר, גם שיהיו שנים אלל השחיטה כי טובים השניים מאחד עכ"ל, כ' צמפרש (כנ"ל) שהגם שיראו סכנים לחכם אעפ"י עדיין לא ישחטו עד שיהיו שניים אלל השחיטה.

ו) והנה מלשון השמ"ח והפרמ"ג משמע להדיא שגם לעופות ה' מן הנכון להעמיד צ' שוחטים לצדיקת הסכין שהרי לא חלקו צנייכים (וכתקנת ההפלא"ה ותקנת שאר מקומות המוצא להלן), וגם אין שום סברה לחלק צנייכים לענין צדיקת הסכין, ועיין צפרמ"ג (שם ס"ק ל') שהביא את לשון המהרש"ל שזווח ככרוכיא על גודל המכשלה בצדיקת הסכין גם לעופות ולגודל התועלת נעתיק את לשונו.

ז) ז"ל הש"ך עמש"כ המחבר בסעי' י"ז והרצה לריך ישוב הדעת ויראת שמים לצדיקת הסכין, עיין צמברש"ל פ"ק דחולין סי' ל"ט שהרצה לקרוא תגר על השוחטים בזמן הזה שבדקין הסכין במהירות ובלו כוונת הלצ ושראוי להזכיר ולהקפיד עליהם בדבר זה ע"ש עכ"ל הש"ך וכ' ע"ז הפרמ"ג וז"ל עש"ך הראה מקום לפ"ק דחולין צי"ש סי' ל"ט ואעתיק לשונו שם וז"ל (צחיקון לשון המהרש"ל מי"ש), אחר שהביא דברי הרא"ש ז"ל כי הרצה לריך ישוב הדעת ויראת שמים לצדוק הסכין כתב עליו ז"ל, ויפה כתב, ואני הגביר אשר ראיתי את עניי, פעם אחת הייתי נועד בקיבוץ חבמים ראשי ישיבות, ובא שוחט דמתא וסכינו צידו, והיה המעשה בערב יום הכפורים ושחט צו כפרות, ולקחתי הסכין מידו, ושאלתי אותו אם צדוק הוא, והשיב לי צדוק, ואני צדקתי צו בעלמי ומלאתי צו חגירת הלפורן, ואמרתי לו הסכין פגום, חזר הוא ולקח הסכין מידי וצדקו כהרגלו במהירות ושחק צי ואמר כשר הוא וצדוק, חזרתי ולקחתי הסכין מידי וצדקתי ומלאתי צו פגימה כצראשונה, ומקלת אלופים גערו צי ואמרו מה לך צנכתרות, ואמרתי גלויות הן, כי לא צחגס כתב הרא"ש הרצה לריך ישוב הדעת ויראת ד' בצדיקת

הסכין, עד שהיה לשם זקן אחד בעל הוראה, ולקח הסכין מידינו וצדקו בנחת כמוני, ומלאו בו פגימה בחגורת הלפורן, ואמרתיו אם כן משנה אני את המתים שכבר מתו, שאמרו הרבה לריך ישוב הדעת ויראת ד' בצדיקת הסכין, ולכן ראוי להזכיר השוחטים ולהקפיד עליהם בדבר זה עכ"ד.

ומעתה אין אני מתמיה על חולפא וגאווה שבזמנינו זה אם היה כן צדורו של רש"ל שהחליף השוחט נגד גאון ישראל וכדרו שהיה תורה וגדולה במקום א' כ"ש עתה. ובכה"ג בהגהות העור אות ל"ח צ"ס דמש"א מ"צ ע"ד שהיה צוועד וואלין צדונא ושחט השוחט תרנגול והגזיח הסכין וגראה פגם לעין השמש והטרפנו התרנגול והעצרנו השוחט אף שהיינו מסופקין אם מרגיש הפגימה יע"ש והנה אף אם נאמר שלא הרגישו בפגימה מ"מ למגדר מלתא יפה עשו שהעצירו השוחט. וראיתו להכה"ג בהגהות העור אות ע"ז שישב המנהג מה שאין צודקין אחר שחיטה י"צ צדיקות כ"א הולכה והבאה יע"ש צ"ס דמש"א והנה באמת אין טעם ממ"נ אי סמכין אחזקה לא לצדוק כלל וכ"ת עורה הוא לצדוק כל י"צ צדיקות וצחוד דרך לפגום ולא בצדוקין הא כתבנו לעיל להוציא החזקה אף ע"י עורה נמי לריך וראוי היה לנהוג דוקא י"ב בדיקות כמשמעות כל הפוסקים ומה אעשה שצטוו"ה ראיתי שמזלזלים בצדיקות שלפני השחיטה ואין צודקין כל הי"צ בשלימות וה' הטוב יכפר עלינו שלמדנו קטגוריא על ישראל וח"ו לא על הרוצ אני מדבר כו', עכ"ל הפרמ"ג.

(ח) וז"ל השלה"ק (בשער האוחיות אות ק'), והנה החומרות מלד הדין הם אלו ראשית דבר גדול מחמת צדיקת הסכין של שחיטה כתב רבינו יונה בשערי תשובה שלו והוצא צ"י צטור י"ד סוף סי' י"ח וז"ל ולמוכיחים ינעם העד בעם ויזכרו בתורת השחיטה וצדקדוקיה ויזכרו להם שוחט ירא חטא כי עם רב מישראל תליון עליו במצות השחיטה הצדיקה, וגם אמנה ארז"ל רוב מזיון אלל השחיטה מומחין הן יש מקומות צלי משים ואין תוכחת מזיויים שם רבים מן העם הנמצאים אלל שחיטה בלתי מומחין, וטוד ראינו במקלת שערורי' כי רבים מהמומחים רחקו לצם מיראת חטא ואשר איננו ירא לצו לא יצין לדקדק לצדיקת הסכין כי לריך לבוון את לצו במאוד מאוד בצדיקתו הלא תראה כי יצדק אדם פעמים שלש ולא ירגיש בפגימה דקה לאחר כן ומלאכה כי הכין לצו באחרונה ובחינת חוש המישוש כי כוונת הלצ מלצד כי יפשע גבר מצלי יראה בצדיקת הסימנים ויתר דרכים ולדדים עכ"ל. ואני הגבר מיום היותי לאיש נלטרתי על דבר זה מה שאוכלים צטר מכל אשר יצאו מישוטי העיר ואגפיה אף כי נתמנה שם שוחט שקבלוהו בני הישוב הכוא מ"מ לפעמים מקבלין לשוחט מכל אשר בחרו אף שאינו מופלג בחסידות

ובאומנות יתירה ואף בעיר גדולה שהיא עיר ואם בישראל ראוי לכל ירא וחרד לדבר על לב האב צ"ד לחקור ולדרוש איך הוא הסבין של שוחט דמתא אף אם הוא ירא שמים כי נוסף על יראת שמים לריך אומנות יתירה ואני ראיתי אחד מן הפרושים האמתיים שלא חכל בשר אם לא כששחט הוא בעלמו והיה בא לעיר גדולה לאלקים המתנהגת בחסידות ובקדושה ודברו עמו חכמי העיר למה לא יאכל הבשר ששחט המומחה שלהם ובכן לרוב הפלרתם לקח הסבין מן השוחט וצדק אותו ואמר להשוחט תאמר לי איך אתה מחזיק הסבין אמר השוחט הוא כשר אמר לו להשוחט צדוק אותו שנית וצדק אותו שנית ואמר שהוא כשר אחר כך הראה הוא לחכמים ואמר תראו שבכאן יש פגימה וכדבריו כן היה ותמהו חכמי העיר ראו עד היכן הדבר מגיע כי לריך להיות מופלג ביראת שמים ומופלג בהבנת הצדיקה ולא לחנם היה המנהג של חכמי התלמוד לצדוק הסבין דוקא הם בעלמם ובכבודם ולא להאמין לשום טבח אף שהוא ירא שמים כי הרבה לריך ישוב הדעת ויראת שמים לצדיקת הסבין והנה כשזיכני הש"י לצוא לירושלים ע"ה תוצ"צ ראה ראיתי הנהגת צדיקת הסבין בכאן באימה יתירה ובהראותו לחכמי העיר וכן המנהג בכל המלכות הזה ראו עיני ושמה לצי. עכ"ל השלה"ק.

(ט) ועיין בחידושי הרשב"א (חולין י' ע"ב) שכ' וז"ל ולענין עד אחד באיסורין קי"ל דעד אחד נאמן ולא אמרו להראות סכיניו לחכם אלא משום כבודו של חכם ובשם הראב"ד ז"ל אעפ"י שלא אמרו להראות סכין לחכם אלא משום כבודו של חכם, כיון שיש תועלת גדולה בדבר שהרי צדיקת סכין לריכה דקדוק יתר ומי כהחכם ומי יודע להזהר אין ראוי לחכמים למחול על כבודם בדבר זה אשר לא כדת שאינם משגיחין על תקנת הדור וגם העם כלם ראשים וחכמים בעיניהם, מ"מ אחר שאין חכמים מקפידין על הדבר אין משמתין את הטבח שאינו מראה סכיניו לחכם אבל צדורות הראשונים אמרו האי טבח דלא סר סכיניו לחכם משמתין לי' עכ"ל הרשב"א.

(י) ומכל זה מובן היטיב תקנת הקבלות שתקנו שלא ישחט א' לצד כ"א בא' עומד ע"ג וצדק סכיניו הגם שהשוחטים היו מומחים ויראי ה' ביותר, אעפ"י בדבר גדול כזה התלוי במשכו יכול להיות שהראשון לא ירגיש הפגימה וצא רעהו וימלאנה, והנה לעטם הזה אין שום נפק"מ בין שחיטת גסות ודקות, או שחיטת טופות, וכבר עמד ע"ז רבינו קוה"ק החת"ם ז"ע (בש"ת חיו"ד סי' י"ג) שהי' מן הראוי להנהיג חומרא זו דב' שוחטים בין בגסות בין בדקות ובין בטופות, ולגודל חיצת הקודש נעתיק את לשונו הטבור.

שלום וכ"ט ל"ג הרב המאה"ג המופלג ומפורסם ערוגת הצשס גן הדסים
 כש"ת מו"ה מרדכי בנעט נ"י אב"ד ור"מ דק"ק שטאמפי יע"א.

אודות תקנות קבלתו מימי עולם להעמיד צ' שוחטים בבית המטבחים
 לצדוק הסכין והריאה ע"י שניהם ופר"מ הוסיף שגם בכל בהמה
 דקה יעמדו שני שוחטים כנ"ל וקבלו עליהם והחזיקו במנהג הזה יותר מד'
 שנים ועתה באו זה פריצים וחללוהו ונפשו היפה צשאלתו אם הוא מנהג יפה
 וגדר וסיג לתורה או אם אפשר לצטל המנהג הזה אחר אשר החלו לעשותו
 ולקיימו.

הנה גוף המנהג ודאי מנהג ותיקון הוא הגם שמטיקור הדין עד אחד נאמן
 באיסורין ורוב המלצין אלל המלות מוחזקין ומומחים הם הגם
 שבשחיטה החמירו חז"ל שצריך להראות סכינו לחכם מ"מ כבר כ' הרא"ש פ"ק
 דחולין דעכשוו שממנים אנשים ידועים על השחיטה להם מחלו חכמים כבודם
 שיכול לשחוט בלי הראות סכינו לחכם על כל שחיטה ושחיטה מ"מ כבר כתב
 רבינו יונה ומצואו צ"י סי' י"ח ומרש"ל צ"ש"ש פ"ק דחולין שעכ"פ לריך
 השגחה גדולה על כל השוחטים הממונים האלו, ועכ"פ יהי' השגחת חכם
 העיר עליו ושחתי' אימתו עליו ולהסיר סכינו לפניו זמן זמנים עוצא ואז ראוי
 הממונה על השחיטה לשחוט בלי ראות סכינו על כל שחיטה ושחיטה
 ולממונים כאלו מחלו חכמים על כבודם אבל זולת זה אין ראוי למחול ואם
 כבוד חכמים מחול כבוד שמים מי ימחול.

ובכל זאת שהממונים נוהגים כנ"ל ראיתי בכל מקום שעברתי בקבלות
 גדולות מנהגים שונים כי בק"ק פפ"ד מ תיקן מ"ו הפלאה ז"ל
 אפי' שום עוף לא ישחוט בלי שנים בודקים הסכין לפני שחיטה
 מיהת ומכ"ש בהמה בין גסה בין דקה ופה הק"ק החמירו רק בגסות
 ולא בדקות ולא בעופות חוץ משחיות כפרות שבין ר"ה ליה"כ ומ"מ אימת
 חכמי העיר על השוחטים ובודקים ורגילים אגחנו צ"ד תלחא לצוא פתאום
 לבית המטבחים בין במקום שחיות הבהמה בין במקום שחיות העופות
 ולצדוק סכיניהם ולחטט אחרי כל מעשיהם באופן שצכל עת יהיו בגדיהם
 לבנים וצכל זאת בכל ער"ח מחוייבים להראות סכיניהם לחכם ואמנם עיקר
 הטעם שלא הנהיגו חומרא זו של צ' שוחטים גם בדקות ועלם ממני הגם
 דמקרה הריאה וסרכות לא שכיחי בהו מ"מ לענין בדיקות הסכין אין חילוק
 בין דקות לגסות ואני הנחתיו להם מנהגם בזה.

וממילא יוצן מר כי אתריה שהנהיג גם בדקות כן יאפשר כחו וחילו ואחר
 שתיקן כן מתחילה לבני עירו וקבלוהו ופשט מנהגו כן כמה שנים

שוב אפי' צ"ד אחר אינו יכול לצטלו דה"ל כדבר שפשע איסורו בכל ישראל כיון שמתחילה לא התקין אלא לעירו ושם פשעה תקנה זו וכו' (כאן האריך רבינו צפלפול ובסוף התשובה סיים)

נמצינו למדין פ"מ דמילי דבני מאתיה עליו רמיא ומי יחוש חוץ ממנו ומסתמא צקעה מלא וגדר זה גדר כל זמן שלא צטל טעם לא הוא ולא אחר גדול ממנו יכול לצטל וכל העובר על תקנתו אחר התחלה יש לדון אם לא יפסל משחיטה מכאן ולהבא כמשמעות השו' הרא"ש דמיייתי ש"ך י"ד סי' ב' סקל"ח ועל אקרו"ט ומנהיגי העיר נעורי קרתא שארית ישראל הקדושים מוטל לגדור ולעמוד צפרן נגד הפורץ העולה וז"ל פסקי מהרא"י סי' קע"ד אשר דרשתי על ענין התקנה שתקנתם אשתקד כנופוי וזה הסכמת המנהיג שיחזרו השוחטים הלכות שחיטה ולא נתקיים התקנה הריא דע לך שמכוער הדבר ויש עונש בדבר שרצים נימנים ומסכימים לדבר מזה ולעשות גדר וסייג למזות ה' וחוזרים ומצטלים ע"י אהבה ושלוש או ע"י תגר וקנאת איש מרעהו וכו' אלא שסיים שהשוחטים ששחטו אחר שצטלו הקהל התקנה שחיטתן כשרה אע"פ שצטלוהו שלא כדין ומצויר מדבריו שאם שחטו קודם שצטלו התקנה שחיטתן פסולה והכא צידון דידן אין המתקן התקנה שהוא הרב מארי' דאתרי' חוזר מתקנתו וגם אין לו לחזור בו ואין שום צ"ד יכול לצטל דבריו כמ"ש לעיל וא"כ השוחט המצטל דבריו צעזות וגילוי פנים קרוב לומר ששחיטתו פסולה. ועם ה' אלה ישמעו ויאזינו כראוי לקהל עם קדושים מופלאים באנשים יאמנו כלשון התורה ויחזקו בידקה ואך שלום ואמת יהי' לפר"מ ולתורתו כחפצו וחפץ א"י הדש"ת. פ"ב גבהי ליום ד' ק' סיון תקפ"א לפ"ק. מש"הק סופר מפפד"מ.

(א) **ומלשון** החת"ם משמע דס"ל דלא רק על צדיקת הריאה העמידו צ' שצ"י"ם רק גם על צדיקת הסכין וככל השו' מדבר רק מצדיקת הסכין ולא מצדיקת הריאה (חוץ צלשון השאלה שהזכיר גם צדיקת הריאה), והביא את לשון רבינו יונה והמהרש"ל והם מדברים שם מצדיקת הסכין ולא מצדיקת הריאה, ולכן כיון דצדיקת הסכין הרי אין חילוק בין צהמות לעופות, ומכש"כ בין גסות לדקות ע"כ קרא תמ"ה על שלא הכהיגו חומרא זו גם צדקות.

(ב) **ועיין** בספר דעת תורה סי' י"ח אות ל"ח שכ' ז"ל: ומלאתי צקונטרס ז"א ממנהגי ארץ המערב שנדפס בספר זל"א מהשו"צ מלונדן דף נ"ז אות פ"ו וז"ל תקנת קדמונינו וכו' בגזרת נח"ש שחצדוק הסכין עם עוד אדם א' בחוש המישוש וצל"ז אין להחיר לעולם וכו' ובצר ידוע דעיקר השחיטה והטריפות הוא הסכין ומקרא מלא הוא גורו לכם מפני חרב וכו'

עכ"ל ואף שהתקנה לא נתפשטה במדינתנו מ"מ זולתי יש ציד רב הטיח להחמיר בעירו כפי ראות עיניו וזפרט זכ"ז שרבו המחפרלים וע"י צשו"ת טוטר"ד מ"ג סי' ל"ה שפסק להעביר שו"ב עבור שאינו רוצה להראות סכינו להשו"ב השני כי מי שהוא יר"ש אדרבא רוצה להראות סכינו להנצל ממשגה וטובים השנים מן האחד, וכיון שזה א"ר להראותו איכא ריעותא גדולה וראוי להעבירו ע"ש. ולפטמים הוא ע"י חסרון אומנתו ירא להראותו ותרתי איתנייכו חסרון אומנות וחסרון יר"ש ועמש"ל סי' א' סוס"ק ג"ט צנס תשו' צ"ח דיש ציד הרב לאסור את המותר למיגדר מילתא דאיסורא כיון שקבלוהו הקהל עליהם להשגיח בדברים אלו ע"ש ובלצד שיכוין לש"ש ולא לשם קנחור וכדומה (וע"י) צדמש"א פ"צ דחולין סי' ז' דאם שוחט צחן וכדומה שהוא מילתא דתמוה גם צכ"ז לריך להראות סכינו לחכם. וא"כ ה"כ לכל כיוולא צזה) והעיד לפני רב א' שראה קלף ישן ועליו חתומים מאה רבנים ובראשם הב"י ז"ל שתקנו שיבדקו תמיד שני שו"ב את הסכין וגם הריאה ופורץ גדר ישכנו נחש, עכ"ל הדע"ת.

(ג) ובשו"ת דברי חיים (ח"א חיו"ד סי' י"צ) כי צענין שו"צ שקיבל ע"ט שלא לשחוט יחידי, שאינו מועיל לו לומר טענת אונס הייתי וח"ל וגם לומר אונס אני אינו נאמן צי"ד דמאי אונס ואטו אנסוהו צדצר שלא כדת הלא כן המנהג כמעט בכל תפוצות ישראל ששני שוחטים אין שוחט אחד בלתי חברו שרואה סכינו וכן הצדיקה אינו עושה בלעדי חברו וכן מנהגינו פה הגם שת"ל השו"צ המה מומחים ויראי השם אינם שוחטים רק בצירוף שניהם ויותר החמירו עליהם שאם א' ערוד באיזה ענין לריך א' מהצו"ד לילך עמו לצית השחיטה, וא"כ מאי טענת אונס אית לי למיטען, עכ"ל.

(ד) ועיי'ן צדרכי תשובה (סי' א' ס"ק ע"ד) כי וז"ל: א) ועיי'ן צשו"ת קול אליהו ח"א חיו"ד סי' א' דף כ"ג ע"א שכ' דהמנהג צירושלים וצקושט"א מתקנות המהרי"ט ז"ל למנות משגיחים על השוחטים עיי"ש. ב) וע"י צס' רוח חיים הספרדי סי' זה אות ד' שכ' שכן הוא המנהג באיזמיר ואגפ"י עיי"ש. ג) וע' צס' תורת זבח הספרדי (להרב מהרחד"א ז"ל מאיזמיר) מערכת אות צ' סי' ה' סעי' ז' מ"ש צזה וכו' דהחיווב מועיל על רבני הדור לשלוח להצו"א לכל השוחטים היושבים בגליל שלהם לצודקס או לשלוח גצרא דמהימנא מומחה לצודקס וכמ"ש צשו"ת מהר"י ווי"ל סי' ג' ועל האחרים שלחתי גצרא דמהימן לי שיצדוק השוחטים והצודקים עיי"ש. ד) וע' צפרי תצואה סי' ל"ט ע"י קכ"ט שכ' צצרוצ קהלות ממנין ת"ח ויר"ש להשגיח על

בדיקת הסכין והריאה שיהא נעשה ע"ל הכבש עיי"ש. ה) ועי' צס' מעשה רב ממנהגי הגר"א ז"ל סעי' ז' שכ' שאמר הגר"א ז"ל שמושב לאכול מאכלי חלב בשבת מלאכול מבהמה שנשחטה בלי משגיח עע"ג עיי"ש. ו) וע' בהנהגות הגאון מהרש"ק שצס' תורת זבח אוח' א' שמזהיר שימנו להם הקהילה רואה נאמן ת"ח ומופלג וירא חלקים לעמוד על דעתו להיות גודר גדר ועומד בפרץ ויראה שיהא הכל על נכון ואם לא ימלאו איש ת"ח שיהא ראוי לזה יקבלו איזה שו"צ מפורסם ביראה שיהא לנאמן רואה וזה הוא יותר עוב כי הוא מצין ביותר כדת מה לעשות ותשלומי זה הרואה לא יהי' מן הפריעקט"ר רק מן הקהילה לכל יהא עליו מורא צער ודם עיי"ש, עכ"ל הדר"ח.

עו) ובספר יד אפרים (בקונטרס יפה לבדיקה אוח' ו') כ' וז"ל: צרוצ קהלות נהגו למנות שני שוחטין או שלשה ויותר אם העיר רבתי עם ולריכים לצער הרבה דצר יום ציומו שלא תכזב העבודה על השוחטים וצניקל יצוא לדי מכשול בהפזם לשחוט ולצדוק בשעה הצריכה לכך, ומ"מ אף צעירות צינוניות נמנין שנים ומוזהרים ממנהיגי העיר וחכמיה שלא ישחוט האחד שלא בפני חבריו כדי שיהי' כ"א מושגח מחבירו בבדיקת הסכין והסימנים והריאה שיהי' נעשה הכל בהכשר אף שמעיקר הדין אין לריך לכך שאף אחד נאמן ומ"מ עושים כן שיהי' הכל מתוקן בהכשר ויתרון כאשר נמלא כמה פעמים שעי"ז נמלטו ממכשול וצפרע שעל הצרוצ אין שיהא שוין צחכמה וצאומנות ואיש את רעהו יעזרו והוא נכון מאוד וקורא אני עליהם יעמדו יחדיו ועוצים השנים מן האחד, עכ"ל.

עז) ובשו"ת הרי צשמים (מהדו"ת סי' קצ"ה) רוצה להסיר תלונת החת"ם (לעיל צאות י') על שלא הנהיגו צקהלתו חומרא זו של צ' שוחטים צדקות, וכ' שם דצחמת נראין הדברים שיסוד תקנה זו לא היתה משום חשש נאמנות (ואז פסולים שני קרוצים לענין זה) אפס כדי שאם יקרה להם ספק צטרפות שיזדמן צריאה ישאו ויתנו שיהא צזה ומתוך כך תצבר ההוראה לאמתתה, וממילא י"ל דלענין בדיקת הסכין מאחר דאנו מעריפין כל פגימה כ"ש אפי' דקה מן הדקה ולא שכית שיקרה צו ענין שיש להסתפק צו שיהי' לריך צחינת השכל ושיקול הדעת ולית צזה אלא חשש שיהי' פגם צסכין ויעלים עיניו ממנו צזדון לצצו וכיון שמעיקר הדין עד א' נאמן צאיסורין ורוצ המצויין אלל שחיעה מומחין הן הנחנו הדצר על ד"ת וסמכין על הימנותא דילי', משא"כ צצחמות גסות דמלוי עוצה ספיקות צהריאה צסירכות ושאר טריפות דשכיחי צהריאה, וענין שצריך הכרעה ושיקול הדעת

אף אם יהי' השו"צ צקי בהלכות האלה בכ"ז האדם עלול לשגיאה ולטעות
 בדמיונות וכשהוא ביחודי יוכל להכשל על נקלה מצלי דעת, משא"כ בשמים
 שמחדדין זל"ז בהלכה מחוך הויכוח יולאו הדין לאורה צרור כשמלה. לפי"ז
 כיון שכן דמתורת ריבוי דעות קאחינן עלה ה"ה אז וצנו חשויים כשנים לעיני
 זה, ומסיים שם אמנם בכ"ז היכי דאפשר לקבל שו"צ זר שלא יהי' קרוי
 להשו"צ הישן צוודאי עדיף, ואחרי אשר ראו' כ"ת לספח אל הכהונה הזאת
 שו"צ אחר אשר איננו קרוי לו יישר כחו וחילו, וחלילה לאנשי קהלתו לעמוד
 מנגדו בצדד הזה כי צאמת יש חששות הרבה באז וצנו המשמשים בכהונה
 השו"צ צעיר אחת וכבר הורה זקן הגאון רש"ק מצראדי ז"ל דלא ישחטו אז
 וצנו כא' צעיר אחת ע"כ תו"ד.

(ז) **והנה** גם צעל הרי בשמים, מיפשט פשיטא לי' לזק תקנה זו שלא
 ישחטו בגסות רק צ' שוחטים א' עו"ג הצ ורק ס"ל דעיקר
 הטעם הוא משום צדיקת הריאה ולא משום צדיקת הסנין, ואמנם אחת
 הראיות לדעת מכל הג"ל שצאמת עיקר החקקה היתה גם ע"ז צדיקת הסנין
 (מלבד צדיקת הריאה) וכדמשמע מלשון השמ"ח, והפרמ"ג, והשלה"ק,
 והחת"ס, שכולם דיצרו מגודל המכשול בצדיקת הסנין, וצאמת גם מ"ש
 שצדיקת הסנין לא שכיח שיקרה צו ענין שיסתפק צו שיהי' צריך צחינה
 השכל ושיקול הדעת, אינו מוצן, והרי עובדת מהרש"ל הג"ל לפנינו שכולם
 נעקו שאין זה פגימה, ונתצבר טעו, ועיין פלתי (סי' י"ח) שהאריך בזה
 שצזכ"ז אין ההרגשה שזה לכל אדם עי"ש ומי לנו גדול מרבותיו הקדושים
 ר"ת ורש"י זי"ע המוצא צדעת תורה (סי' י"ח אות ד') וז"ל מלאחי צספר
 הישר לר"ת סי' ת"ז וז"ל מעשה צה לידי שצדקתי והשחזתי הסנין יפה ולאחר
 שחיטת התרגול צדקתי בצפורן ולא היתה חוגרת צה והי' לצי מגמגם עד
 שהללתי צשמש לנגד עיני ונראה לי שם פגימה והראיתיו לרצי (הוא רש"י ז"ל)
 וצדק וחזר וצדק וא"ל ודאי פגימה היא זו וערפה עכ"ל פוק חזי גצורת
 רבותיו מאורי התורה שדייק ר"ת בלישני' שצדק וחזר וצדק, ור"ת צעלמו לא
 סמך על עצמו שהרי צדק הסנין יפה לפני השחיטה וגם לאחר השחיטה ולא
 היתה חוגרת צה לפורן ולא נח דעתו עד שהלץ צשמש ולצסוף שאל את רש"י
 והעריפה, ומה נענה אן צעניותו, וממילא שאף אם יהיצנא לי' שטעם
 החומרא צבעמדת צ' שוחטים אינו מחשש נאמנות רק שמה יקרה להם ספק
 ושאלה, אטפי"כ אין עדיין צזה די להסיר תלוגת מרן החת"ס.

(ח) **ובעצם** מה שהכריע צתשו' הרי בשמים דלאו מטעם נאמנות קאחינן
 עלה, יש לעיין צזה דצאמת הגם שצידון השאלה שדן שם
 ההרי בשמים נ' שלא הי' שם שאלת נאמנות שכל השאלה שם הי' רק שהיות

שצטירו יש תקנה מקדם קדמתה שיהי שני שו"צ צבית המעצמיים וכעת א' מהשנים של"ח ורול"ה השו"צ השני להעמיד בנו בחזקת השו"צ והנפטר ויהיו הוא ובנו שני שו"צ בק', וחשש השואל שאינם יולאים ידי חובת התקנה שיהיו שני שוחטים בזה עיי"ש, וי' שצין הא"צ וצין הצן היו נאמנים ומפורסמים בכשרותם, אעפ"כ הא"ך אפשר להחליט שכל המקומות שהנציגו תקנה זו לא היחה מטעם נאמנות, ואדרבה המעיין בספרי שו"ת יראה בהדיא שדנו גם מטעם נאמנות ולדוגמא בעלמא עיין בשו"ת עוב טעם ודעת (מהדו"ת חשובה קט"ז) שכ' שם בסו"ד וז"ל עכ"פ ראו שיהי צעיר שני שו"צ כי מי ראה שיהי צעיר שוחט אחד בכל המקומות אפילו בעיר שיש בה עשרה בעלי בתים הוי בזמנינו ב' שוחטים כי לפי פרצת הדור והעזות ודאי ראוי להיות בן זכה תלוי לפי ערך הזמן, או עכ"פ שיעשה רואה אחד שעומד ע"ג וכל מה שיהי ריעותא אפילו כ"ד יעשה שאלת חכם ואם לאו הוא עריפה והשמרו בנפשוחיכם לבלתי להתגאל ח"ו בצריפות ואם לא תשמעו לי דעו הטאחכם אשר ימלא אתכם ואם לא תהיו נכוין בפושטין סופכם להיות נכוין בחמי חמין ושומע לענה חכם שמעו ותחי נפשכם עכ"ל. הרי לך בהדיא שכתב העטם על תקנה זו שהוא מטעם פירלת הדור והעזות והיינו מטעם נאמנות, וכנהה רבות.

(ע) **ואמנם** באמת אי מטעם נאמנות קא אחינן עלה הרי קיי"ל (ציו"ד סי' קכ"ו, ועוד) דעד א' נאמן באיסורין, והגם דהיכא דאיתחזק איסורא אינו נאמן, מ"מ בדבר שצידו או שהי עכ"פ צידו נאמן (ועיין תוס' גיטין ז' ע"ב ד"ה ע"א נאמן באיסורין ובראשונים שם, והדברים עתיקים) ולמה באמת נחמיר עלי' לומר שבצדיקת הסכין ובצדיקת הריאה אינו נאמן, ותו שהרי ע"כ אי חיישינן על נאמנות נחוש על שהי דרסה וע"ז אינו מועיל עומד ע"ג (עיין סוגיא דריש חולין ג' ע"א וע"צ ברש"י ובתוס' שם), וע"כ דסמכינן על נאמנותן ועל רוב מלוין אלל שחיטה מומחין בן וחזקה דלא שציק היתירא ואכיל איסורא וא"כ גם על צדיקות הסכין והריאה נסמוך עליו.

(כ) **ואעפ"כ** כד נדייק בלשון הפוסקים נ' בהדיא שס"ל דהגם דעל שאר הלכות שחיטה סמכינן על נאמנות דעד א' אעפ"כ בצדיקת הסכין והריאה דעריחא מילתא עפי החמירו עפי, ויש להביא סמוכים לזה ולהסביר טעמא דמילתא מהא דקיי"ל (ציו"ד סי' קכ"ז סעי' ג') דאשה נאמנת בדבר איסור לומר תקנתיו (והוא מהר"ן בקידושין פ' האומר וריש חולין) ואעפ"כ קיי"ל כמו שכתבו תוס' בריש פסחים (ד' ע"ב) דבדבר שיש בו עירחא אין הנשים נאמנות דנשים עלגיות הן, ועיין בש"ך שם שכ' וכן

קיצלתי שאין הנשים נאמנות על ניקור האחוריים כי אין לך מילתא דטריחא יותר ממנו ומפני עלותם לא יפששו כ"כ עיי"ש. הגם שבמקום דאשה נאמנת, מדאורייתא נאמנת כמו ע"א דעלמא וכמו שהאריך צוה בספר יין המשמח שם, וכמו"כ מוצן סברא זו בצדיקת הסכין והריאה, דכיון דטריחא מילתא טפי החמירו שלא יהי' נאמן ע"א הגם שבשאר הלכות דליכא טריחא האמינוהו.

(כא) ועוד יש להוסיף נוסף לחלק בין הנאמנות על צדיקת הסכין והריאה, בהנאמנות על שאר הלכות שחיטה, עפ"י מה שכתב הרמ"א שם (בסי' קכ"ז סעיף ג') דהא דאשה נאמנת הוא דוקא בזדאי איסור כגון ניקור צמר וכדומה לו אבל בספק שמא אין כאן איסור כגון שזריכה לצרר דגים עמאים מטבורים, או איסור שיש בו לדדים להקל אין אשה נאמנת דאשה דעתה קלה להקל, עיי"ש. וסברא זו מלינו גם באנשים לענין תשובה על כשלוך בחטא, וכדפסק הרמ"א באו"ח (סי' תר"ג) דספק עבירה לריך יותר תשובה מעבירה וודאי כי יותר מתחרט כשיודע שעשה משאינו יודע ולכן קרבן אשם תלוי הולך להיות יותר ביוקר מחטאת עיי"ש והטעם שאינו מתחרט על ספק עבירה כ"כ לפי שמורה לעלמו היתר שלא חטא כ"כ, וממילא לפי מאי דאסיקנא לעיל שבצדיקת הסכין מלוי ושכיח שכולם לא ירגישו הפגימה וגם הוא בעלמו לא ירגיש כלום ולצסוף כשיצדוק ביישוב הדעת מרובה יתצטר שיש פגימה וכעודת המהרש"ל, ורש"י ור"ת הג"ל, ועכ"פ יש מקום ביותר שהשוטט יקיל בעלמו כשאינו מרגיש הפגימה שבזודאי אין כאן פגימה ויוחה היתר לעלמו לשחוט בצסכין זה ע"כ החמירו חז"ל כאן יותר והצריכו שני עדים דהיינו שא' יעמוד ע"ג השני ושניהם ביחד יצדקו הסכניים, וכמו"כ לענין צדיקת הריאה שצריך הרבה ישוב הדעת והרבה פעמים ינטה להקל החמירו שיהיו שנים ועפ"י שנים עדים יקום דבר.

(כב) ולפי הג"ל לכאורה אינו מועיל אם א' יצדוק הסכין ויתנהו להשוטט שישחוט צלי צדיקת הסכין כלל רק צעין שיתחזק הסכין עפ"י שניהם ממש וכמו"כ בצדיקת הריאה יעיינו שניהם ביחד על כל מה שיש לענין ורק בצירוף שניהם יוכשר.

(כג) ועכ"פ יהי' מאיזה טעם שיהי' הרי שלך לפניך שתקנה זו יש לה יסוד גדול וחזק, אפילו כשהשוטטים י"ש ביותר ומפורסמים בחזקת כשרותם ובאומנתם, וכעדות הפוסקים הג"ל שכן הי' נהוג כמעט בכל תפלות ישראל, והא דלא חש רבינו החת"ם זי"ע למחות צעירו ולחקן תקנה זו גם צדקות ובעופות, נ' לפי שידע בהשוטטים דעירו דמהימני ל' כצי תרי והיו מוחזקים טפי בכשרותם, וגם הי' אימת רצם עליהם דתיר בהשגחה גדולה,

והיו רגילים לצוא פתאום לבית המטבחים וכו' כמו שהעיד בעלמנו בחשובתו שס, וע"כ כיון שמעיקרא לא תיקנו תקנה זו רק בצבמות, הקיל להם מטעם הבו דלא להוסיף עליה, שידע שצבטירו לרוב השגחתו הוא רק חומרם בעלמא, ואעפ"כ בצבמות לא סמכו על לירוף כל טעמים אלו והלרובו שיהיו צ' שוחטים דוקא, ובשאר המקומות שלא הי' צבור כ"כ עיב ההשגחה ושהשוחטים נאמנים כפי תרי ממש החמיר החת"ם לקיים תקנה זו גם בדקות וגם בעופות וכמו שכ' בחשובתו שס ששוחט המצטל תקנה זו בעזות וגילוי פנים קרוב לומר ששחיטתו פסולה.

כד) והנה צמה שהבאנו לעיל (באות ג') ד' התניא דצב"ז לריך לביות השוחט י"ש יותר מצמי חכמי הש"ס, ולכאורה אינו מוצן כ"כ שנתת דצריך לשיעורין י"ש קלת או י"ש ציותר, ומכו הגדר צב. וגי דהיינו שיהי' מוחזק צוודאי וצבור לנו שהוא נאמן כפי תרי ממש ושהשוחט הזה הי' נאמן אלו כ"כ עד כדי להלוות לו ממון צלי עדים (ועיין צספ"ק שהרעישו ע"ז שכ"א מצני ישראל הכשרים ואפי' קטני הערך אס יאמרו אליו שיתן כל הונו או יגעל נפשו בצבלה ח"י יתן כל אשר לו כדי להגלל מאיסור צבלה, ובאס יפנה אליו א' מהמוכרים אלו ללות ממנו אפי' סכום קטן לא יאמין לו כ"א צדרישכ וחקירה וערצות הגונה ועל כשרות אשר כל הונו לא יורה אליו (כמו שהודה בעלמנו) נותן לו נאמנות צלי דרישכ וחקירה כלל, ועיין צספ"ק דצרי יואל ח"א פ' תולדות עמוד תרכ"ג שהאריך צזה כ"ק אדמו"ר שליט"א וסיים שכל זה מתחצולות השטן שמתגבר מאוד צאחרית הימים) ורק אז מחלו להם חכמים כבודס, ואעפ"כ עוצים השניים מן האחד וכנ"ל, משא"כ צשאינו יודע ומוחזק לנו כולי האי רק כסתם אנשים כשרים שיש להם חזקת כשרות להם לא מחלו חכמים כלל על כבודס וחייבים מדינא להראות סכינס על כל שחיטה ושחיטה.

כה) עוד י"ל טעם ושורש למנהג ותקנה זו שלא ישחט שר"צ א' לצדו, והוא צשנקדים שיטת הר"א ממיץ המוצא צמרדכי ריש חולין (וצבג"א שס) וז"ל תימה איך איש אחד נאמן על השחיטה הא אמרינן ציצמות פרק האשה רבה דהיכא דאיתחזק איסורא עד אחד לא מהימן, ועוד מאחר ששחט כבר לאו צידו מיקרי ומ"ש מהבוא דהמקין וי"ל כדפי' רא"ס הא דאמר עד אחד אינו נאמן היכא דאיתחזק איסורא היינו דוקא צאנשים ריקים דומיא דשנים שהאמינה תורה כמו שהן וצבהיא אמרינן עד אחד אינו נאמן אבל צעד אחד מהימן וכשר סמכינן עלי' ואפילו אשה כדאמרינן פרק צא סימן ר' ישמעאל מוסר לאמו ור' יודא ור' יוסי לא פליגי אלא צשאר נשים שאינס מן הרוב אבל צאמו של ר' ישמעאל מודו ולהכי נמי סמכינן צשחיטה

ובכהן המקריב ובעצילת נדה שאינם יודעים אלא מפי אחרים בכלהו סמכין אעד אחד, כללו של דבר כל שהוא בחזקת איסור מן התורה אין קטן נאמן ולא אשה ולא גדול דלא מהימן כבי תרי וכו' עיי"ש. והנה הפנ"י צריש מס' חולון הרבה לתמוה על הר"א ממיזן דהא מקרא דלא יקום ע"א צריש לכל עון ולכל חטאת ילפי' דע"א אינו נאמן לאיסור וכש"כ להתיר בחתחזק איסורא אי"כ מילתא דפשיעא הוא שאין סברה לחלק בין סתם אנשים ובין כשרים ומומחין דמקרא מלא דיבר הכתוב, ואח"ל דסובר הר"א"ס דמה"ת נאמן אף בחתחזק איסורא ורק מדרבנן החמירו אפילו הכי סברה דחוקה מאוד לחלק בענין זה בין סתם אנשים לאנשים כשרים כיון שדבר כזה לא מלינו לו שום שורש בסוגיות הש"ס ומאן פליג, ועוד דאיך אמרי' בישראל מומר דבדק סכין ונתן לו כיון דאין לך רשע גדול מזה האיך נאמין לו בעיקר השחיטה ששחט כהוגן, עכח"ד הפנ"י.

(כו) והנה צאמת כן הוא שיטת הרבה ראשונים דמה"ת נאמן אף בחתחזק איסורא ורק מדרבנן אינו נאמן (עיי'ן בש"ך סי' קכ"ז ס"ק ע"ז) ויכול להיות שגם רא"מ יסבור כן רק דקשה קושית הפנ"י שלא מלינו שורש בסוגיות הש"ס לחלק בין סתם אנשים לאנשים כשרים, ושמעתי מכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א (מסאטמר) שחי' על קושיא זו (ואח"כ היא לו נדפס"ה בחידושי סוגיות סוגיא דע"א נאמן בחיסורין אות י"ד) וז"ל: והנראה לי בענין זה להביא מקור לסברת הר"א ממיזן לחלק בין ריקים ופוחזין לכשרים, ודלא כמ"ש הפנ"י הנ"ל דסברה דחוקה מאוד הוא לחלק בין האנשים ולא מלינו לו שום שורש בסוגיות הש"ס, וגם מקור לסברת הרמב"ן (ביצמות פ"ח). לחלק בין נוגע הדבר גם להעד או לא, דבמס' ע"ז (דף ל"ט ע"ב) אמרי' ת"ר אין לוקחין צסוריא יין מוריים חלב וכו' אלא מן המומחה וכולן אם נתארה אלל צעה"צ מותר, ופרש"י שחטוונים שצסוריא השידי דלא קפדי אלפני עור לא תתן מכשול ומצני לישראל דברים שלקחו מן העכו"ם, מיכו אינכו גופייהו לא חכלי איסורא, הלכך אם נתארה אללו מותר לאכול עמו עכ"ל, והרמב"ם (בפיו"א מה' מ"א הכ"ה) העתיק להך דינא שכתב בזמן שהיתה ח"י כולה לישראל היו לוקחין היין מכל אדם מישראל ואין חוששין לו, ובחור"ל לא היו לוקחין אלא מאדם שהחזק בכשרות, ובזה"ל אין לוקחין בכל מקום אלא מאדם שהחזק בכשרות, והמתארה אלל צעה"צ בכל מקום וצכל זמן הרי זה מותר וא"ל לשאלו עליו אע"פ שאינו מכירו אלא יודע שהוא יהודי בלבד, וביאר הכ"מ דשיטת הרמב"ם הוא דמה שאמרו אין לוקחין צסוריא הכונה כל חור"ל לאפוקי ח"י, דבא"י בזמן שהי' כולה לישראל אז הוחזקו הכל להיות כשרים משא"כ כל חור"ל שאינו תחת ממשלת ישראל אסור לקנות מסתם

בני"א רק מן המוחזק לנו בכשרות, דסתם בני"א אינם בחזקת כשרות, והראב"ד בהשגות חולק ע"ז וסובר דסתם בני אדם בחזקת כשרות הן וצבל חו"ל מותר לקנות מסתם יהודי ורק בסוריא אמרו שאין לוקחין מפני שצסוריא היו חשודים על הדבר אבל בשאר מקומות שאין חשודין לא היישין מסתמא.

הרי מפורש שיטת הרמב"ם דסתם בני אדם בחו"ל אינם בחזקת כשרות ואין נאמנים על דברים שמוכרים לאחרים לומר שכשרים הם אלא"כ אוכל הוא בעלמנו ממנו אז נאמן דלגבי עלמנו לא עביד איסורא, ורק בא"י בזמן הבית שהיתה תחת ממשלת ישראל אז הו' חזקת כשרות בסתם בני אדם אבל אחר החרבן פסקה החזקה אף בא"י, וכ"כ שם צפ"ח אין לוקחין צמר מכל עבד חלא חס הו' אדם כשר ומוחזק בכשרות דב"א בחו"ל אבל בא"י בזמן שכולה לישראל לוקחין מכל אדם, ומקורו ג"כ מגמ' הג"ל דמס' ט"ז, וכ"כ עוד שם צפ"ג דאין לקנות גבינה וחתיכות דג חלא מישראל שהחזק בכשרות ובא"י כשהיתה לישראל לוקחין מכל ישראל שבה, והמחבר צו"ד (סי' ס"ה סי"ד) העתיק להלכה דברי הרמב"ם גבי עבד דבעי דוקא מוחזק בכשרות, ובסי' קי"ע ס"א משמע שיטת המחבר דסתם אדם ג"כ בחזקת כשרות זולת כשהשיד הוא לזה, והרמ"א העתיק שיטת הרמב"ם דסתם אדם שאין מכירין אותו אינו נאמן אלא"כ מכירין אותו למוחזק בכשרות, והש"ך סק"א הקשה על המחבר למה צסי' ס"ה פוסק כהרמב"ם הא סותר עלמנו לסי' קי"ע וכן קשה על העור, ותי' דדעת הע"ז להחמיר בעבד משום דדיני שחיטה מרוצים וצקל הוא יכול לעשות שהי' או דרסה או שאר דברים הפוסלים לכך סתם אדם אינו נאמן.

הרי לנו מקור נאמן מן הש"ס לסברת הר"א ממיין לחלק בין סתם בני אדם שאינם בחזקת כשרות וחשודים להאכיל לאחרים דבר איסור ובין אדם המוחזק לפנינו בכשרות שאינו נחשד להאכיל איסור, וגם לסברת הרמב"ן יש מקור מכאן דהרי אף אותם שחשודים להאכיל איסור לאחרים מ"מ חס נוגע גם לעלמנו שגם הוא בעלמנו אוכל ממנו אז נאמן אף להאכיל לאחרים ממה שהוא אוכל וזהו כסברת הרמב"ן דמנדה א"א למילף לעלמא דשאיני התם דכיון דנוגע הדבר לעלמה נאמנת אף לגבי אחרים אבל בע"א שאינו נוגע להעד גופי' אפ"ל דאינו נאמן, ע"כ.

(כז) **ועכ"פ** עדיין קו' השני של הפני"י במקומה עומדת דאיך אמרינן בישראל מומר דבדק סכין ונתן לו כיון דאין לך רשע גדול מזה האיך נאמין לו צעיקר השחיטה ששחט כהוגן, ואדרבה חלא בסתם אנשים ג"כ לא מהימנינן להו ומכש"כ צמומר.

כה) ואמנם נוכל לומר, דהנה צאמת הכ מומר איירי צמומר לחיאצון דלא שציק היתירא ואכיל איסורא, ולכן צמידי דלית צי עירחא כלל שפיר מהני הכ חזקה, דהרי מדאורייתא נאמן שפיר כל עד אפילו צאיתחזק איסורא, ואמנם ס"ל לר"א ממיז דסוכ"ס האי מומר וכמו"כ שאר עד א' סתם דלא מהימן לן כצי תרי דינו כאשה, דצמידי דטריחא מילתא עפי כגון צצדיקת הסכין אינו נאמן כמו אשה צצדיקת חמץ, וכמו"כ צדצר שיכול להורות היתר שיש צו רק ספק איסור צכל אלו אינו נאמן, וס"ל לר"א ממיז דהא דגזרו רבנן צמידי דאיתחזיק איסורא דע"א אינו נאמן היינו צמידי דטריחא דלא שייך חזקה דלא שציק היתירא ואכל איסורא, וע"ז הקשה איך נאמן השוחט על צדיקת הסכין וכדומה והלא צכה"ג צדטריחא מילתא אין ע"א נאמן וע"ז תי' דזהו דוקא צאנשים ריקים (ובה"ה לסתם אנשים וכדמוכה מלשוננו) אבל צכשר דמהימן לן כצי תרי שפיר מאמינים לו ואפילו אשה אם נאמנת כצי תרי אפשר לסמוך עלי'. ומיושב קו' הפנ"י דכשצודק סכין ונתן לו הגם שהוא מומר לחיאצון נאמן מטעם חזקה דלא שציק היתירא.

כט) ועכ"פ יולא לנו מזה שלשיעת הר"א ממיז יש חילוק צין סתם ע"א לע"א הנאמן לנו כצי תרי ממש, ולשיעת הרמב"ם (שפסק הרמ"א כותי' כנ"ל) סתם אדם צחול' אינו צחזקת כשרות אפילו סתם חזקת כשרות, והרי דצחול' (וצזה"ז גם צא"י) נחתין דרגא, וממילא דמסתבר דאין לנו לומר על שוחט המסור לרבים דנאמן כצי תרי דצזה"ז ששכיח פירוצה לנטרך לחוש אולי אין תוכו צברו ואין נאמן כצי תרי ממש (ועכ"פ צסתם כשרק מוחזק ל"ש ציותר), ולפ"ז יוצן שפיר צעוד אופן התקנה שהנהיגו הקהלות שלא לשחוט רק כשא' עומד ע"ג לחוש גם לשיעת הר"א ממיז דהיכא דאין נאמן כצי תרי ממש אין ע"א נאמן צדצר שאין צידו, והגם דלא קיי"ל כר"א ממיז רק כהתום' דסגי צשהי' פעם א' צידו, אעפ"כ לגודל הזכירות הנלרך צסכין החמירו לחוש לשיעתו, וי"ל עוד יותר צזה והוא הנראה נכון גם צלא כל הכ"ל, שאפילו לדידן דלא קיי"ל כר"א ממיז אעפ"כ כיון שכל מה שמחלו חכמים על צבודם הוא רק ל"ש ציותר (וכשיעת התניא) וצוארנו דהיינו דנאמן כצי תרי ורק אז מועיל לנו חזקת כשרותו צתורת עד א' שנאמן להוציא הצהמה מחזקת איסור שהיתה עד עתה, והשתא כיון דלהרמב"ם אין לנו צזה"ז חזקת כשרות וכנ"ל דכיון דנחתין דרגא חיישינן גם על הנאמן כצי תרי אולי אין תוכו צברו והוא רק כשאר אדם כשר אבל לא ל"ש ציותר (כהתניא), ע"כ החמירו והלרכו גם לדידן דליהוי צ' שו"צ, וצמקומות שהקילו צזה מן הסתם ידעו צצירור גמור שתוכם צברם ולא הי' שייך חשש

ל) והנה עד עכשיו דיברנו מאופן השחיטה שהי' נהוג בכל הדורות שהי' שחיטה מחונה ומעוטה ולפעמים רק איזה צהמות לשצוע וגם אימת הרב על השוחט היתה צמדה מרובה, ואמנם במקומות שהנהיגו מחדש שחיטה מהירה ומרובה ולפעמים הולך כל השחיטה על אופן חדש לגמרי באופנים אשר לא שפרס אצותינו עם סיסטעמ"ען משלהם, יש לחוש ולומר שעפ"י הלכה אסור לאכול משחיטה שוחט א' צלי עומד ע"ג על כל השחיטה ממש מתחלת צדיקת הסכין עד אחרי כל השחיטה, צין בגסות וצין צדקות ועופות (מלצד שאר החששות הגדולות שיש בשחיטה מהירה כזו כידוע, ועי"ע צשו"ת "מנוחת אשר" חיו"ד ואכ"מ, ואי"ה יצואר צמק"א), והמקור לזה חידש צשו"ת דברי מלכיאל (חלק ה' סי' רס"ה) שנשאל ע"ד שצטיר א' הי' להם שני שו"צ, וזה כמה שנים הלכו שניהם יחד לצית המטבצחיים ושחטו וצדקו יחד, ועתה חפץ שו"צ לחדש שילך רק אחד לצית המטבצחיים שצוע אחד, והשני ילך שצוע אחד, וכן יחליפו תדיר משמרותם כדי שינוח כ"א שצוע אחד, והשיב וז"ל:

הנה צטיקר הדין קיי"ל צסי' קכ"ז ס"ג שט"א אין נאמן היבא דאתחזק איסורא, וכבר נתקשו הפוסקים למה נאמן שו"צ אחד הא אתחזק איסורא. והתוס' כתבו צגיטין (דף צ' ע"ב) הטעם משום שצידו לשחוט כראוי ולזה נאמן אף לאחר שחיטה. ונראה הסברה צזה דלאחר שחיטה הרי כבר איתרעא חזקת אהמ"ח כיון ששחיטה לפנינו, וצזה נאמן ע"א, ורק דמ"מ הרי קודם שחיטה היה עליה חזקת איסור אצל אז היה צידו, ויש ג"כ חזקה דלא שציק אינש התירא ואכיל איסורא, דהרי היה יכול לשחטה כראוי, וגם אם הטד אינו צקי בשחיטה, מ"מ היה יכול לשחטו אצל שו"צ צקי. אכן כ"ז שייך צדבר שצידו לגמרי, אצל צנ"ד שצטל הבהמה הוא נכרי ולא ישמע לקולו להוליך לשחוט למקום אחר, ולהציא שו"צ אחר אין צידו אחרי שהוא שו"צ קצוע שס, ולשחוט צמחינות כהוגן קשה לפימ"ש כת"ר ששוחטים שס צהמות למאות והכל צחדר קר אחד, והקלצים ומשרתיהם דוחקים השעה למהר המלאכה, וצפרע כשהקור גדול וההצל מהבהמות מחשיך את האויר שס, וי"ל שזה לא מיקרי צידו, ואף אם אחר השחיטה ירגיש שלא שחט כהוגן או שמצא פגימה בסכין, אזי הוא נוגע בדבר, כי הקלצ יטק עליו ויתצט ממנו לשלם היזקו, ועכ"פ יאמר שאינו אומן, ולזה י"ל דבנ"ד אין נאמן שו"ב אחד מדינא, ואף שיכול לצדוק הסכין צציתו טרם שילך לציהמ"ט, צכ"ז כששוחט הרבה צהמות מצוי שחותך קלת צמפרקת ועי"ז נפגם הסכין, וההכרח לתקנו כשירגיש פגימה, וא"ל דג"ז הוי צידו כשיראה חתך צמפרקת ילך לציתו ויצדוק הסכין. נראה דכיון שהוא דבר שא"א דהרי הטבח

הנכרי לא ימתין עליו וכמ"ש כת"ר שהם אלים ודוחקים את השו"צ שימחר במלאכתו, ודאי לא יוכל לעשות כן.

והנה י"ל דאי נימא דלא הוי צידו בשביל שא"ל להרגיש שם כראוי א"כ גם בשנים נימא כן. ואפשר לומר דבשנים כיון שמעמידים הוי עדות גמורה, ואמרינן דודאי רמו אנפשיהו ואומרים אמת והוא דוחק קלת. והנראה לחדש בזה דהא אמרינן ביצמות פ"ח דבשל אחרים לא מיקרי צידו ט"ש גבי טבל, וא"כ צ"ד שהצבמות אינן שלו לא מיקרי צידו, ואין ט"א נאמן, ובשל ישראל י"ל דכיון שבני העיר משוטטדים להשו"צ שיטעמו רק אללו ולא אלל אחר מיקרי זה צידו, אבל צ"ד שהצבמה של נכרי ודאי דלא מיקרי צידו, ובאמת גם בשל ישראל יוכל בעל הצבמה להוליקה למקום אחר ולשחטה שם ולהביא הבשר לעירו, וכיון דלא מיקרי צידו אינו נאמן דבצר דאתחזק איסורא, רק עדיין י"ל דכיון שמסרו בעליו לו לשחיטה הרי הוא צידו לשחטו כהוגן, ואף שיש בזה עוד מקום לדון, מ"מ צ"ד שזה ט"ז שנה שהרצ ונכדי העיר חיקו שאחד יהי' עוועג"צ וכן נהגו עד היום, וכשלא היה אחד בציתו האורך כת"ר ליסע עם השני לביהמ"ט, ודאי שאסור לעבור על התקנה, דהרי כל מנהג טוב קיי"ל ציו"ד ס"י רי"ד שיש עליו דין נדר, ומכ"ש בנ"ד שיש למנהג זה יסוד ע"פ דין, וכדקיי"ל ציו"ד שם שחל עליהם ועל זרעם כל מנהג שנהגו בשביל סייג וגדר, וגם התרה אין שייך בזה, כי מי יתיר לו כיון שהוא חל על כל בני העיר ועל זרעם, וגם דהא אסור להחיר נדר שיש בו דררא דאיסורא, וע' פ"ח באו"ח ס' תל"ג דיני מנהג, וע' חיבורי ח"א ס' כ"ח באורך לטנין התרה במנהג, והכא חמיר טפי לפי שהוא מנהג שיש לו יסוד מעיקר הדין וכמש"ל וחלילה לנעלו, ואף אם לא היו נוהגים כן צריך לתקן כעת שלא ישחוט אחד בלי עומד על גביו, כי במקום כזה נקל לטעות ושלא להרגיש בפגימה זקה וצפארי דברים, ואף בכל מקום כתבו הפוסקים שטוב לתקן שיהי' עוד שו"ב בשעת שחיטה ובדיקה, וכל מי שיש בו יראת חטא אינו אוכל ממה שנשחט בלי עומד על גביו, והגר"א אמר הובא בספר מעשה רב שטוב לאכול בשבת מאכלי חלב מלאכול מבשר שנשחט בלי עוועג"ב, ומכ"ש בנ"ד שבנקל לטעות. ולזה מוטל על כת"ר לעמוד בפרץ ושלא להניח לשו"ב אחד לשחוט שם בלי עוועג"ב, ולדעתי השו"ב שרוצה לשחוט לבדו צריך בדיקה ביראת שמים, כי ירא שמים הי' חושש שלא לשחוט לבדו במקום כזה שבנקל לבוא לידי מכשול, ויישר כוחו של מעכ"ת שעמד בפרץ לחזק התקנה שלא ישחוט אחד בלא עוועג"ב, ובפה שאין עבודה רבה כ"כ, וגם יש

חדר מיוחד להשו"ב לבדיקת הסכין והריאה, ובכ"ז תקנתו
 „לעיכובא" שלא ישחוט אחד לבדו.

ובגוף הדבר תמהני איך אפשר לצדוק סכין ולהרגיש צפגימה דקה צמקום
 קר וכמ"ש כח"ר שמזדמן שם קור עד ל"ה מעלות, וגם הריאה ח"א
 לצדוק כראוי כי הריאה נקרשת מן הקור, ואף אם יתן רוק על הריאה או מים
 פושרים מ"מ כיוון שכבר נקרשה לא יועיל הרוק או המים שנותן צרגע הכיח,
 וכדאיתא בחולין (דף מ"ז ע"ב) דקרירי מטרשי ומעכב הצדיקה, וע' צבא"פ
 סי' ל"ט ס"ק קמ"ז וצקונטרס הראיות סי' י"ז שיש חשש מכשול בצבא לפמ"ש
 קלת פוסקים לפרש שהקור גורם לסתום הנקב אם יש צריאה. ולדעתי אם
 כח"ר ונכדיו עירו היו משתדלים אלל שרי הממשלה, היו פועלים השיון לעשות
 חדר מיוחד וחס עבור השו"צ לבדיקת הסכין והריאות, וצפ"ק כשצנו ציהמ"ט
 חדש פעלתי שיטעו חדר מיוחד עבור השו"צ כראוי, ולדעתי באופן שהוא כעת
 צמקומכם ראוי צמחכ"ת למנוע מלאכול בשר כי אף שני שו"צ קשה שירגישו
 צפגימה דקה צעה הקור, וצפרט צחדר מלא אנשים ועבודה רצה המצלבלים
 את הרעיון, והרי כחצו הפוסקים שצריך לפנות לבו ורעיונו צעת צדיקת
 הסכין וכן צדיקת הריאה קשה צעת הקור וכמש"ל, ועכ"פ בשו"ב אחד
 פשוט שאסור לסמוך עליו, עכ"ל. ודוק היטב צלישני" שמה הלכתא
 צורתא איכא למשמע מינה הלכה למעשה.

לא) ולסיומא דמילתא נעתיק את לשון קדשו של המהר"ם שיק שהצריך
 לצרר גדול החיוב למחות על המצטלים תקנה נחולה
 הנהוגה צשראל, וכל דצריי הק' חוצצים להצות אש וז"ל (צחיו"ד תשובה
 ה'): :

כשמוע קול שופר, יוחק לחיים עובים צספר יודי הרצ הדיין המצויין
 צהלכה המופלג צתורה מו"ה פייש ווינטור נ"י.

מכתבו מן י"צ אלול וכו' ועל אשר שאל ג' שאלות צענין שצקהלתו עוד
 משנים קדמוניות יש תקנה שילכו צ' שוחטים ציחד לצית
 המצבצחיים, ואח"כ התקינו הצד"ל שראו קלקולים, שגם צצדיקה יהיו יחדיו
 ועתה השוחטים עוצרים על זה ונפשו צשאלתו.

א) אי הקהל יוצאין ידי שמים אם מניחים לצטל התקנה הווא.

ב) אם יש כח לצטל התקנה הזאת.

ג) משפט השוחט אשר יעצור על התקנה ולא ירצה לשמוע עכ"ל צקצרה.

ואען ואומר על הראשון, אי יולאין ידי שמים אם מניחים לצטל התקנה, כנה כבר הביא הרמב"ן בפירושו החומש בסדר כי תבא על קרא דארור אשר לא יקום את דברי התורה הזאת, דברי הירושלמי דמפרש דקאי על הב"ד שלמטה ועל הנשיאים העומדים בראש קהל ישראל, אשר להם כח וממשלה להקים התורה ביד המצטלים ולהחזיק אותה ביד הרואים לפרוץ פרץ עליהם החיוב להקים התורה, ועליהם נאמר קרא הב"ל, ומטעם זה נמו אם צריך להקמת התורה והמנות גדרים וסייגים הם מחוייבים לעשות, ומטעם זה פסק המרדכי ריש פ"ג דשבוטות בשם רש"י ורמ"ג, דתקנה שהיא סייג לגדר אלו מושבעים עלי' מהר סיני דארור זו שבוטת כדאיתא בפרק שבוטת בעדות, דכיון דהב"ד מושבעין לתקן על כרחך דהקבל מושבעין לקבל עליהן, והעובר בשעת נפש הם בכלל ארור אשר לא יקום וכמ"ש הרמב"ן בפירושו החומש, והלכה פסוקה בש"ע סי' רכ"ח סעי' ל"ג דמי ששבע שלא יכנס בתקנת הקהל הוי שבוטת שוא דכבר מושבע ועומד על זה, והיינו בתקנה שהוא לסייג וגדר וכמ"ש העו"ז שם ס"ק מ"ז ולא מטעמי' שהוא קאמר משום ושמתם וכבר הקשיתי (עיין בחלק אר"ח סי' ש"ז ש"ח) מיצמות דף ק"א דקרא ושמתם הוא רק אסמכתא עיין מ"ש בזה, עכ"פ הדין הוא הלכה פסיקה בש"ע.

ולהיות ז' שוחטים ביחד כבר כ' התבואת שור סי' י"ח סעי' כ' דהחרדים על דבר ה' ממנים דווקא ב' שוחטים. ושראוי לתקן שיהי' השוחט מראה הסכין לחכם עיי"ש, והפמ"ג סימן י"ח בש"ך סק"ט כתב ואני הגבר ראיתי עני ופרגת הדור צעור"ר וודאי עוב הוי שלא ישחוט השוחט עד שיראה סכינו לחכם, גם שיהיו שנים אלל השחיטה, ומרן הגאון ז"ל בחת"ס חלק יו"ד סי' י"ג האריך ג"כ בזה וכ' שהגאון ההפלא"ה תיקון בפ"פ דמיין דאפילו עופות לא ישחטו רק אם יהיו הב' שוחטין ביחד לבדוק הסכין יעוי"ש וכיון שמבואר מפוסקים שצורך יש בזה ויש סיג וגדר, א"כ צודאי מי שיש לו כח וממשלה לאשר ולקיים ולהקים מוסדי התורה הוא מושבע ועומד, ועל זה קרע יאשי' את בגדיו, ואפילו מי שהוא לדיק גמור ואינו מאשר ומקיים התורה ביד המצטלים הוא עובר בקרא דארור אשר לא יקום, וכמ"ש הרמב"ן וא"כ בוודאי אינם יוצאים י"ש אם מניחים לבטל תקנות טובות ומועילות כאלו.

ועל השאלה השני' אי יש כח לצטל ממילא נשמע כיון דברנו דאסור לצטל אדרבה החיוב להקים ואם כן אם עברו וצטלו אי עבדו לא מהני דקיי"ל כרצא, ובלא"ה כבר ביאר מרן הגאון בעל חת"ס ז"ל בסו"י י"ג הב"ל

כל פרטי דין זה דאם פשט בלותו קהלה שעליה הותקן הו"ל כפשט בכל ישראל כמ"ש החוס' בגיטין דף ל"ז ולרמב"ם בפ"מ מממרים כל שניתקן לסייג אפילו גדול ממנו אינו יכול לבטל כל זמן שעדיין לריכין ללותו לסייג וא"כ תקנת ב' שוחטים לבדיקת הסכין שכבר כתבו הפוסקים דלא אכשיר דרא וכן כל זמן שיש לחוש גם בבדיקת הריאה ואיכא סייג שתהא הבדיקה דוקא על ידי ב' שוחטים, אז אפילו גדול אינו יכול לבטל.

ועל השלישית אם לא ירלו השוחטים, כבר כ' מרן ז"ל שם בתשובה שקרוי הדבר שאם שחטו שחיטתן פסולה ושכן נראה מלשון הרא"ש בתשובה כלל ז' המוצא בש"ך סימן א' סקל"ח דאם עבר ושחט שחיטתו פסולה והנוצ"י מהדו"ק חיו"ד סי' א' כ' דווקא כגוונא דהרא"ש דהוי תקנה בחרם משא"כ בסתם תקנה.

וקשה על דברי מרן ז"ל, ונראה עפ"י מאי שב' א"ש דבכל תקנה שהוא לסייג הוא בכלל ארור אשר לא יקום וכו' ומושבע ועומד וארור זו נידוי כדאיתא בפרק שזענת העדות וכמבואר בלשון רמב"ן בחומש הג"ל, וא"כ בכל התקנה שהיא לסייג אית צ"י חרם ושפיר יליף מרן ז"ל מן הרא"ש לפסול שחיטתו וכן נראה מדברי מהר"א בפסקיו סי' קע"ז שהביא מרן שם דאין מחלק בין תקנה בחרם לסתם תקנה המהרא"י לשיטתו צה"ד סי' רפ"א שג"כ הביא דברי המרדכי הג"ל ללמוד ממנו דאין חילוק בין תקנה בחרם לתקנה בלא חרם ונכונים דברי מרן ז"ל ונהי דהפ"ח צ"ס א' הקשה על דבר תשובת הרא"ש הג"ל מכל מקום נראה בוודאי שחט שלאחר התרא' מצטל התקנה הג"ל מעצירין אותו שהרי מן הדיון לריך להראות הסכין להכס אלא שהחכמים מחלו על כבודן ליראים ולזרירים וצתנאוי שיהי' השגחות החכם עליהם כדאיתא ברמ"א ריש סימן א' ורק באופן זה מחלו וכמו שהאריך מרן ז"ל בתשובה הג"ל ומי שאינו ירא את החכם ומצטל את התקנה שהוא מושבע ועומד עליו א"כ אינו ירא את ה' ולריך מן הדיון להראות הסכין להכס ואם לא הראה מעצירין אותו לאחר ההתראה כן נראה לפיענ"ד פשוט ידיו הד"ש.

הק' משה שיק מצרעזאווע.



תמצית היוצא לנו מכל הנ"ל לדינא:

- א. כן הוא המנהג כמעט בכל תפילות ישראל ששני שוחטים אין שוחט א' בלתי חזרו שרוחב סכיניו וכן בדדיקה אינו עושה בלעדי חזרו וכעדותו של מרן הגה"ק מלאנז זי"ע בשו"ת ד"ח (הנ"ל ברות י"ג).
- ב. ומוזכרים השוחטים ממנהיגי העיר וחכמיה שלא ישחוט האחד שלא בפני חזירו כדי שיבי' כ"א מושגח מחזרו שהכל יהי' נעשה בהכשר הן בדיקת הסכין, והן בדיקת הסימנים שלאחר השחיטה והן בדיקת הריאה (וכנ"ל ברות ט"ו).
- ג. אפי' בעיר שיש בה רק עשרה צעלי צחים הוי בזמנינו צ' שוחטים, ולפי פירוש הדור והעוזת וודאי ראוי להיות כן (וכלשון המהרש"ק לעיל ברות י"ח).
- ד. שו"צ שאינו רוצה להראות סכיניו לשו"צ השני ריעותא גדולה היא, ומראה הן על חסרון אומותו והן על חסרון י"ש (עיין אות י"ג).
- ה. תקנה זו קדומה היא, וגם רבינו הב"י חתם על תקנה זו בלשון ופורץ גדר וכו' (עיין אות י"ג), והמנהג הזה נתקבל כמעט בכל תפילות ישראל.
- ו. החמירו על השוחטים שאפילו אם פעם א' ערוד השו"צ השני אטפי"ב לא ישחוט הא' לבדו, ולריך א' מהב"ד לילך עמו לבית המטבחים (עיין אות י"ג).
- ז. השוחטים בזה"ז לריכים שיביו י"ש ציותר עוד יותר מצזמן הש"ס ונאמנים מאוד ממש כצי תרי (עיין אות ג' ורות כ"ד) ואטפי"ב לא ישחטו זה שלא בפני זה (עיין אות ד').
- ח. אם אינם נאמנים כ"כ רק סתם חזקת כשרות יש מקום לומר שעפ"י הלכה אסור לאכול משחיטתם כשלא היו צ' שוצי"ס ביחד (עיין אות כ"כ"א"כ"ט).
- ט. הקהל אינם יולאים י"ש אם מניחים לבטל תקנות עובות ומוטילות כאלו (עיין אות ל"א).
- י. וכיון דאסור לבטל אדרבה החייב להקים (שס).
- יא. במקום שהונהג תקנה זו אין שום צי"ד אחר שבישראל יכול לבטלו, (וממילא שמי שיאל ממקום שהונהג כן ויאל למקום שלא הונהג כן, לכאורה נותנין עליו חומרי מקום שיאל משם (ולא ציררנו לעיל דבר זה

- עדיין—) ובמקומינו שרוב הכלל כאן הוא משארת הפליטה, ועפ"י עדותן של הפוסקים הג"ל הונהג תקנה זו כמעט בכל תפילות ישראל יש חשש גדול להלכה אם מותר לאכול משחיטה שלא נשחטה באופן כזה, ועיין באות ל' בלשון הדברי מלכאל שהמנהג הזה חל עליהם ועל זרעם ואכ"מ).
- יב. החכמים מחלו על כבודם בצדיקת הסכין רק לשוחטים שהם יראי ה' "ביותר" מצימי חכמי הש"ס (עיין אות ג').
- יג. אין ראוי לחכמים למחול על כבודם בצדיקת הסכין (אות ז', ועיין ל' בהשצ"א באות ע').
- יד. השוחטים יצדקו הסכין במתינות מרובה ובישוב הדעת גדול (עיין אות ח').
- טו. הצדק סכיני במהירות נקרא מומר לתיאבון (עיין אות ח').
- טז. ראוי ה' לכהוג לצדוק הסכין דוקא צי"צ בדיקות גם אחר השחיטה (פרמ"ג, עיין אות ז').
- יז. כל הג"ל הוא אפילו בשחיטה מתונה ורגילה, משא"כ בשחיטה גדולה ההולכת במהירות כמנהג מדינתנו יש לחוש ולאסור בשחיטת שוחט א' בלי עומד ע"ג מזד דינא (מלכד שאר החששות שיש בשחיטה מהירה) (עיין אות ל'). ואין חילוק בין בהמות לעופות.
- יח. ואין מוטיל החרה על מנהג הזה כיון שיש בו דררא דאיסורא (שם).
- יט. ירא שמים חושש שלא לשחוט לבדו במקום כזה שבנקל לצוא לידי מכשול (שם).
- כ. הגם שהשוחט מראה סכיני לחכם שבטיר גם אז לריך שיביו צ' זה ע"ג זה (ועיין בל' החת"ס אות י').
- כא. כל מי שיש בו יראת חטא אינו אוכל ממה שנשחט בלי עומד ע"ג (ועיין בלשון שו"ת ד"מ באות ל').
- כב. והגר"א אמר שמוטב לאכול בשבת מאכלי חלב מלאכול מצטר שנשחט בלי עומד ע"ג (אות י"ד-ל) ואפילו בשחיטה מתונה ומכ"ש כששוחטים במהירות (אות ל').
- כג. אין באפשרות לצדוק סכין בחדר קר ובפרט בחדר מלא אנשים ועבודה רבה המבלבלים את הרעיון, ובאופן כזה ראוי למוע מלאכול בשר (אות ל').
- כד. בזה"ז אין לאכול אלל שום איש על סמך חזקת כשרותו, אלא"כ הוחזק אללו שמוחזק בכשרות, ומכ"ש צדיני שחיטה שאין לסמוך על חזקת כשרות (עיין אות כ"ו).

כה. גם צדקות ובעופות שייך תקנה זו, וכן הנהיג ההפלאה צפפד"מ. (עיין תש"י ח"ס, בראות י' ועיין אות י"ז). וכאן המקום להעיר ולהזכיר התקנה צע"ק ירושלים ת"ו להעמיד משגיח מיוחד שיעמוד אלל השוחט (בשחיטת עופות) והוא צדק החלפים אחרי כל 8-10 עופות, ובשחיטת בהמות מקפידים הציד"ל להיות מוכחים בעלמם אישית בהשחיטה יחד עם לוות המשגיחים הקצועים וכעדותם במדריך הכשרות שלהם בחו"ל כסלו שנת תשכ"א, שכן ה"י נהוג גם לפני צע"ק ירושלים, ואשרי מי שסייע לתקן כן בכל המקומות.

כו. חיוב גדול מוטל על הצ"ד שלמטה ועל הנשיאים העומדים בראש קהל ישראל אשר להם כח וממשלה להקים התורה ביד המצטלים ולהחזיק אותה ביד הרוצים לפרוץ פרץ עליהם החיוב להקים התורה (מהר"ם שיק עיין אות ל"א), ולמזהיר ולמחבר שלומים תן כמי נהר.

ע"כ מה שהעלתה מלודתי לע"ע צע"ן הזה, והש"ת ישים חלקינו בין העוסקים בתורה לשמה, ויזכנו ללמוד וללמד לשמור ולעשות ולקיים את כל דברי התורה באהבה, ויזכנו לראות במהרה ביג"צצ"א.



תקנות גדרים וסייגים בענייני שחיטה ובדיקה אשר יסד הגאון האמיתי רבינו משה חריף זצ"ל, ומשנ' למלך מרנא הגאון ר' עקיבא איגר ז"ל (בעל משנת דרע"ק), הכתובי" בפנקס הגדול דקהל פ"ב יצ"ו.

בהתאסף ראשי עם יחד, ה"ה האלופים קניני רו"ע ועה"ק צלירוף הגאונים, שני המאורות הגדולים, האצ"ד, ורש מתיבתא וצ"ד הצדק דקהלתינו יל"ו. הו יתבי ועייני צמילי דמתח מענין לענין, עד שהגיעו לאותו ענין, בנידון השוחטים המלוויי אלל השחיטה, מרקה מפי החבורה, מנויה וגמורה, בגזירת עירין ובמאמר קדישין פתגמא פתגם המלך ז' מלכותו של עולם זה יהי דבר המצ"ח לזבחי הזבח מהיום ההוא לחוק ולא יטבור כחיב. — ראשון לראשונים מכלל דאיכא אחרונים. — השוחטים הנ"ל אל ירום איש את ידו לשחוט או לצדוק שום עגל וכבש בהיותו לצדו, כי אם א' מחביריו השוחטים עומד על גבו ורואה במעשיו שהוכשרו

מעיקרו עד סופו, וא"ל זו צדקה גסה שכבר מוזהרין על ככה וככה עיכובא, שוב שנית אין מזכירין אלא למוזהרין שהשוחטים לא יסמכו א"ע בגסות וצדקות בצדיקות הריאה בהושעת ידיהם לפניו לצד, כי אם דווקא בהולאת הריאה חולה ולמראה עיניו יצדוק יפה יפה, וכל המרצה בצדיקות הר"ז משוכח, עוד זה שלישי, השוחט בשעה וכו' וזה יאל אחרונה, באשר השוחטים כבר מוזהרין ועומדי' באזהרות שניות ויתד תקועה הוא להם שמחוייבים לפחות פעם א' בחודש בכל חדשי השנה לבא לפני ד"ץ להראות סכים להכם ולהסתכל בקנקנס שלא שכחו דבר א' ממשנתם, ככן עשו חכמי' חיזוק לדצריהם ותקנת' לתקנת' עצדי' שאם שוחט א' מלא לחצירו השוחט ששחט שום דבר הלריך שחיטה אם צבית או ברחובת, ואומר לו הראיני סכין, אזי מחוייב השוחט להראות לו סכינו, ואל יסרב באותה שעה, ובאם ח"ו שוחט א' יראה מחצירו דבר שאינו הגון צענייני שו"צ יאל מתח"י דבר שאינו מתוקן, יהי זכיר ברוחו מלדבר בו סרה ולגלות קלונו לעיני העם, רק שמחוייב לבא מיד לפני ד"ץ ויאמר אנכי הרואה כזאת וכזאת עשה חצירי בלי נשיאות פנים והעלם דבר ולא תגורו כתיב, ואם לא יגיד ויודע הדבר ע"י אחרים ענוש יענש השוחט ההוא המתעלם, ככן אחם שוחטים חרדו לדבר ה' פנו דרך הרימו מכשול מתוך עם ה' אלה, תנו לצבכם לחקור את כל כללות ופרעות ואזהרות ועונשים האמורים כאן הם להזכיר כי לא להזכיר באם שידע הדבר אפילו ע"י ע"א נאמן באיסורי' אשר ראה או ידע ששום א' מהשוחטים הנ"ל אשר לא יקום ועבר אפילו על א' מכל אלה משפטו חרוכה להעציר אותו השוחט מעבודתו, וכיון דנחה שוב אינו חוזר ונראה לעולם.

— כל הנ"ל יאל מאתנו באסיפה הנ"ל כדבר הנאסר במנין. — היום יום ד' יו"ד מרחשון תקט"ז ל' פה ק"ק פ"ב.

הק' משה צמוב"ר מאיר חונה פק"ק פרעשבורג.
הק' עקיבא איגר מה"ש, (חותם הצד"ל וקהל).



העתק מספר „ברית מטה משה“

הנה הואיל ואת' לידן ענין זה באחי להזכיר מעון הרע הזה שעדיין הצטר
צין שנינו שאכלנו נצלות וטרפות עד כה שהיה גדול המכשלה הזאת
בישראל שהרבה שוחטים אין להם הרגשה והרבה מהם מקולין דדבר וממחרין
לדבוק ופשיטא לאחר שחיטה אינם צודקין הסכין רק דרך העצרה בעלמא בלי
כוונות הלצ מחמת שמוכן לפניו הרבה לשחוט ואינו צדקי שיעשה בזמן קלר
והמלאכה מרובה, ופשיטא מחמת שמעייפים ומיגעים ידם כצדים עליהם
מלדבוק סכינים יפה ושוחטים צסכין א' הרבה עד כי חדל לספור כי אין
מספר מכל התלאות ומקרה רעות שקרה עד כה וגודל עוונותם ע"י שמחלו
חכמים על כבודם והעמידו להם על חזקתם דכל ישראל בחזקת כשרות עומדים
מן הסתם, ועכשיו שאיתרע חזקתם ראינו למפרע שדבר זה החריב את ביתנו
אשר עדיין לא נצנה צימנו והשכינה בגלות עדיין צעונינו, וכאשר נמלא כמה
קלקולים אשר אין להטלות על הספר כי קלר היריעה מלהשתרע. ואם יאמר
האומר אם אלו יאלו מחזקת כל ישראל מי עומדין בחזקת איסור מ"מ למיחוש
מיהו צעו, מחמת שרריך להיות מתון גדול ולדקדק הטיב והמלאכה כצודה
עליו כאשר מלאנו שכולם אינם מדקדקין בעצור זה, וצפרע בשחיטת הכבשים
מחמת אמרו קרוב הדבר לפשוע ולקלקל ומחמת שיש להם לשחוט הרבה אינו
מדקדקים כ"כ וממהרים לשחוט וקרוב לוודאי שמאכילין נצילות וטריפות
כאשר נחצבר ומי שיהי' מותמ' דדבר ולומר מה גבר בגוברין ומה יום מיומים
ויקל דדבר הזה צוודאי מנהג ומעשה אבותיהם בידם ששוחטים את
דבריהם לאמר מי יתן לנו לאכול בשר וא"ת וישטחו אלא וישחטו
שהיה נחחיצו שונאיהם של ישראל כליה על שצקשו לאכול צשר תאוה היינו
צשר נחירה ואצותינו חטאו ואינם ואנחנו אם נעשה כמעשיהם לא עובדים
להיות נלכדים צעונם ח"ו ואוי לנו מיום הדין ואוי לנו מיום התוכחה: ואין
לנו פה לדבר ומי יוכל להגיד ולספר מה שעצר עלינו עד כה שגרמנו לנו
השוחטים כמה רעות ולא ידעו ששחטו לעלמם צסכין פגומה כמו כן יהיה
מיתתם בכלל נצילה וטרפה לכל הוא הקליפה רחמנא לילגן תשליך אחתם,
ומוכרח להיות מגולגל בכל צע"כ שימו אל לבם עונש גדול הרע הזה ויחשבו
שכרם כנגד העצירה, ולראות שתמיד יהי' יראתו של ית' על פניהם ומה'
ומישראל יהי' ג"כ נקיים ולהראות סכינים לחכמים צדורם לפני השחיטה
ואח"כ בכל שצוט ושצוט ואז תצא עליהם צרכת טוב ויזכו לרצ טוב הלפון
ליראיו. ועכשיו ת"ל שמענו שבכמה קהלות קדושות במדינת

אשכנז העמידו כשרים ונאמנים בשעת שחיטה כדי לבדוק תיכף אחר שחיטה ולהראות סכיננו לפני שחיטה לחכם גם פה ק"ק ברלין ראה הרב המופלג הישש והזקן אב"ד ור"מ נר"ו לגדור גדר לפני לזן קדשים שלא יסתאצו את נפשם ח"ו והסר המכשלה הזאת מישראל עד כי חדל לספור כי אין מספר, ע"כ הירא וחרד לדבר ה' ויש צידו לתקן יראה שלא יתלה אשמו בראשו ואף למי שאין בידו למחות עכ"פ הרי בידו שלא לאכול בשר כי אם עפ"י תקנה הנ"ל ואף שלא ימצא בשר לאכול אפי" בשבתות ובי"ט אל יקל בעבור זה ח"ו דקרוב לודאי הוא שיאכל דבר איסור לפעמים, ע"כ ישים אל לבו זה תולע ורימה ובתכלית יהי מרה, ע"כ אל יתבייש מפני אדם וכו' ויקדש את עצמו צמות לו ולא קדוש יאמרו לו, מה קדוש לעולם קיים ויזכה צדיקת ירושלים צמחה צימיו אמן סלה. עכ"ל ס' צדיק מטה מטה הנ"ל.

העתק מקונטרס „מדריך הכשרות" שי"ל ע"י ביד"צ של העדה החרדית בעיה"ק ירושלים ת"ו בשנת תשל"ב (ומובא בספרי נפש ישעיה"ב ע' תנ"ו, תע"ב, תע"ג).

שאלה

מה צדד שחיפת העופות שלכם איזה הידורים הכנסתם כאן?

תשובה

שוב אי הבנה, אין כאן הידורים, אלא גופי הלכות. אתה יודע צטח שהעופות נמכרים צסיטונות וצחאים לשוק צכלוצים ואלה מרקיס על הדרך מחוך המשחית ע"י פועלי הוצלה, ויש כאן שאלה של ריסוק איצרים. אנו מקפידים לכן שהעוף ילך לפני השחיטה ד' אמות לצדו. וזה מלצד ההשגחה המיוחדת על צדיקת החלף כל מספר רגעים. כמו כן השוחט אינו מחיש את עצודת השחיטה, עליו לנוח צאמלע — תנאי חשוב צעצודה כזו. זהו הישג שהגענו אליו אחרי מאמנים לאין ספור, אבל כדאי ה' הדבר, כי המדוצר צנקודה חיונית מאד. כמוצן שההשגחה שלנו היא רק על העופות שעליהן צלומצט מיוחדת עם חותמת שלנו, והנה כרוז הצד"ס:

ב"ה

הודעה נחוצה לציבור וקהל עדתינו

היות שנודע לנו שהמצב בענין שחיטת העופות טעון תיקונים וכגון להזהר על ההילוך ד' אמות לפני השחיטה אם העופות נזרקי, ועל השחיטה עצמה שיהא במתינות ובפרט על בדיקת החלפים במשך השחיטה.

ע"כ נתמנו מאתנו משגיחים שיפקחו על כל הנ"ל. ומהיום השגחתנו ואחריות הוא רק על העופות אשר יש עליהם בלומבה עם חותמת מאתנו, כזה :



אבל אין השגחה ואחריות על בדיקת האברים הפנימיים וכן על אלו המוכרים עופות שחוטים והכשרתם. והיותר מתוקן וזירוז והידור שיקנו עופות חיים וילכו בעצמם לשחוט את העופות אחרי שיזדקקו בכל הפרטים הנ"ל ובזה יחזקו ויקיימו בתי השחיטה לעופות כמו שהיה נהוג פה בבעלי הבתים היראים ומהדרים תמיד.

ובזכות זה ה' ישמור אותנו מכל גזירות
והפרות על השחיטה בפה עיה"ק ת"ו.

תמוז תשכ"ז

נאם פינחס בהגר"י ז"ל עפשטיין ראב"ד
נאם ישראל יצחק הלוי רייזעמאן
נאם דוד הלוי יונגריין

בשר עופות חיים שחוטים

הובלת העופות — התרינו כבר כמה פעמים על המכשלה שצהשלת כלובי העופות החיים מגובה רב, העלול לגרום לריסוק אצרים ח"ו. גם צבתי השחיטה צירושלים נפרזה המכשלה הזאת אשר הושלכו הכלובים מגובה שעה מועטת לפני השחיטה.

בשר בקר — שחיטה היא בכל ההידורים ע"י שובי"ם מומחים וצנוכחותם וצפוקחם האישית של הצד"ץ ומו"ץ העדה שליט"א וקונים מהנכרים רק חלק הפנים (מוקדם) היוצא מהשחיטה חלק (גלאט) כשר, והשאר נשאר צידי הנכרי (למניעת מכשול של מכירת הטריפות ליהודים ח"ו), וכמו"כ הניקור הוא בכל ההידורים, וחלק הניקור אינו נמכר ח"ו — כפי שפרוץ רח"ל — ליהודים.

על הקונים להתעניין מתי התקיימה השחיטה, ואנו מזכירים צזה להזכר להכשיר הבשר (הדחה וכו') כדון עד ג' מעל"ע (ואח"כ מותר רק ע"י לילה). [וראה צמדריך הכשרות, החנויות שיש להם השגחה מהצד"ץ שליט"א].

הודעה מטעם רבותינו הצד"ץ שליט"א אל הציבור החרדי בענין זה נחפרסמה כדלהלן:

הודעה ואזהרה לצבור החרדי

הננו חוזרים להזכיר את כל קוני עופות שיזכרו מאד שלא לקנות עופות שחוטים וכן את העופות החיים אלא מאלו שיבא צרור צודאי שהטוף הלך ד' אמות לפני השחיטה כד"ת ואלל סוחרי עופות יראי שמים ונאמנים.

וכמו"כ הננו מזכירים את חבני עדתנו הי"ו שיהיו זהירים לקנות עופות שחוטים דווקא מאלה שיהיה ברור להם שנשחטו אצל שוחט בפרטות ובמתינות, או לכה"פ צבתי שחיטת העופות הנמלאים בתוך העיר כאשר היה נהוג מאז ומקדם ושיהיו מתונים ושקולים צשחיטתם וצצדיקת הסכונים מקודם ולאחר שחיטה.

וצזה צאעה"ח ציום ז' אדר תשכ"ד

נאם פינחס בהגריז"ל עפשטיין ראצ"ד

נאם ישראל יצחק הלוי רייזמאן

נאם דוד הלוי יונגרייז

בתי השחיטה — נחילות ותועלת קיום צחי השחיטה בשכונות העיר מוצנת לכל מהדר בכשרות, כי כל האפשרויות קיימים בזה לעשות גם ליחיד כל מיני הידורים.

משום כך ה"י גדול הכאז והלטר של הליצור החרדי למשמע חכנית השלטונות לחסל את צחי השחיטה הותיקים בשוק מחנה יודא ובמאה שערים ואשר נמלאים שם שוב"ס שניתן להם רשות מהבד"ץ לשחוט, ודרכי העבודה וסדרי השחיטה שם הנם צפקוח מטעם הבד"ץ שליט"א.

הזדעזעות הליצור החרדי היתה עלומה נוכח ידיעה על צילוע חכנית השלטונות והחלטתם לסגור תיכף את צית השחיטה בשוק מחנה יודא, ועה"ש והנהלת העדה החרדית עשו מאמצים שונים לביטול הגזירה הזו, מאמצים נאחזו לגיים דעת הקהל כולה נגד גזירה זו.

לע"ע עוכב צינתיים לו הסגירה, והמאצק נמשך למען המשך קיומם של צחי השחיטה הותיקים.

יצויין כי באחרונה נפתחו צחי שחיטה חדשים (לא במרכז העיר) אשר העבודה שם כדוגמת צחי חרושת, ואין שם עד כעת פקוח מהבד"ץ שליט"א, בהוראת רבותינו הבד"ץ הודגש במיוחד על הזכירות בענין שחיטת העופות שיהיו לכה"פ בצחי שחיטת העופות הנמלאים בחוץ העיר כאשר ה"י נהוג מאז ומקדם.

סוחרי עופות — לפי הוראת הבד"ץ שליט"א להזהר מאד, שלא לקנות עופות שחוטים רק אלל סוחרי עופות יראי שמים ונאמנים. ובהיות שצננים האחרונות רוב המסחר הוא בעופות שחוטים (ולא צחיים), שעניני הנאמנות הם בזה רבים כמו: אלל איזה שוחט נשחטו העופות, מי פסק להיתר במקרה של שאלה צאו"ה, ובכלל אם נפתחו העופות ע"י צר סמכא המצין על ענין שאלה וכו', אם נצדקו הריאות כדבעי, ואם הקפידו לצרר בזדלות שהעוף הלך ד' אמות לפני השחיטה כד"ת.

לשם תקנת המלצ עשה ועה"ש של העדה החרדית חכנית להסדר כל הענינים הקשורים במסחר עופות השחוטים.

רשימת מוכרי עופות העומדים תחת השגחת רבותינו הבד"ץ שליט"א בכל ה"ל, יפורסם אי"ה לחוד.

בדיקת הריאות — בשנה האחרונה שוב נתרבו בתקופת מסוימות מקרים של מחלות ריאות העופות, אשר גדלה החובצה לעמוד על המשמר ולצדוק את הריאות ועם כל שנוי לעשות שאלת חכם.

עופות שחוטֵי חוץ — זתי חרושת רזיס הוקמו צארן העוסקים
 בממדים גדולים ועלומים בשחיטת עופות
 הכשרתם וכו' עד לשיווק מוכן לשול, ההשגחה צזה כמעט אי אפשרי מפני
 הדחיפות והרזיון.

מטעם רבותינו הגד"ל שליט"א הוכרחו כמה פעמים איסור גדול לקנות כל
 מיני עופות שחוטֵי חוץ אלו, כי רזיס האיסורים והמכשולים צזה
 כידוע.

השגחה — השגחה קפדנית של בדיקת הסכינים ע"י בודק
 חלפים מיוחד, לא רק צין סוחר לסוחר, אלא אפילו אלל סוחר
 אחד אחרי כל 8-10 עופות. בדיקת האזרים לפני השחיטה, הקפדה על
 זיבת הדס לאחרי השחיטה שלא יוגרס לומת הדס וכו'. ועוד כמה הידורים
 כפי שהי' נהוג מלפנים בפטיה"ק, אלל המדקדקים צמאיות. על כל עוף
 שנשחיטה מהודרה זו עם השגחת רבותינו הגד"ל שליט"א. מיוחד עם
 חותמת הגד"ל.

— ב —

דא ווייטער ברענג איך אראפ דעם מיינונג פין די גדולים וועגן
 אפשיילען סירכות פין די לינג, וואס איך האב אפגעשריבען שוין
 לאנג אויפען פארלאנג פין א חשובען יונגעראמן וואס האט זיך
 אינטערסירט אין די הלכה, (איבערגעזעצט אויף אידיש).

שאלה

שלום וצרכה לכבוד הרה"ג המפ' מוהר"ר שלום יודא גראסס שליט"א, רז
 דקהל מגן שאול ור"מ צמתיצחא וכולל בית ישיב. מחצר ספרים
 יקרים ומחוכמים.

קודם וויל איך זעבר צאדאנקען אויף אייער חשובען ספר "מנחת
 יהודא" וואס איך האב ערהאלטען, מען קען זאגען אויף אן אמת
 אז דער אידישער שטיצ ווערט ליכטיגער מיטען ערהאלטען אזעלכע ספרים,
 וואס איז גטוודמעט מזכה אי זיין אידישע קינדר אפלישיידען פין ערנסטע
 מכשולות צפרט אין עניני כשרות און לניעות וואס איז ליידער זייער
 נאכגעלאזט היינט אי טאג.

איך מוז אויך באמערקען דעם אמת אז עס ווינדערט זיך טאקע זייער פארוואס מען רידערט נישט אויף די שטאט וועגען די הארצקייט פון „סימילאק“ וואס מען האלט אזוי גרינג אויף אזוי ווייט אז איך ווייס פון פילע יונגעלייט דאס דער גאלער ענין פון פיטערן מוטערס מילעך איז נאר מהיכי תיתי דאס מיינט יעדער קלויבט זיך אויס וועלכס עס קימט אים אויס מער באקוועם אדער מיטער מילך אדער סימילאק, מען גייט פשוט ארויס פון די כלים לי הערען אזעלכע ווערטער אז נישט געבען חלצ עכו"ם (גויאישע מילך) מיט חלצ וואס ליגט אין פארמיולא פאר קליינע קינדער, איז אפהענגיק אין ווילען פון די עלטערן. רח"ל מהאי דעתא, אינדערלייט וואס אלע פוסקים שרייען אז עס פארשטאפט דעם הארץ און מוח און צרענגט דיעות כוזבות, איז דאך דאס אלעס נישט קיין קינדער שפיל, עלטערען באטראכט אייך באלייטנס וואס איר טיט, מיט אייערע אייגענע הענט, מיט אייערע קינדער!

דעריבער קען איך אייך גארנישט גענוי באדאנקען פאר אייער אומדערמידליכע ארבייט אריינליצערענגען א וואכזאמקייט און אויפמערקזאמקייט אין צרייטען חרידישען ליצור אין דעם געביט וואס וויפל מען טיט איז נישט ליפיל רק חזק ואמץ לאוי"ט וארוכים וצרוכים.

דער עיקר מאטיוו פון מיין שרייבען איז דער פרשה פון קליפות סירכות, דהיינו איך האב זיך דערוויסט דאך היימישע שוחטים משלנו אז מען שילט היינט סירכות פון די לינג, איך בין פשוט נבהל וגשתומס געווארען ווייל לויט ווי איך געדענק שרייבט דער פמ"ג אז די וואס טוען אזוי זענען מאכיל טריפות, דערפאר וויל איך פרעגן אייער מיינונג ווייל וויי באוואוסט זענט איבער עוסק אין דעם מקלוט וואס דענקט איבער דעם ענין? און וויאזוי האלט איבער מכה גלאט כשר, וואס געהער לוס גדר גלאט, אין וואס נישט?

צבדוד רב

ידידו מ.ה.ש.



תשובה

לכבוד הרבני המופלג האי לורד עוסק בחוקי חורב משום לילות כימים, דצדריס גבוהים ורמים, יזכה לעלות מעלות זקודש אורייתא, צרייתא עדיפא מקמייתא.

דער אמת מיו איך זאגען אז איך צין זעהר פארנימען די לייטען, קען איך נישט ליפיהל מאריך זיין, נאר דער אמת איז אז דאס דארפט איר פרעגן א אלטען מורה הוראה. איך ערלויבע זיך נישט פסקנ'ן אין אזעלכע הארצע ענינים, וואס דער גאלטער דת ישראל אין קיום היבדות איז אפהענגיג אין דעם, כמבואר בשו"ת ד"ח סי' ו', נאר וועגען כבוד פין דעם פרעגער וואס איז א ת"ח מפורסם, וועל איך דאך נישט לוריקשיקען דעם צריעף אומגענוטפערט.

וועגן דעם וואס איר שרייבע אז היינט פירט מען זיך אזוי, אויף דעם קען איך גארנישט ענטפערן וועגן כמה עעמים, נאר וועגן די עלם הלכה לפלפולא צעלמא נישט למעשה וועל איך שרייבען אין קורלען וואס איך האב געפינען אין די רייד פין די פוסקים, וואס מיר ערינקען זייערע ווערטער מיט דורשט, הן ווען דער מנהג האט זיך אנגעבויען, הן די מיינונג פין די גדולים, וזה החלי בעזה"י:

(א) **דער** מנהג האט זיך גענומען פין די לייטען פון צעל שבות יעקב ז"ל. עס איז אויפגעשטאנען א בודק פון די שטאג פראג און ער האט איינגעפירט אפזשיילען די סירכות און הגם איינלעלנע גאוניס האצען דאס מתיר געווען אבער רובא דרובא (כמעט אלע) גדולים האצן מרעיש עולמות געווען אז מען טאר נישט עאהן און אויב יא איז דאס ספק טריפות. פאר די וויכטיקייט פון דעם ענין וועלען מיר לוצרענגען טייל פון די גאוניס וואס האצען דאס געאסערט.

(ב) **אין** ספר יד אליהו (ס"ק מ"ג) שטייט אז ער האט אליין געהערט פון גאהן ר' חיים מוואלאזין ז"ל, אז דעמאלס ווען דער בודק האט דאס איינגעפירט איז ענטשטאנען א גרויסען עומעל פון די גדולי הדור און מען האט געוואלט דעם שוחט מעציר זיין, אבער צעווא"ר האט מלליח

געווען מעשה שטן און דער שוחט איז מיט געוואלד לוריק גענומען דעם פאסטען, דאס זענען די ווערטער פון ר' חיים וואלאזין ז"ל.

ג) **דער** גאון הלדיק ה"ר יונתן ז"ל שרייבט אין זיין ספר (פלתי סי' ל"ט) וועגען די מעשה פון דעם שוחט, פאלענד, עס איז געווען א גרויסער טומטל אין פראג אויף די שוחטים וואס זענען קולף, און צעוויי"ר האט זיך געשטארקט די חנופה, א טייל חכמים האבען געכאנפטע די שוחטים און מיט כוח פון די רעגירונג האבען זיי זיך געשטארקט איבער די ערליכע אידען, און נישט דערלאזט מער מוחה או זיין אויף דעם ענין.

ד) **נאך** לייגט או דער ה"ר יונתן אין זיין ספר אז אפילו דער גאון שבות יעקב וואס האט מיט געהאלטען מיט די שוחטים און האט נאכדעם אפגעדרוקט דעם ביחר אין זיין ספר שבות יעקב האט מודה געווען אז די פירלה איז געווען שרעקליך גרויס, נאר מען האט נישט געהאט די מעגליכקייט מוחה או זיין קעגען די מהרסים ומחריבים, אבער אין דער אמת פירט אויס דער שבות יעקב, אז דער וואס פראכט זיך פון באשעפער זאל זיך אפהאלטען פון עסען די פלייש ווייל דאס איז מיט זיין לעבען.

ה) **דער** פרי מגדים שרייבט, אז די שוחטים וואס פירען זיך אפלושילטן די סירכות גיבען צו עסען טריפה פלייש פארען כלל ישראל.

ו) **דער** הייליגער חתם סופר ז"ל שרייבט (סי' ל"ט), אז דער וואס וויל אכטונג געבען אויף זיין זעהל, זאל זיך דערווייטערען פון עסען אזעלכע זאכען.

ז) **אין** תורת יקותיאל שרייבט ער, די שוחטים וואס זענען קולף סירכות, גיבען או עסטן טריפות פארען כלל ישראל, און מען טאר נישט עסען קיין שום עסענווארג וואס איז געקאכט אין די טעפ (כלים) וואס מען האט געקאכט דעם פלייש.

ח) **דער** הייליגער תניא ז"ק"ל, שרייבט שארף לוס דיין פון צארדיטשוב אויף וואס ער האט איהם חושד געווען אז ער האט געוואלט מתיר זיין קוף או זיין די סירכות, ווייל עס איז איהם קיינמאל נישט געקומען אויפן געדאנק אפלו מיקל או זיין אין דעם, און מען זאל טאקע וויסען אז מען טאר נישט אויף קיין שום אופן מיקל זיין אין דעם.

ט) **אויך** דער הייליגער למה נדק שרייבט (יו"ד סי' ק"ד), אז מען טאר נישט מיקל זיין אין דעם.

(י) דער הייליגער ישמח משה זלוק"ל, שרייבט אין זיין ספר (השיב משה יו"ד סי' כ"ח), אז דער גאנצער היתר איז אן אויסגעטראכטער און א טעות.

(יא) דער הייליגער לאמער רב זלוק"ל שרייבט (שו"ת דברי חיים ח"צ יו"ד סי' כ"ג, וסוף סימן כ"ה), וועגן דעם ענין, עס איז א אויסטערלישע וואונדער ווי אזוי קענען די שפעטערדיגע דורות מיקל זיין אין דעם ענין און קריגן אויף די פריערדיגע גאונים ולדיקים, און אפילו אליהו הנביא זאל קומען און מתיר זיין טאר מען איהם אויך נישט הארכען, און אזא זאך וואס בכל תפולות ישראל האט מען זיך געפירט אויסערטן, צמילא פירט אויס דער דברי חיים, איז נישט כדאי אפילו או רעדען פון דעם היתר.

(יב) דער גאון בעל ישועות יעקב שרייבט (יו"ד סי' ל"ט), אז ער האט זיך מפלפל געווען אין די הלכה מיט דעם גאון, וואס האט דאס געוואלט מחיר זיין, און גע'טענה'ט אז מען קען דאס נישט מחיר זיין, פירט אויס דער ישועות יעקב אז מען זאל בשום אופן נישט מיקל זיין אין דעם.

(יג) דער ראש יוסף שרייבט (חידושים ס"ק ר"מ), (אויף זיין ארט איז געווען זייער נפרץ קליפת סירכות), טאמער וואלט ער געטראפטן א שוחט וואס איז נישט קולף סירכות וואלט זיך געטאהן פאר איהם אלעס וואס מעגלאך איהם גרויס או מאכען מיט אלעס וואס איז מעגלאך, און דער אויבערשטער זאל העלפען פאר זיין פאלק אידען אז די שוחטים זאלען זיך אויסלערנען נישט קולף או זיין.

(יד) אויך דער גר"א (ביאור הגר"א לע, כו) איז שטארק מחמיר בכלל ציי די הלכה פון אראפנעמען סירכות.

— ג —

אודות די זווייטע פראגע וואס הייסט גלאט אין וואס נישט וועל זיך אויך שרייבן צקילור נמרץ מחמת קולר הפנאי וערדות שונות צדכרים העומדים צדמו של עולם.

(א) אין פרי מגדים (ש"ד יו"ד סי' ל"ט ס"ק ל"ז) און אין לבושי שרד (ס"ק קמ"ט) שטייט פאלגענד: ווער עס איז א בעל תורה ומעשים טובים זאל געווארענט זיין נישט או עסטען פון קיין שום צהמה וואס האט געהאט א סירכה, נאר ווען עס איז געווען כסדרן למטה מחיין, און דאס

אויך נאר לכבוד שבת אדער יו"ט, ווייל לויטען רמ"א דארף יעדער כסדרן צדיקה, און מיר זענען נישט צקי, ווי עס ווערט געצערענגט אין ד"מ און רמ"א ע"כ.

(ב) דער צאר היינט (סי' ל"ט ס"ק ל') צרענגט לו פון של"ה הק' (דף ע"ד) ווי ער שרייבט פאר זיינע קינדער פאלגענד: איר מיינט קינדער ענק צאפעל איך איבער זאלט נישט עסטן קיין פלייש וואס מען האט מכשיר געווען מיט מיעוד אויף א פלאץ ווי די סירכא איז מעריף על פי דין אין איבער זאלט נישט קויפטן פלייש פון א טבח ווי לאנג מען טוט דאס נישט גוט חוקר ודורש זיין און אלע איינוואוינער פון ארץ ישראל אזוי אויך אלע אנדערע פלעצער וואס זענען צאוואוינט מיט יודען או טערען טערקישען קעניגרייך זענען מעריף ע"כ.

(ג) אין ספר שו"ת דעת הזבח (סי' כ"ב) שטייט פא' נענד: איך האב געהערט אין נאמען פון א לדיק מפורסם ז"ל דאס ער האט צאפוילען די שוחטים, אז אויב מען וועט טרעפטן אויף איין לונג מער ווי דריי סירכות אפילו זייער קליינע, אין עס גייט אראפ גרינג, איז דאס שוין נישט גלאט כשר ע"כ.

(ד) דער כרתי ופלתי (סי' ל"ט ס"ק י"ג) שרייבט פאלגענד: דער ג"ט פארקטיגער אין וויכהערליגער פון שטאט פראג, האט נישט געגעסטן פון א שחיטה וואס האט געהאט א חשש סירכא, און אזוי זאל אויך נאכטוהען יעדער ירא שמים, ווייל דאס איז א לעצטנס פראגע. פירט ער אויס דארטען, וואויל איז ענק אינוואוינער פון האמבורג וואס אלע אייערע פליישען זענען פון צהמות וואס מען האט נישט ממעך געווען די סירכות, זאל ענק טאקע ווייטער זיין זיס אין אנגעטעם.

(ה) צום אויספיר וועלען מיר ציטירען די הייליגע רייד פין בגאון הלדיק ר"א פלעקעלס ז"ל א תלמיד מובהק פין גודע ציהודה, ווי ער פארפירט וועלטען אין נאמען פין זיין גרויסען רבי'ן דער גודע ציהודה ז"ל, וועגען די גרויסע פירלות און מכשולות וואס עיט זיך אפ ציי די סירכות, שרייבט ער פאלגענד: דער נו"צ ז"ל האט געזאגט מערסטע פלעצער אין שו"ע איז דער מחבר (צ"י) מקיל, און דער רמ"א מחמיר, א אויסנאם איז די הלכה פין ממעך זיין סירכות ווי מיר געפינען פארקערט דער מחבר איז מחמיר, און דער רמ"א איז מקיל הלאה וואלטען די חכמי ישראל אנגענימען פארקערט לו פסק'ן ווי דער מחבר עראלדעס וואס רוב פלעצער וועט אויסקימען מער קולות, ווייל די שטרויכלונגען וואס זענען ארויסגעקומען פין

דעם קולא פין רמ"א (סי' ל"ט) דאס מען מעג ממעך און ממשמש זיין סירכות זענען זעכר פיל און וועגען איבער אלע קולות פין מחזר, (תשובה מאהבה ח"ג על ש"ט יור"ד סי' ל"ט צעס רבו צעל גוי"צ רבן ומאורן של ישראל).

דא האט איר א דורכדרינגליך בליק פין א שר וגדול צישראל וואס צאדויערט מיט לער די מכשולות וואס זענען ענטשטאנען ציי דיקות הריאה, שוין אין זיינע צייטען, און לויט ווי עס זעהט אויס איז דאמאלעס אויך נישט לייכט געווען פאר די גדולי ישראל אז לוימען די פירלות, הגם עס איז נאך געווען דאמאלעס שנים כחיקונס, און דאס איז בלויז איין קליינע רינגעלטע פין דעם לאנגען קייט פין פארשידענע כשרות פראצלעמען וואס מען שטויסט זיך אהן עאג טעגליך, ציי שחיעות, דיקות, מליחה כו', וואס זאלען מיר שוין היינט זאגען. (ועיי לקמן שאלה ד' אות י, יא, יב).

דאס אלעס איז להלכה ולא למעשה ווייל איך קען מיך צום אופן נישט צופאסטן אז דעם געדאנק אז אפילו איין יוד זאל זיך סומך זיין דאס מינדעסטע אין עניני כשרות העומדים צומו של עולם, אויף מיין מיינונג, און דער גאלטער תשובה איז נאר מפני הכבוד.

החותם בכל חותמי ברכות
הק' שלום יודא גראס



השמטה

הא לך לשון קדשו של הגה"צ מהרי"ה אבדק"ק גלינא בספרו הנורא שו"ת מראה יחזקאל (האחרון) שנדפס בבילגורייא שנת תרצ"ה. בענין תקנה תקופא של שחיטת שני שוחטים.

— ד —

סימן מג.

עייך בספר הרמב"ן פ' תבוא דחיוב על כל ב"ד להקים הדת בגדרים וסייגים והוא בכלל ארור אשר לא יקים את התורה הזאת. לכן אעתיק התקנות שעשיתי פה למען ידעו דור אחרון לקיים אותם בלי מגרעת כי המה נעשים למיגדר מילתא דאיסורא ובזוט"ה. באופן שאין להם התרה.

דבר זה מסור בידינו מאבותינו הקדמונים גדולי הפוסקים ז"ל לגדור גדר ולעמוד בפרץ בכל דבר שבקדושה לעניינים הנוגעים לדת תוה"ק.

כן סדרו בכל קהלה וקהלה בישראל תקנות וסייגים בכל בתי המטבחים להרים המכשול ולחזק את בדק הבית.

וז"ל הב"י ז"ל בהתקנה שהתקין הוא ז"ל ומאה רבנים שעמו. כל עיר שיש בה שתי שוחטים לא יבדוק האחד הסכין או הריאה מבלעדי השני ונעשה בגזירת נחש ע"ש ובתב"ש ז"ל הטעם דטובים השנים מהאחד. פה עירנו אמנם נתרופפו עמודי התקנות ברבות הימים ונתקלקלה השורה ורבו המכשולות.

אנחנו חתומי מטה כחדא הוינא עמדנו על מדוכה זו ואחרי בירור דברים עשינו את התקנות האמורות להלן.

(א) מדי יום ביומו טרם התחילה השחיטה חובה על השו"ב להראות סכיניו להשו"ב חבירו ואסור לו לשחוט גסות או דקות או עופות אם לא הראה את סכיניו לחבירו ונמצא יפה.

(ב) בכל בדיקות הריאה או המסס חובה על שני השו"ב לעמוד ביחד בצוותא חדא ואסור לו לאחד לבדוק הריאה או המסס בלי חבירו עע"ג.

(ג) אירע בדיקה בשעה שאין בעיר רק שו"ב אחד חובה על השו"ב להודיע להביד"צ והבי"ד יבררו להם עוד משגיח אחד וכן בבדיקת סכין.

(ד) בהמה שאירע בה ריעותא בין קודם השחיטה בין אחר השחיטה אסור להשו"ב להורות בעצמו. וכן כל מידי דאיתא בשאלה הן שאלת הריאה. המסס דומיהם חובה על השו"ב"ם לשאול להחכם שבעיר הוא הביד"צ.

(ה) אם יעברו השו"ב"ים על אחת מאלו התקנות רשות ביד הביד"צ להכריז על הבשר אפילו הכשר על פי דין כי טריפה הוא למיגדר מילתא. והעובר ענש יענש כאשר יושת עליו הבי"ד עפ"י דתוה"ק.

כ"ז נעשה במותב ב"ד וז' טובי עיר מהקהל ונתקן באוהיו"מ גלינא ועש"ק י"א תמוז דהאי שתא תרפ"ב לפ"ק.

הק' יחזקאל הוכברג ראבד"ק הנ"ל

חותם דקהלה וחתימת ז' טובי עיר

„העתקה מהרה"ג אבד"ק לבוב“

(ז) התקנות של בי דינא רבא דעיר גלינא היה למראה עיני וישרו בעיני עד למאוד לכן הסכמתי אנכי ג"כ להתקנות הנ"ל. ואם לא יהיה בעיר רק שו"ב אחד מחויב השו"ב הנשאר להודיע להבי"ד דשם והם ישלחו מי שיש לו הודעה מהשו"ב ומהחכם כי הוא בקי בבדיקה ובהלכותיה. ולהשומע יונעם ותבא עליו

זבחו זבחי צדק

ברכת ה'. ובטוחני עוז בד' כי השו"ב דקהלה הנ"ל החרדים ע"ד ה' לא יעברו ח"ו על תקנות הנ"ל וחפץ ה' בידם יצליח.

ע"ז באעה"ח מוש"ק לסדר ויחי תרפ"ט לפ"ק פה לבוב.

הק' יצחק ציף האבד"ק לבוב

מקום החותם

נ"ב. נדפס כעת שו"ת בית דוד מהגאון אבד"ק סטאניסלאב ושם בסי' מבואר ג"כ דהעומד השני צריך שיהיה לו הסכמת כי הוא בקי בענינים האלו כי מחמת שיש הרבה רבנים או דיינים כי לא בקיאים בסכיני שחיטה ולא ידעו ולא יבינו בבדיקת הריאה ובכך ל"מ מידי עמידתם בזה.

„העתקה“

(ז) בהתאספנו יחד אנחנו ח"מ עשינו תקנה כי אסור להם להקצבים דפה להוציא מבית המטבחים שום בשרש כשר עד אשר יהי' עלי' החותם, כשר" מהמשגיח ונאמן דפה ואם ימצאו בשר בהחנות למכירה בלא החותם הנ"ל אז הבשר הוא טריפה למיגדר מילתא.

(ח) ביום השלישי מהשחיטה צריך להדיח הבשר בבוקר אף דמישלם ג' מעל"ע לעת ערב.

בעה"ח יום ב' שופטים תרצ"א פה גלינא.

הק' יחזקאל ראבד"ק הנ"ל

הק' ארי' הלוי גוטסמאן ח"ב מהרי"א אבד"ק,

גם חותם משני שובי"ם ועוד ג' בע"ב.

(ט) תקנה מהגאון המפורסם מוה"ר דוד מפאמארין ז"ל בעהמח"ס מראה כהן, וס' אהבת דוד ויהונתן על חו"מ שהיה אב"ד בעירנו ותיקן שלא לקלוף הסרכות מכבשים וצאן. ודינם כמו בנמצא סרכה בעגלים שהוא טריפה אף בסרכא כ"ש.

(י) ומי שבקי בזה ידע כמה גדולים דברי חכמים שאמרו אשרי מי שלא אכל מסרכא כל ימיו עי' כר"ו סי' ל"ט.

(יא) כי דבר זה הוא פושט צורה ולובש צורה. בימי הב"י הוא נקרא בשם מיעוך הסרכות" ובאו אח"כ גדולי האחרונים והחליפו את שמו על קליפת הסרכות" ועתה בעו"ה ניתוסף לו שם חניכה, ניתוק הסרכות" האסירה עפ"י דין, (ועי' לעיל שאלה ג' אות ה').

(יב) לכן מי יתן והיה לבכם מהרבנים די בכל אתר ואתר ליראה את ה' וידעו מה העת שואל מאתם. והיו עיניהם נשואות כלפי פנים להשגיח במילי דמתא. ויבקרו את בית המטבחים עכ"פ פעמים בשבוע לעצור בעד הרעה הנשקפת עלינו כי בעינינו ראינו את כל הגזירות קשות ורעות המתרגשות לבוא בעולם הוא בעו"ה רק למען העון הזאת (עי' ח"ב בפ' התודש).

רבותי! אבקש סליחה ומחילה ממעלתכם על כי אנא זעירא מן חבריא ארבה בנפשי עזו להגיד דברי תוכחה קבל הגאונים הגדולים שיחי אשר קטנם עבה ממתני, נפשי יודעת מאד אמת כי הצדק אתכם.

אך כפרו נא! כי אנכי הרואה אשר עבדתי זו עבודת הקודש שנים רבות בבית המטבחים בעיר הגדולה. ואחמתי ובקי אני ואדע כל צעדי ופרטי הדברים האלה עד גמירא. ובפרט בימים האלו מחמת גזירת השחיטה לא איתכשר דרא. וחוב קדוש על הרבנים שיהיו עיניהם נשואות שלא יבוא בשר פיגול ח"ו בפי עם ישראל ויקבלו האמת ממי שאמרו.

אחתום כעת הספר הנוכחי כי זה יהיה שמי וזכרי לדור דור גם בעלמא דקשוט לא אכחד ולא אשקר ח"ו ואגיד את האמת כמו שהוא. ואקוה כי הרבנים אשר יראת ה' טהורה מרחפת על פניהם יטו אוזן קשבת לקול תחנוני. ואולי אהיה ממצדקי הרבים כי לא ישלוט בי כל עון ח"ו ולא יאונה אלי רעה בעלמא דאתי. אמן.

המחבר

— ה —

סימן מד.

שאלה.

ע"ד השו"ב דקראו הקצב לשחוט בלילה אחר חצות ושחט ובדק הריאה ביחידות. גם לא הראה סכין של שחיטה לשו"ב השני. כאשר התקנה שבכאן ששנים ביחד בצותא חדא צריכים להיות אצל הבדיקה גם בבדיקת הסכין. והשו"ב התנצל ואומר כי התקנה הוא רק מידי יום ביומו ולכן לא היה מחויב להראות סכיני שחיטה רק בבוקר אבל לא בלילה שהוא שייך להיום לענין זה. גם בבדיקה היה במעמד חותנו שו"ב הזקן נ"י כי מחמת שהי' המאורע הזאת אחר חצות הלילה ולא רצה הקצב להטריח שו"ב השני להקיצו מתרדמתו ולכן חשב שמותר להיות עע"ג גם חותנו השו"ב והוא השגיח בהבדיקה שיהיה כדת.

תשובה.

איתא בש"ס יומא (כ"ב) בתרומת הדשן שתיקנו אח"כ פייסא שפריך הש"ס מעיקרא מ"ט לא תיקנו פייסא ככל עבודת שבביהמ"ק ומשני מעיקרא סבור כיון דעבודת לילה לא חשיבי וכו' ופריך והרי אברים, ופדרים שהוא ג"כ עבודת לילה וצריכא פייס ומשני סוף עבודת דיממא הוא ופריך האי נמי סוף עבודת דיממא הוא דאמר ר"י קידש ידיו לתרומת הדשן למחר א"צ לקדש שכבר

קידוש תחילת עבודה ופרש"י הגם דלינה פוסל אבל מחצות מקרות הגבר הוא שייך ליום שלאחריו ע"ש.

וא"כ גם כנ"ד אע"ג שהוא סוף עבודה שביום אבל מחצות ולהלן הוא שייך ליום שלאחריו. וכן אנו מברכין הנותן לשכוי בינה להבחין בין יום ובין לילה אלמא דמקרות הגבר הוי בכלל יום.

ועיי' בפסיקתא פיסקא ויהי בחצי הלילה אות ד' ובורע אפרים שם שמביא סתירה דכתיב ויהי בחצי הלילה וכתיב ביום הכותי את מצרים ורצה לתרץ שלאחר חצות לילה היינו יום. עיי' בשע"ת או"ח סי' ת"ע שהביא כן ממדרש אבל רבתי. ובפרט באם כבר ישן השו"ב וקם אחר חצות שצריך לברך ברכת התורה אע"ג בניער הוא ספק ברכה אם לילה הוא הפסק וא"כ נראה דשייך אז ליום שלאחריו.

ועוד הטעם מהתקנה הוא כי יודמן לפעמים כי השו"ב העוסק בהבדיקה הוא עיף ויגע ולבו כל עמו אז בא האחר וחקרו שיהיה הבדיקה כדת. וא"כ בעת ההוא שהקיצו באמצע הלילה לשחוט מסתמא הערים הקצב בזה בכדי שיהי' השו"ב טרוד נים ולא נים ולא ידקדק היטב. גם לפי ששמעתי כי נטרף לו בלילה ההוא איוו בהמה ורגו והתריז נגד השו"ב שהטריף לו בחנם כנהוג. גם פקר נגד הנאמן המשגיח באיזה דבר. א"כ מוכח הדבר כי בתחבולה עשה זאת שהקיץ את השו"ב באמצע לילה עיין ירושלמי ב"ק פ"ז ראהו שוחט ביער בחזקת גנוב הוא וד"ל לכן היה חוב על השו"ב שלא יעשה הבדיקה בלבדו בלי משגיח ועע"ג.

הגם דאמרינן בש"ס כתובות (ל"ו) גבי זיוף שטרות הגם דבעל השטר הוא חשוד לזייף עדים מי חשודי לציית אותו. א"כ ה"נ כי בודאי השו"ב אינו חשוד בכך להעלים ח"ו איזו דבר ולעשות שלא כשורה א"כ מאי חשש יש בזה. אבל י"ל כמו שמתרץ התם בש"ס כיון דהדר לזייף מישכח שכחי' ע"ש ה"נ הגם דהשו"ב אינו חשוד בכך לעשות כמזיד איזו העלם דבר. אבל מבלי משים מחמת עייפות מהשינה יש לחוש לאיזו מכשול שיכול להיות מזה ולא הו"ל לבדוק ביחידות.

ובהא דחותנו עמד ע"ג בהבדיקה אין מועיל בזה כמבואר בש"ס ב"ב (ח') וביו"ד סי' קכ"ז דהרבה קרובים כחד דמי. ועיי' ירושלמי פאה פ"ד ה"ו אין מעמידין ב' אחים פרנסין. ועיי' בס' הילולא דרבי מהגה"צ אבד"ק ניזניב ז"ל שקיבץ תשובות כמעט מכל גדולי שבזמנינו דאין מעמידין בבדיקה אב ובנו.

והגאון המרש"ס ז"ל הראה דברי רש"י שבת פ' במה מדליקין גבי האי מאן דרחים רבנן הו"ל חתנא דרבנן וכתב רש"י שם דחתנו כבנו ועיי' שו"ת רמ"א מזה וא"כ נחשבים הם כאחד. ועיי' שו"ת טו"ט ח"ג דמתיר בזה אבל הוא סותר א"ע למ"ש בס' האלף לך שלמה שאסור להיות אב ובנו ע"ש.

וא"כ שלא כדין עשה השו"ב הנ"ל ואין זה טענה דטעה בדין וסובר שמותר כמו שהגיד לו חותנו שהוא ג"כ ת"ח גדול שמותר. כי כבר התרה בו חכם שבעיר

שאסור בזה. ומבואר בד"מ אהע"ז סי' ו' דאם התרה בו חכם שבעיר אע"ג דלומדים אחרים הם מתירים לו אין זה בכלל שוגג.

אך לדוננו שיהי' כעובר על התקנה. י"ל כיון שהי' בפעם הראשון ושיטת מהרי"ק דבפעם הראשון הוא מותר וע"ש בש"ך שחולק. אבל בפר"ח הוכיח מלשון הרא"ש שכ' טבח שהוציא טריפה ב' וג"פ ע"ש מוכח דרק בפעם השני הוא אסור. וכן הביא הרה"ג מרש"ם תשו' גאו"י חיו"ד סי' ס"א דבפעם הראשון י"ל דהי' שוגג אבל בפעם הב' הוא מזיד. הגם שהב"ח מחמיר אף בפעם הראשון אבל התב"ש כתב דבפעם אחד א"צ לקבל רק דברי חבירות.

גם מש"ס תמורה (כ"ו) מוכח דבפחות משלשה פעמים לא יצא עוד מחזקה כשרות גם בנ"ד הוא קל יותר דלא יצא ח"ו מת"י שום דבר רק עבר על התקנה יש להקל בפעם א' הגם להאומרים דתקנה הוא תחת סוג נדר והוי מה"ת. אבל כבר הביאו האחרונים דברי ש"ס נדרים ט"ז דהוא רק עובר בל יחל מדרבנן ומבואר בבכורות ל' דחשוד דבר דרבנן לא חשוד על דאורייתא לכן יש להקל בפעם הראשון.

נ"ב. בעיקר התקנה שצריך להיות ב' שו"ב בהבדיקה כמבואר בתבו"ש סי' א' דטובים השנים מהאחד, לענ"ד יש מקור לזה והוא הדין מחמת דברי הרא"ש שכ' שרשות ביד החכמים לפסוק כפוסק אחד אע"ג דאין הלכה כמותו אם הוא לתקנת עולם עי' בשו"ת כנ"י הובא בפ"ת חו"מ סי' רכ"ז ס"ק י"א.

וא"כ לפמ"ש ג"כ הרא"ש דמה"ד היה צריך בשחיטה ב' עדים דהא עומד בחזקת איסור ואין ע"א נאמן להוציא מחזקה. וא"כ גם בבדיקת הריאה הגם דאמרינן נשחטה הותרה ועומדת בחזקת היתר אבל לשיטת דבדיקת הריאה הוא מה"ת והוא מהפסוק והבדלתם דנדרש בתו"כ שקאי על כל ח"י טריפות עי' בהקדמת לסי' ל"ט בס' דע"ת מזה וא"כ עוד לא יצא הדבר מהחזקה שצריך עוד בדיקה מה"ת. ועוד אם יש סרכא דרוב הוא מג"י שהוא מחיים וא"כ הוה נולד ריעותא מחיים ויש צבא פוסקים שס"ל באם נולד ריעותא מחיים לא אזלינן אחר החזקה עי' יו"ד סי' נ' וא"כ יכולים הב"ד לעשות תקנה ולסמוך על אלו הפוסקים ואין ע"א נאמן נגד החזקה כנולד ריעותא דסרכא מש"ה היכי שיש תקנה זו אסור על פי הדין לבדוק ע"י אחד לפי דברי הרא"ש הנ"ל.

הנלע"ד כתבתי.



מפתחות לס' זבחו זבחי צדק

ראשונים

אות	שאלה	
י	א	הרא"ש פ"ק דחולין
ז	א	הרא"ש פ"ק דחולין
לא	א	שו"ת הרא"ש כלל ז'
י	א	שו"ת הרא"ש
		הרשב"א
ט	א	חולין י':
		ים של שלמה
ז	א	פ"ק דחולין סימן ל"ט
א	א	רבינו יונה בשערי תשובה
ח	א	רבינו יונה בשערי תשובה
י	א	רבינו יונה בשערי תשובה
יא	א	רבינו יונה בשערי תשובה
כ	א	הר"ן קדושין פ' האומר
כ	א	הר"ן פ"ק דחולין

שלחן ערוך

		אורח חיים
	ה	סימן ת"ע שע"ת
כא	א	סימן תר"ג, רמ"א
		יורה דעה
לא	א	סימן א' סקל"ח, ש"ך
י	א	סימן ב' סקל"ח
י	א	סימן י"ח, ב"י
א	א	סימן י"ח סעי' י"ז
ב	א	סימן י"ח סעי' י"ז
ז	א	סימן י"ח סעי' י"ז, ש"ך
	ה	סימן י"ח סו"ס, ב"י
יט	א	סימן ג'
כ	א	סימן קכ"ז
כ	א	סימן קכ"ז, ש"ך
ל	א	סימן קכ"ז סעי' ג'
כא	א	סימן קכ"ז ס"ג
		סימן קכ"ז, רמ"א

זבחו זבחי צדק

כז	א	סימן קכ"ז ס"ק ט"ז
ל	א	סימן רי"ד
לא	א	סימן רכ"ח סעי' ל"ג

תלמוד בבלי *

	ה	שבת פ' ב"מ
	ה	יומא כב
	ה	כתובות לו
	ה	גדרים טז
	עמוד י"ח	סוטה
יט	א	גיטין ב':
ל	א	גיטין ב':
לא	א	גיטין ל"ז.
	ה	ב"ב ח'
	עמוד י	סנהדרין
	עמוד י"ח	ע"ז כ':
יט	א	חולין ג'.
יט	א	חולין ג':
א	א	חולין ד'
		חולין ט'.
ל	א	חולין מ"ו:
	ה	בכורות ל
	ה	תמורה כז
		רמב"ם
לא	א	ה' ממרים
		ה' שחיטה פ"א הי"ב

ספרי

שאלות ותשובות

(לפי א"ב)

ו	ד	בית דוד
יג	א	דברי חיים ח"א
ל	א	דברי מלכיאל חלק ה' סי' רס"ה
ל	א	דברי מלכיאל חלק א' סי' כ"ח
יא	ב	דברי חיים ח"ב יו"ד סי' כ"ג
יא	ב	דברי חיים ח"ב יו"ד סי' כ"ה
ג	ג	דעת הזבח סי' כ"ב
יז	א	דעת תורה סי' י"ח אות ד'

(*) בציון דף המסכת יש שהענין הוא שם ברש"י או בתוס' באותו הדף, ונכלל במ"מ של פרק המסכת.

יב	א	דעת תורה סי' י"ח אות ל"ח
טז	א	הרי בשמים מהדו"ת סי' קצ"ה
יז	א	הרי בשמים מהדו"ת סי' קצ"ה
יה	א	הרי בשמים מהדו"ת סי' קצ"ה
י	ב	השיב משה יו"ד סי' כ"ח
י	א	חתם סופר חיו"ד סי' י"ג
יא	א	חתם סופר חיו"ד סי' י"ג
לא	א	חתם סופר חיו"ד סי' י"ג
ו	ב	חתם סופר סי' ל"ט
יב	א	טוב טעם ודעת מ"ג סימן ל"ה
יב	א	טוב טעם ודעת סי' א' ס"ק נ"ט
יח	א	טוב טעם ודעת מהדו"ת ת' קט"ו
	ה	טוב טעם ודעת ח"ג
יב	ב	ישועות יעקב יו"ד סי' ל"ט
	ה	כנ"י
לא	א	מהר"ם שי"ק חיו"ד ת' ה'
יד	א	מהר"י ווי"ל סימן נ'
לא	א	נוב"י מהדו"ק חיו"ד סי' א'
ט	ב'	צמח צדק יו"ד סי' ק"ד
ד	א	קול אליהו יו"ד ח"א סימן א'
ד	א	רוח חיים הספרדי סי' י"ח אות ד'
	ה	רמ"א
יד	א	תורת זבח הספרדי מע' אות ב' סי' ה'
יב	א	תשובות הב"ח

ספרים (לפי א"ב)

— א —

עמוד י"א	אוה"ח שלח י"ד ט'
עמוד י"ג	אלשיך שמואל א' כ"ד ה'
עמוד ג'	אשל אברהם סו"ס לב

— ב —

ל	א	בא"פ סי' ל"ט ס"ק קמ"ו
ב	ג	באר היטב סי' ל"ט ס"ק ל'
יד	ב	ביאור הגר"א ל"ט כ"ו
	ד	בית יוסף
	ד	ברית עולם על הס"ח
עמוד ד'	א	ס' ברית מטה משה על הגש"פ
לג	א	

זבחו זבחי צדק

		- ג -	גידולי יהודה על ה' ציצית
	עמוד ד'	- ד -	
כד	א		דברי יואל ח"א פ' תולדות ע' תרכ"ג
ז	א		דמשק אליעזר מ"ב
יב	א		דמש"א פ"ב דחולין סי' ז'
	ה		דרכי משה אהע"ז סי' ו'
יד	א		דרכ"ת סי' א' ס"ק ע"ד
ג	א		דרכ"ת סי' י"ח
		- ה -	
	ה		האלף לך שלמה
	ה		הילולא דרבי
		- ז -	
	עמוד ד'		זוה"ק באדרא
יב	א		זכור לאברהם דף נ"ו אות פ"ו
		- ח -	
	עמוד ד'		חינוך ישראל סבא
	עמוד י"א		חסד לאבהם מע' ב' נ' מ"ז
	עמוד י"א		חסד לאברהם מע' ד' נ' כ"ז
	עמוד י"א		חסד לאברהם מע' ה' נ' י"ד
	עמוד י"		חרדים
		- י -	
ב	ב		יד אליהו ס"ק מ"ג
טו	א		יד אפרים ק"י יפה לבדיקה אות י'
		- כ -	
ט	ד		כרתי ופלתי סי' ל"א
		- ל -	
א	ג		לבושי שרד ס"ק קמ"ט
	עמוד י"ב		ליקוטי הארז"ל
	עמוד ד'		ליקוטי עצות מע' ח"ת או' מ"ו
		- מ -	
	ע' י"ב		מדבר קדמות אות ג'
לד	א		מדריך הכשרות (מהבד"צ)
	ע' י"ג		מדרש רבה בראשית ו'
	עמוד ד'		מדריך לצניעות

זבחו זבחי צדק

	עמוד ד'	מזוהת שלום על ה' מזוהה
	עמוד ד'	מנחת יהודה
	עמוד ט'	מנחת יוסף
א	א	מטה אשר סי' י"ח
ד	א	מעשה רב ממנהגי הגר"א סעי' צ'
ל	א	מעשה רב
ח	ד	מראה כהן
- נ -		
לד	א	נפש ישעי' ה"ב ע' תנו
	עמוד י"א	נפש ישעי' על מ"א
- ס -		
	עמוד ג'	סוד יכין ובוטו פ"ח
	עמוד י"א	ספר הגלגולים
	עמוד י"ב	ספר הגלגולים פ' ל"ח
	עמוד ד'	ספר החינוך
	עמוד י"ד	ספר הפרדס
	עמוד ט'	ספר הקנה
- ע -		
	עמוד י"ב	עמק המלך ש' תקוני ת' פ"ו
- פ -		
	עמוד ד'	פלא יועץ
יז	א	פלתי סי' י"ח
ג	ב	פלתי סי' ל"ט
ד	ג	פלתי סי' ל"ט ס"ק י"ג
כה	א	פנ"י ריש חולין
ל	א	פר"ח או"ח סי' תצ"ג
	עמוד ד'	פרי מגדים
ה	א	פרי מגדים ש"ד ס"ק כ"ט
ו	א	פרי מגדים ש"ד ס"ק ל'
ו	א	פרי מגדים ש"ד ס"ק כ"ט
ה	ב	פרי מגדים יו"ד סי' ל"ט
א	ג	פרי מגדים יו"ד סי' ל"ט ס"ק ל"ז
ד	א	פרי תבואה סי' ל"ט
	ה	פתחי תשובה חו"מ סי' רכ"ז ס"ק י"א

זבחו זבחי צדק

- ק -

ל א
עמוד ד'

קונטרס הראיות סי' י"ז
קדושת בנות ישראל

- ר -

יג ב
לא א
ד

ראש יוסף חידושים ס"ק ר"מ
רמב"ן פ' כי תבוא
רמב"ן פ' תבא

- ש -

עמוד ט'

ג א
עמוד י"ד
ב ג
עמוד י"ד

שבט מוסר פ' לו
שו"ע הרב קו"א ס"ק ט'
שיעור קומה להרמ"ק
של"ה דף ע"ד
של"ה דף קנ"ב
שלה"ק בשער האותיות אות ק'
שמ"ח סי' י"ח סעי' כ'
שמ"ח סי' י"ח סעי' כ'
שערי תשובה לר"י

ח א
ב א
ד א
עמוד י"א

- ת -

ו א
י א
י"ד א
עמוד ג'
י"ד א
ז ב

תקנת ההפלא"ה
תקנת ההפלא"ה
תקנת המהרי"ט
תורת גיטין
תורת זבח אות א'
תורת יקותיאל

הנני להודיע כי ת"ל הופיע

ספר נפש ישעי' בשני חלקים

על מאכלות אכורות, אוצר גדול של דיונים, שו"ט ומאמרים
כולל 552 עמודים בגודל 9x6

בחלק הראשון ובו ל"ח פרקים, שלקטתי בעזר צורי וגואלי מדברי חז"ל בש"ס בבלי וירושלמי מדרשים, זוה"ק, תיקונים וספרי הראשונים וכו', ודבריהם הק' חוצבים בלהבות אש, מלהיבים נפש האדם לשמור מאוד, לברוח ולהסתלק אפילו מן הספק. נדפסו בו גם תמונות וציורים של הדברים הצריכים בדיקה מתולעים ומילבן וכו', ותמונות של הרבה מיני דגים שאסורים לאכלם, והוספתי בו הרבה סיפורי מעשיות מצדיקים הק', איך שהזהרו בקדושת המאכלות, וגודל כח הרגשתם אפי' ע"ד שהורה בה חכם וכו'. ג"כ הבאתי בו תשובה ארוכה מרבן של כל בני הגולה כ"ק מרן אדמו"ר מסאטמאר שליט"א. בענין שעכשו אשתני הרבה לגריעותא בזיופים ותחבולות, והקונים נכשלים הרבה לקנות דברים שהם בלי השגחה עד כדי כך שנעשה להם היתר וקשה להפרישם מהרגילות. ורוב ההכשרים הסומכים על המשגיחים עלולים למכשולות גדולות אשר בעלי הפאבריקען יוכלו להטעותם שלא ידעו מאומה בין ימינם לשמאלם ולא רבים יחכמו להבין תחבולות התגרים ומעשה המכונות והפאבריקען וכו'.

בחלק השני ח' פרקים, כולל החששות האפשריות בכל מיני מאכלות ומשקאות המורכבים ומעורבים בחומר איסור, ולהעיד על אמיתותם ואפשריותם, הצגנו עדותה של הממשלה (אגריקולטור דעפארטמענט) כמור"כ עדותן של חברי הביד"צ דעדה החרדית בירושלים, והודאות וידיעות לכל ימות השנה, ידיעות על מצרכי מזון שונים שהם בהכשר רבותינו הבר"צ שליט"א ללא שום חששות. והודעות על מיני מזון שיש עליהם חששות איסורים שונים וכו' (הרשימה לפי סדר הא"ב).

הספר כולל חמשה מפתחות:

- (א) תוכן כל ענין לפי סדר הפרקים.
- (ב) מפתח הענינים לפי סדר הא"ב. בערך חמשה עשר מאות ענינים, כדי שיהי' בנקל למצוא כל דבר ודבר על מכונו בלי חיפוש.
- (ג) מפתח לדברים הצריכים בדיקה לפי א"ב. בסדר מאה ענינים.
- (ד) מפתח סיפורי המעשיות.
- (ה) מפתח הספרים לפי א"ב. בערך מארבע מאות ספרים.

מחיר הספר הוא סך \$ 6.00

הספר הזה נתון לכל איש חרדי הרוצה לידע בירור מהמאכלים השכיחים לכל יגעיל בהם נפשו, שבעוה"ר נכשלים בו הרבה מאחב"י להכניסם לבתיהם בלי ידיעים שהם גו"ט ממש, או עכ"פ איסור דרבנן ותמורים דברי סופרים וכו'. וכן חיווק ואומץ מתוך דברי הסה"ק על ענין זה.

* * *

שלום יהודה גראס

רב דקהל „מגן שאול" ור"מ בישיבה וכולל בית ישעי',
ברוקלין, נוא יארק

בעמח"ס נ"י על מ"א (ה"ח). חזון ישעי' על הלכות שחיטה (ב"ח), אמרי שלום על ה' טריפות, דברי יהודה על ה' ניקור, מנחת יהודה על חומר איסור חלב עכו"ם, מדריך לצניעות על עניני צניעות, חינוך ישראל סבא על עניני חינוך.

כתובת המחבר:

Rabbi Sholom Y. Gross

4711 - 12th Ave.

Brooklyn, N. Y. 11219

בעזרת

עמ"י עש"י

ספר

נפש ישיעי

על מאכלות אסורות

חלק ראשון

בו יבואר כי שמירת הגוף והנפש ממאכלות אסורות הוא יסוד קדושת ישראל ומהרתן, גם יבואו בו דברי התעוררות לכבד גדול הפנים המגיע לנפש וגוף האדם הנכשל בהם ח"ו, והתועלת בזה וכבא למי שזוהר ונשמר ממאכלות אסורות

כ"ז לקטני בעזר צורי וגואלי מדברי חז"ל בש"ס בבלי וירושלמי, מדרשים וזה"ק תיקונים וספרי הראשונים, ומספרי מוסר מגדולי האחרונים זלה"ה, ודבריהם הקדושים חוצבים בלהבת אש, מלהיבים נפש האדם לשמור מאד לברוח ולהסתלק אפילו מן הספק, כאשר יראה הרואה בפנים הספר.

תקוה כי דבריהם הקדושים יעשו רושם בלבות בני ישראל, וזה יהי פרי עמלי להסיר המכשלה הזאת מבתי בני ישראל בכל מקום שהם.

נאסף ונלקט על ידי

הק' שלום יודא

בהרה"ח המפואר מוה"ר ר' ישעי' זאב גראץ ז"ל

פה ברוקלין ניו יארק יצ"ו

שנת וידבר אלי זה השולחן אשר לפני ד' (יחזקא' מ"א)

הוצאת

אמונה פאבלישינג



בעזהשׁי

צמ״י עשׁו

ספר

נפש ישיעי

על מאכלות אסורות
חלק שני

מכיל חששות האפשריות בכל מיני מאכלות ומשקאות המורכבים ומעורבים בחומר איסור. וכדי להעיד על אמיתותם ואפשריותם, הצגנו עדותה של הממשלה (אגריקולטור-דעפארטמענט). כמו"כ עדותן של חברי הביד"צ דעדה החרדי בירושלים, והעתקות ממדריך הכשרות של הביד"צ שליט"א



נאסף ונלקט על ידי

הק' שלום יודא

בהרה"ח המפואר מוה"ר ר' ישעי' זאב גראס ז"ל

שנת וידבר אלי זה השולחן אשר לפני ד' (יחזקא' מ"א)



הוצאת

אמונה פאברלישינג

התוכן

עמודים

פרק

א.	בו יבואר איך שצריכים להשמר ממאכלות אסורות, ופגם הנגרם בנפש האדם העובר עליהם לאכלם ר"ל	ב"ד
ב.	בו יבואר הטעם שהרחיקנו השי"ת ממ"א, ושורש מצוה זו	ד"ח
ג.	בו יבואר כי האוכל ממ"א מכניסים טומאה בלבו ונפשו של האדם וגופו נעשה בשר מבשרם, וקדושתו של מקום מסתלקת ומתרחקת ממנו, ונחשב כאלו עובד ע"ז ר"ל	ח"ד
ד.	בו יבואר כי מ"א מחשיכים עיני השכל לאדם האוכלם, ומטמטמת לבו ונפשו, ומכניסים בו מחשבות זרות ושורש כפירה ומינות ר"ל, וסופו שיכשל ע"י אכילתם בעבירות חמורות מאוד ר"ל	יד"ז
ה.	בו יבואר גודל השכר של השומר עצמו ממ"א	כ"מב
ו.	בענין השחיטה והשוחטים והקצבים	מב"סג
ז.	בענין ניקור	סג"ע
ח.	בו יבואר העזיבה הגדולה בעניני ההכשרים וההשגחה, ואיך שבעוה"ר גם שומרי תומ"צ ותמימי דרך נלכדים בפח מוקש דיצרא דמ"א, מסיבת אי ידיעה וחסרון התבוננות	ע"פה
ט.	בענין נסיעה לדרך	פה"צא
י.	בהנהגת אכילה	צא"קא
יא.	הלכות סעודה	קא"קו
יב.	בו יבואר ענין קדושת חינוך הבנים והבנות, ובענין משקים צבועים ושוקולדה וחמאת חלב	קז"קיד
יג.	בו יבואר גודל חומר האיסור של פת עכו"ם ובישול עכו"ם ..	קיד"קכט
יד.	בו יבואר גודל האיסור של סתם יינם	קיט"קכט
טו.	בענין לסדר מאכל כשר לחיילים	קכט"קלב
טז.	זהירות בעניני פסח	קלב"קלז
יז.	זהירות בהלכות התלויות בארץ	קלז"קלט
יח.	בו יבואר חיוב הזהירות מאיסור תולעים	קלט"קנה
יט.	בו יבואר חיוב הזהירות מאיסור דגים טמאים	קנה"קע
כ.	בירור הלכה בענין חלב עכו"ם ובענין ציקאריע קאמפע ומשקה קאקא קאלא	קע"קפט
כא.	דיני חלב שחלבו גוי	קפט"קצב
כב.	דיני גבינות גוים	קצב"קצג

התוכן

עמודים

פרק

קצג-קצה	דיני חמאת גוים	כג.
קצה-קצט	דיני בשר שנתעלם מן העין	כד.
קצט-רג	דיני טרפות החלב והביצים	כה.
רג-רכג	דיני שחיטות ובדיקות ומכירת בשר כשר	כו.
רכג-רכד	איסור דם	כז.
רכה-רכז	דיני איסור סחורה בדברים אסורים	כח.
	קריאה וזעקה אל רבנים שליט"א ואל כל אשר ביכלתם להשפיע על קהילות ישראל להזהיר את העם על המכשול הנורא הזה אשר כל גוף קדושת ישראל ויסוד קיומו תלויים בו	כט.
רכח-רלז	דיני וחומר איסור תולעים	ל.
רלז-רמז	דיני וסימני דגים	לא.
רמז-רנא	דיני בישולי גוים	לב.
רנא-רנה	דיני פת גוים	לג.
רנה-רנז	דיני וחומר איסור השגת גבול	לד.
רנז-רפח	ליזהר בבדיקה הגונה (וציורים לדברים הצריכים בדיקה)	לה.
רפט-שו	דיני וסימני דגים ומראות הדגים	לו.
שו-שכ	בו יבואר האיך עושים השמן ומארגארינא ועוד	לז.
שכא-שכג	דיני חלה	לח.



שכד-שסו	הוספות
שסז-תא	מפתח
תב-תיא	מפתח הענינים (לפי א"ב)
תיא-תיד	מפתח לדברים הצריכים בדיקה (לפי א"ב)
תיד-תיו	מפתח הסיפורי מעשיות
תיו-תכב	מפתח הספרים (לפי א"ב)

אך זה יצאו לאור עולם בעזהש"י

שני חיבורים נכבדים כדברים העומדים ברומה של החלכה היוזמת

א. קונטרס קדושת בנות ישראל

בו מובא עצות ואזהרות לבנות ישראל הצריכות לרופא נשים, איך להתנהג ברפואות וברופאים, להשתמש אך ורק ברופאות ולא ברופאים מחמת איסור יהוד ושאר מכשולים ח"ו ובדליכא רפואות נקבות או רופא שאשתו עומדת עליו, יקחו עמם את בעליהן או שומר אמת בזמן האחרון נתגלו מעשים מרופאי נשים שהנם מתנגדים להתנהגותן של בנות ישראל הכשרות, ועליהן להיזהר מאוד שלא לבוא לאיסור יהוד עם רופאים קלי דעת.

אותו הדבר נוגע לביקור אצל רופא קוראפראקטער וכן רופאים פסיכולוגים שמנהגם לשוחח ולבקר את הנשים בחדר מיוחד לכך ודבר כזה קשור עם מכשולות.

המחבר נותן עצות טובות בכל המקרים שזקוקים לרופאים, במקום שאין רפואות נשים, או טוב יותר ללכת אל קליניקא פומבית שהמכשולות אינם מצוים שם כל כך.

מבוארים בו גם הרבה עניני צניעות והתנהגות הנשים הצנועות בכל עניניהם בבית וברחוב ובפרט במלבושים שלהן בכל גדרי הצניעות.

ב. קונטרס חינוך ישראל פבא

מדריך לחינוך הבנים והבנות

כולל עצות והדרכות טובות בדרכי התורה והמוסר והחינוך המסורתי למלמדי תשב"כ, לאבות וכו' איך להתנהג עם התינוקות ואיך להדריכם שיגדלו לתפארת התורה ולתפארת אבותיהם.

מן חנוך לנער ע"פ דרכו וגו' מיעץ המחבר ללמד הנערים לקום מפני כל מי שזקן מהם, לתת להם לשבת ולהתנהג בכל הדרך ארץ. לקום מפני האב או האם מדי פעם שנכנסים לבית ולא לשבת קודם שישב האב או האם, להקדים שלום לכל אדם בשוק, איך להתנהג עם חברים בשוק, ובבית הספר, להכריחם להתפלל בנחת ולענות אמן על כל ברכה, לא לשיח שיחה בטלה בביהמ"ד, לא לכעוס על הילד בכל דבר, מתי מותר למלא בקשת הילד ומתי לא, החיבור הזה הוא מלא וגדוש עצות טובות והדרכות בחינוך שהנן צורך חיוני לכל הורים ומלמדי תשב"ר.

כולם הוכרו מאת

הרב שלום יודא גראס

רב דקהל מגן שאול זרב ור"מ בישיבה והכולל בית ישע'י



4711 - 12th AVENUE, BROOKLYN, N.Y. 11219

Tel.: 436 - 8086

זה השער לה' צדיקים יבואו בו

בעזרת

קונטרס

מנחת יהודה

על הומר הענין של „חלב עכו"ם " ו„סימילאק"

לפסח ולכל ימות השנה

חלק ששי

מספר נפש ישעי" על מאכלות אסורות

אשר חברתי ולקטתי בחמלת ד' עלי

ה"ק שלום יהודה גראסס

רב דקהל „מגן שאול" ור"מ בישיבה וכולל בית ישעי, ברוקלין, נוא יארק

בלאאמור"ר הרה"ג הצ' מוהר"ר ישעי זאב גראס זצ"ל

נכד השרף מסטרעליסק, ר' יעקב קאפיל חסיד, ט"ז ב"ח, תר"ט, רש"י, ולמעלה בקודש עד דח
המלך עה"ש.

שנת וידבר אלי זה השולחן אשר לפני ד' (יחזקא, מ"א)

הוצאת

אמונה פאברישנינג

נרפס בבית דפוס

אופסט „מיריה"

ברוקלין, ניו יורק

ה ת ו כ ן

א. די הארבקייט פון טרינקען „סימילאק“ „Similac“ אגאנץ יאהר און כ"ש (אין) פסח.

- ב. די וויכטיקייט פון זיך נישט צומישען אין פסח מיט קיינעם.
ג. וואס עס לערנען אונז די הייליגע ספרים וועגן מוטערס מילך.
ד. הדרכה וועגען נוצען פערטיגע געקויפטע מאכלים.
ה. וויכטיגע אויפקלערונג וועגען הכשרים.
ו. איבערבליק איבער השגחות היינטיגע צייטען.
ז. דעת תורה פון די גדולי הדור וועגען הכשרים און השגחות.
ח. מעשיות און געשעענישען דורך ווייניג זהירות אין כשרות.
ט. אנווייזונגען פאר עלטערן ווי צו האדעווען קינדער גדולי תורה ויר"ש.
י. עצות פאר קינדער וואס פארשטייען נישט דאס לערנען.
יא. ראיות אז קליינע קינדער דארף מען מער אויסהיטען פון נישט כשר'ס ווי ערוואקסענע.
יב. מאכלות אסורות שאדט קערפערליך און גייסטליך פין קינד.
יג. א תיקון פאר די מוטער וואס האט געגעבען סימילאק פאר די קינדער.
יד. יעדער טאטע איז מחויב אליין זיך אומצוקוקען אויף יעדען עסען אדער געטראנק וואס מען נוצט אין שטיב.
טו. עצות צו פארשטארקען דעם מצב הכשרות אין שטיב אָן מחלוקת.
טז. אן עצה טובה אויב מען האט נישט בשום אופן קיין צייט צו טוהען אין שטיב וועגען כשרות.
יז. עצות צי האבן כשר'ע מילך פסח.
יח. וויכטיגע פארשונגען און מיינונגען פון דאקטוירים ממש לעצטענס וועגען „סימילאק“.
יט. וואשן קליינע קינדער נעגעל וואסער.

מנחת יהודה

מלבד האיסור של הושטת דבר איסור לילדים, מביא המחבר המון דעות של גדולי הרופאים ופרופסורים מפורסמים באוניברסיטאות שכולם כאחד בדעה אחת מזהירים שלא למנוע חלב האם מן היונקים, ורק חלב אמם מבטיחה לילדיהם אברים בריאים ושלמים וגידול ופיתוח בגשם וברוח בכל השלמות.

המחבר הצליח להביא כאן ענינים נפלאים מגדולי עולם בתיקון הכשרות הצניעות והרבה עניני יהדות שהנם יסודות מוצקים לגידול דור דעה על טהרת הקודש ולחוק מוסדות הבית היהודי לכל פרטי התורה והקדושה.

המחבר עיטר את ספרו בהסכמותיהם של גדולי הרבנים ומהם, הגר"מ פיינשטיין ר"מ דתפארת ירושלים, הגר"י גרינוואלד אב"ד צעהלים, הגר"י גרינוואלד, אב"ד פאפא, הגר"מ איזראעל, אב"ד הוניאה, הגר"ש פאנעט, אב"ד דעעש, הגר"ש ווייס, אב"ד אוהעל, הגר"י גרובנער רב בדיטרוויט וכו' וכו'.

הגר"מ שטערן שליט"א אב"ד דעברעצין, בתשובה מפורטת מביא את רגזו הקשה על אותם בעלי הפורנות שכבר שכחו שהנם אודים מוצלים מאש התופת, ובע"ה כאן גברו והצליחו בעושר, ומסדרים חתונות בעד חמשים אלפים דולר, ונשיהם צריכות לכל שמחה שמלה מיוחדת העולה בהון רב, ואינם מהדרים לעשות פורמילא מחלב ישראל ואוי לאותו עלבון של תורה, והרבנים הגדולים שבידם לתקן מה יענו לבת קול היוצא מחורב, אוי להם לבריות מעלבונה של תורה.

המחבר מתאונן בהקדמת ספרו שמסודרים תח"י חיבורים יקרים לדפוס אולם אין בכוחו להמציא הוצאות הדפוס היקרות.

על חומר הענין של חלב עכו"ם וסימילאק לפסח ולכל ימות השנה, חלק ששי מספר נפש ישע"י על מאכלות אסורות, אשר חברתי ולקטתי בחמלת ד' עלי

הק' שלום יהודה גראטס, רב דקהל "מגן שאול" ור"מ בישיבה וכולל בית ישע"י (12 — 4711 עות.) בברוקלין נ. י. נדפס בברוקלין תשל"ד תצ"ו.

מחברו של החיבור החדש הנכבד הזה הרב הגדול בתורה ובחסידות מוה"ר שלום יהודה גראטס שליט"א רב ור"מ בברוקלין, אינו פנים חדשות בעולם התורה והספרים. עוד לפני כמה שנים הוציא לאור חיבור נפלא ונחוץ ספר נפש ישע"י שבו ליקט מספרים ומסופרים ומחידושו שחידש בעצמו, מאמרים, ושור"ט נכבדים ע"ד המאכלות והמשקאות השונים הנעשים כאן בארה"ב והרבה מהם מובאים לשוק בתור כשר וישר וכדומה ולמעשה הינם מאכלות אסורות. חיבורו הוא נתקבל מאוד ועשה בו טובה רבה לכשרות המאכלות.

חיבר כמו כן ספרים על הלכות שחיטה וטרפות וניקור וכו', ספרים חשובים שנתקבלו בעולם התורה בכל האהבה.

בחיבורו הזה הוא דן במיוחד על המאכלות הניתנים לילדים וכמו המשקה הנפוץ מאוד בשם "סימילאק" שהוא חלב עכו"ם.

המחבר דן כאן על הרבה מאכלות אסורות המוכנסים לבתי יהודים בכתובת כשר והם רחוקים מכשרות. כן מביא המחבר הרבה דיונים בעניני מאכלות לפסח שסתם יהודים אינם יודעים להיזהר בהם.

המחבר מזהיר במיוחד להשגיח על כשרות מאכלי התינוקות שהמאכלות והמשקאות הכשרים הינם יסוד חינוכם לטהרה ולקדושה. אלו המפסמים ילדיהם במאכלות אסורות גורמים שגדלים כרשעים ומופקרים.

**ספר גדולי יהודה
על הלכות ציצית
ספר מזוזות שלום
על הלכות מזוזות**

שני ספרים נכבדים על הלכות ציצית והלכות מזוזות מאת המחבר הק' שלום יהודה גראסס, רב דקהל מגן שאול דההאלמין ור"מ בישיבה וכולל בית ישעי' (עו. 12 — 4711) בברוקלין. נדפס בברוקלין תשל"ז תצ"ו.

מחברם של הספרים הנכבדים החדשים האלו, הרב הגאון בתורה ובחסידות, מוהר"ר שלום יהודה גראסס שליט"א, רב ור"מ בברוקלין, לקח המשימה הכבודה על שכמו, להרעיש העולם על דברים העומדים ברום עולם המצוות המעשיות ובני אדם נכשלים בהם וגם דשים אותם בעקבם. כבר הוציא לאור כמה חיבורים טובים וחשובים שעוררו תשומת לב כל יראי השם ומהם ספר נפש ישעי', ליקוט גדול מספרים וסופרים בתוספת רבה על העיקר, חידושים וש"ט משלו, ע"ד הזהירות ממאכלות וממשקאות המיוצרים ככשר ולמעשה הנם מאכלות אסורות. שני ספרים נכבדים בהלכות שחיטה וטרפות וניקור.

ספר מנחת יהודה, על חומר איסור חלב עכו"ם והמאכלות והמשקאות הנעשים בתערובת חלב עכו"ם ובפרט במזון שנותנים לילדים. הספר הזה מכיל כמ"כ ביאור מפורט לכל עניני הכשרים והשגחות הנהוגים בזמננו. בספרו "גדולי יהודה" החדש הזה, המחבר יוצא לתבוע עלבונן של הציצית, הן בטלית קטן והן בטלית גדול שאף בני תורה לא למדו ואינם נוהרים במצוה נכבדה זו כדת וכדין לא בטליתם הקטן ולא בטליתם הגדול. בפרקי הספר מביא המחבר מהמון ספרים יקרים, ראשונים ואחרונים, ש"ס ומדרשי חז"ל ופוסקים וכו' המדברים נכבדות בגודל חשיבות מצוה זו שהיא אחת המצוות דמגינא ומצלא על כל ההיר בה.

בפרק ד', לדקדק הרבה במהות הציצית, מעורר המחבר על כל אופני אונאה שרגילים בהם בעלי תעשית ציצית, ובפרט בארה"ק שהרבה מהעוסקים בעבודה זו הנם קלי הדעת, לרמות ולהונות ובמקום ציצית עושים סתם חבלים דקים ובטליתות הגדולות מערבים חומר זר ומוכרים אותם כצמר טהור.

בפרק ה' מונה המחבר כששים מעלות וסגולות במצות ציצית שליטת מספרי קודש וכן אזהרות נכבדות, איך ללבוש הציצית, על דבר כמה דינים והידורים שמתרשלים בהם. כן הוא מעורר על הזהירות הנכבדה לכבס וללבן את הטלית בכל עת מצוא ולהיזהר בנקיון כמו שהוא זהיר במלבושיו הספר השני, "מזוזות שלום", בדומה לראשון, דן בפרטיות הלכות מזוזות, במקומות המחויבים במזוזות, סדר הנחת המזוזות, מקומה וברכתה, זהירות בכבוד המזוזות, סגולות המקיים מצות מזוזות כהלכתה, ומקומות שצריכין להיזהר במיוחד וזמני בדיקתה. אזהרות ודינים ליושבים בבתי קיץ, בחדרי ישיבות, חדרי תלמוד תורה, מחנות הקיץ, הוטלים, בתי מדרשות, בתי ספר לגערות, בתי מסחר, בתי חרושת וכו' וכו'. הזהירות לקנות מזוזות כשרות, כמו בציצית ותפילין כן במזוזות רבו המכשולות והפסולות הנעשות בא"י בסיטונות ע"י קלי הדעת ומובאות לארה"ב.

בשני הספרים האלו הראה המחבר את כחו באסיפת תלי תלים של דינים ומנהגות שאינם מפורסמים כל כך והושיטם בקנה לקוראיו בשפת יודיש המובנת לכל. כל חיבוריו של הרב גראסס, הנם ספרי שימוש ממדרגה ראשונה להציל מפחי מכשולות במקצועות הללו וע"כ התקוה בטוחה שעולם התורה יתנו לו יד עזרת ותומכת להוצאת כל חיבוריו אשר אתו בכתובים.

אך זה יצאנו לאור עולם בעזרהש"י

שני חיבורים נכבדים בדברים העומדים ברומה של החלכה היוזמת

9

א. ספר גדולי יהודה — על הלכות ציצית.

חיבור רב האיכות לברר חשיבות מצות ציצית, בין בטלית קטן בין בטלית גדול, מבואר ממקורות נאמנים, מש"ס ופוסקים ומספרים יקרי המציאות, למאות מנהגות והלכות בהירות מצות ציצית, אופני שמירתן וקיום מצותיהן, והסגולות והטובות היקרות היוצאות בשכר שמירתן.

החובה הרבה להדר מצות ציצית בכל הידורי מצוה, בציצית שנעשו לשמה בידי יהודים שות"מ. להיזהר באיכות ובמדת גודל הציצית. להיזהר ביופי, בנקיון הטליתות והציצית וכל דבר שבקדושה בבחינת זה א"ל ונאוהו.

ב. ספר מזוזה שלום — על הלכות מזוזה.

ספר כולל למאות דינים ומנהגים ופרטי פרטים בהלכות מזוזה, לבאר מקומות המחויבים במזוזה ובפרט בימי הקיץ שאין ההמונים יודעים איך להתנהג בה, סדר הנחתה, מקומה, ברכותיה ובדיקתה מוזמן לזמן.

הסגולות הבטוחות לכל מי שמקיים מצות מזוזה כהלכתה. אזהרות והוראות לבני הישיבות, חדרי ת"ת, מחנות הקיץ, מלונות, בתי מדרשות ולהרבה כאלה, איך להתנהג במזוזה ולקנות מן המוסמכים וכו' וכו'.

* * *

ישנו במספר מצומצם מחיבוריו הנפלאים של המחבר, "נפש ישעי" על מאכלות אסורות והלכות שחיטה, קדושת בנות ישראל, איך להתנהג אצל רופאים, חינוך ישראל סבא, ספר מנחת יהודה, להזיין ילדי ישראל בחלב כשר וכו'. גם מכיל ביאור ארוך ונפלא על כל עניני הכשרים והשגחות הנהוגים בזמן הזה בכל קצוות הארץ. הדרכה נכבדה להמון בית ישראל בכלל ולבעלי נפש ומדקדקים בפרט, האיך לנהוג למעשה בכל עניני מאכלים ומשקאות המיוצרים בבתי-הם וגם לרבות הנקנים בשוק לעת הצורך בשעת הדחק, הכל מפורש באר היטב בהסברה נפלאה ובלשון צח וקל המובנת למגדול ועד קטן.

הספר הזה הוא מהיותר נצרכים, בפרט בזמן הזה שמכשולות רבו למעלה ראש וכמעט לא ימלט להנצל מהמכשולות הנוראים אשר כמעט אין רגע בלי פגע בלי תייר ומורה דרך הבקי בכל מוצאי ומובאי צרכי הכשרות.

עם הספר הזה יתמלא ברצ"ה תפקיד דגן בכל הצורך וראוי שלא יזיו הספר הזה מעל השולחן ובו יתנו לפני אכילה ולאחר אכילה ובעזר השי"ת יהי בטוח שלא יאונה לו כל כל און בעניני כשרות.

כשביל הספרים והדרכות, נא לפנות אל:

הרב שלום יודא גראם

רב דקהל מנן שאול ד"האלמין" ור"מ בשיבה והכולל בית ישעי'



4711 - 12th AVENUE, BROOKLYN, N.Y. 11219

Tel.: 436 - 8086